

**A Kúria
Nemzetközi Főosztályának
Hírlevele**

**2021. október 31.
XII. évfolyam 10. szám**

EURÓPAI UNIÓS JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 3

KÖZZÉTETT ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL IRÁNTI KÉRELMEK..... 3

BÜNTETŐ ÜGYSZAK..... 3

KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK..... 5

Általános közigazgatási jogterület..... 5

Pénzügyi jogterület..... 15

MUNKAÜGYI ÜGYSZAK 18

POLGÁRI ÜGYSZAK 19

GAZDASÁGI ÜGYSZAK 25

ELŐZETES DÖNTÉSHOZATAL TÁRGYÁBAN KÖZZÉTETT HATÁROZATOK..... 27

BÜNTETŐ ÜGYSZAK 27

KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK..... 28

Általános közigazgatási jogterület..... 28

Pénzügyi jogterület..... 32

MUNKAÜGYI ÜGYSZAK 33

POLGÁRI ÜGYSZAK 34

GAZDASÁGI ÜGYSZAK 34

A KÚRIA UNIÓS JOGI TÁRGYÚ HATÁROZATAI 35

BÜNTETŐ ÜGYSZAK..... 35

KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK..... 36

Általános közigazgatási jogterület..... 36

Pénzügyi jogterület..... 38

MUNKAÜGYI ÜGYSZAK 51

POLGÁRI ÜGYSZAK 52

GAZDASÁGI ÜGYSZAK..... 63

EMBERI JOGI KÖZLEMÉNYEK..... 80

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK MAGYAR VONATKOZÁSÚ ÍTÉLETEI 80

AZ EMBERI JOGOK EURÓPAI BÍRÓSÁGÁNAK KIEMELTEN FONTOS ÍTÉLETEI 80

A KÚRIA EMBERI JOGI VONATKOZÁSÚ HATÁROZATAI 82

BÜNTETŐ ÜGYSZAK..... 82

KÖZIGAZGATÁSI ÜGYSZAK..... 92

MUNKAÜGYI ÜGYSZAK 93

POLGÁRI ÜGYSZAK 94

GAZDASÁGI ÜGYSZAK..... 95

Európai uniós jogi közlemények

Közzétett előzetes döntéshozatal iránti kérelmek

Büntető ügyszak

26. A Rechtbank Amsterdam (Hollandia) által 2021. július 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-428/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2002/584/IB kerethatározat hatékony bírói jogvédelemhez való joggal összefüggésben értelmezett 27. cikke (3) bekezdésének g) pontját és (4) bekezdését, hogy:

- az átadott személynek a kibocsátó tagállamban kell biztosítani meghallgatáshoz való jogának gyakorlását a bűncselekmények körének kiterjesztéséhez való hozzájárulás iránti kérelemmel kapcsolatban, amikor e tagállam igazságügyi hatósága a kerethatározat 27. cikke (3) bekezdésének f) pontjának megfelelően meghallgatja a specialitás szabályának alkalmazásához fűződő jogáról való esetleges lemondást illetően; vagy
- az átadott személynek abban a tagállamban kell biztosítani meghallgatáshoz való jogának gyakorlását, amely az átadást korábban lefolytatta, a bűncselekmények körének kiterjesztéséhez való hozzájárulás megadására irányuló eljárás keretében?

2) Ha az átadott személynek a 2002/584/IB kerethatározat 27. cikkének (4) bekezdése szerinti, a bűncselekmények körének kiterjesztéséhez való hozzájárulás iránti kérelemmel kapcsolatos meghallgatáshoz való jogának gyakorlását abban a tagállamban kell biztosítani, amely az átadást korábban lefolytatta, akkor ezt milyen módon kell e tagállamnak számára lehetővé tennie?

27. A Rechtbank Amsterdam (Hollandia) által 2021. július 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-429/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Úgy kell-e értelmezni a 2002/584/IB kerethatározat hatékony bírói jogvédelemhez való joggal összefüggésben értelmezett 28. cikkének (3) bekezdését, hogy:

- a kibocsátó tagállamnak átadott, európai elfogatóparancs tárgyát képező személynek a harmadik állam által az átadást megelőzően elkövetett cselekmények miatt kibocsátott európai elfogatóparancs végrehajtására irányuló eljárás keretében a kibocsátó tagállamban, e tagállam igazságügyi hatósága előtt kell biztosítani meghallgatáshoz való jogának gyakorlását a 2002/584/IB határozat 28. cikkének (3) bekezdése szerinti további átadáshoz való hozzájárulás iránti kérelemmel összefüggésben; vagy
- az átadott személynek abban a tagállamban kell biztosítani meghallgatáshoz való jogának gyakorlását, amely az átadást korábban lefolytatta, a további átadáshoz való hozzájárulás megadására irányuló eljárás keretében?

2. Ha az átadott személynek a 2002/584/IB kerethatározat 28. cikkének (3) bekezdése szerinti, a további átadáshoz való hozzájárulás iránti kérelemmel kapcsolatos meghallgatáshoz való jogának gyakorlását abban a tagállamban kell biztosítani, amely az átadást korábban lefolytatta, akkor ezt milyen módon kell e tagállamnak számára lehetővé tennie?

28. A Curtea de Apel Craiova (Románia) által 2021. július 14-én benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-430/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A bírák függetlenségének az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének az EUSZ 2. cikkel és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdésében megerősített elvével ellentétes-e a román alkotmány 148. cikkének (2) bekezdésében foglalthoz hasonló, a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság, Románia) 390/2021. sz. határozatában értelmezett nemzeti rendelkezés, amely határozat szerint a nemzeti bíróságok nem jogosultak arra, hogy megvizsgálják a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) határozatában alkotmányossá nyilvánított nemzeti rendelkezésnek az uniós jog rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségét?

2) A bírák függetlenségének az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének az EUSZ 2. cikkel és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdésében megerősített elvével ellentétes-e a bírák és az ügyészek jogállásáról szóló 303/2004. sz. román törvény 99. cikkének §) pontjában foglalthoz hasonló nemzeti rendelkezés, amely lehetővé teszi a bíróval szembeni fegyelmi eljárás megindítását és fegyelmi büntetések alkalmazását a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) ítélete tiszteletben tartásának elmulasztása miatt abban az esetben, ha e bírótól az uniós jog elsőbbségi alkalmazásának elismerését kérik a Curtea Constituțională (alkotmánybíróság) határozatának preambulumbekzdéseivel szemben, amely nemzeti rendelkezés megfosztja a szóban forgó bírót attól a lehetőségtől, hogy az Európai Unió Bíróságának ítéletét alkalmazza, amelyet elsőbbséget élvezőnek ítélt?

3) A bírák függetlenségének az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének az EUSZ 2. cikkel és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével összefüggésben értelmezett második albekezdésében megerősített elvével ellentétes-e az a nemzeti bírói gyakorlat, amely a fegyelmi büntetések terhe mellett megtiltja a bírónak, hogy az Európai Unió Bíróságának ítélezési gyakorlatát alkalmazza a büntetőeljárásnak a román büntetőeljárásjogi törvénykönyv 4881. cikkében szabályozott észszerű időtartamára vonatkozó jogvitához hasonló büntetőeljárásokban?

29. A Supreme Court (Írország) által 2021. augusztus 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-479/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) A kilépésről rendelkező megállapodás azon rendelkezései, amelyek előírják az európai elfogatóparancs rendszerének fenntartását az Egyesült Királyság tekintetében az e megállapodásban előírt átmeneti időszak alatt, tekinthetők-e kötelező erejűnek Írországra nézve, tekintettel arra, hogy e rendszer jelentős része a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség területére tartozik, és

2) A kereskedelmi és együttműködési megállapodás azon rendelkezései, amelyek az érintett átmeneti időszakot követően előírják az európai elfogatóparancs rendszerének fenntartását az Egyesült Királyság tekintetében, tekinthetők-e kötelező erejűnek Írországra nézve, tekintettel arra, hogy e rendszer jelentős része a szabadságon, a biztonságon és a jog érvényesülésén alapuló térség területére tartozik?

30. A Supreme Court (Írország) által 2021. augusztus 3-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-480/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: angol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Helyénvaló-e az LM ítéletben (C-216/18 PPU) meghatározott, valamint az L és P ítéletben (C-354/20 PPU és C-412/20 PPU) megerősített vizsgálat alkalmazása, ha fennáll annak valós veszélye, hogy a fellebbezőkkel szemben olyan bíróságok előtt indul eljárás, amelyeket nem törvény hozott létre?

2. Helyénvaló-e az LM ítéletben meghatározott és az L és P ítéletben megerősített vizsgálat alkalmazása, ha az a személy, aki az európai elfogatóparancsban foglalt megkeresést vitatni kívánja, nem tud megfelelni a vizsgált feltételeknek, mivel az adott időpontban az ügyek véletlenszerű kiosztásának módja miatt nem lehetséges azon bíróságok összetételének megállapítása, amelyek előtt vele szemben eljárás indul?

3. A bírák lengyelországi kinevezése érvényességének vitatására irányuló hatékony jogorvoslat hiánya olyan körülmények között, amikor nyilvánvaló, hogy a fellebbezők az adott időpontban nem állapíthatják meg, hogy azok a bíróságok, amelyek előtt velük szemben eljárás indul, érvénytelenül kinevezett bírákból állnak, a tisztességes eljáráshoz való jog lényegének olyan megsértését eredményezi, ami megköveteli a végrehajtó államtól, hogy megtagadja a fellebbezők átadását?

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

165. A Tribunale ordinario di Pordenone (Olaszország) által 2021. január 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-24/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Az 1829/2003 rendeletre és a 2010/C 200/1 ajánlásban szereplő rendelkezésekre is tekintettel összeegyeztethető-e vagy ellentétes a 2001/18 irányelv egész rendszerével Friuli Venezia Giulia tartomány MON 810 kukoricafajták Friuli Venezia Giulia tartomány területén történő terjesztésének tilalmát eredményező együtt-termesztési intézkedéseket bevezető 5/2011. sz. rendeletének 2.1.cikkében előírt tilalom?

2) Minősülhet-e a fent említett tilalom azonos hatású intézkedésnek is, ekként pedig ellentétesnek az EUMSZ 34., EUMSZ 35. és EUMSZ 36. cikkel?

166. A Landgerichts Köln (Németország) által 2021. február 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-108/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A légitfuvarozó saját munkavállalóinak szakszervezeti felhíváson alapuló sztrájkja esetében a 261/2004/EK rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülményről van-e szó?

167. A Landgerichts Köln (Németország) által 2021. március 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-140/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A légitfuvarozó saját munkavállalóinak szakszervezeti felhíváson alapuló sztrájkja esetében a 261/2004/EK rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülményről van-e szó?

168. A Landgerichts Köln (Németország) által 2021. március 15-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-167/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A légitfuvarozó saját munkavállalóinak szakszervezeti felhíváson alapuló sztrájkja esetében a 261/2004/EK rendelet 5. cikkének (3) bekezdése értelmében vett rendkívüli körülményről van-e szó?

Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2021. május 26-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-329/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1)

1.1 Az elektronikus hírközlő hálózatok és elektronikus hírközlési szolgáltatások közös keretszabályozásáról szóló, 2002. március 7-i 2002/21/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (a továbbiakban: Keretirányelv) 4. cikkének (1) bekezdése értelmében a nemzeti szabályozó hatóság határozatával címzett vállalkozások versenytársának tekinthető-e az a vállalkozás, amely a határozattal érintett piacon saját maga nem végez elektronikus hírközlési szolgáltatást, – másik tagállamban bejegyzett és működő társaság – ugyanakkor a közvetlen irányítása alatt álló vállalkozás az érintett piacon szolgáltatóként jelen van, és a határozattal címzett vállalkozások piaci versenytársa?

1.2 Az 1.1 kérdés eldöntéséhez szükséges-e vizsgálni, hogy a jogorvoslattal élni kívánó anyavállalat az irányítása alatt álló, az érintett piacon versenytársként jelen lévő vállalkozással gazdasági egységet alkot-e?

2)

2.1 A Keretirányelv 4. cikkének (1) bekezdése és az elektronikus hírközlő hálózatok és az elektronikus hírközlési szolgáltatások engedélyezéséről szóló, 2002. március 7-i 2002/20/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (2) (a továbbiakban: Engedélyezési irányelv) 7. cikke értelmében a nemzeti szabályozó hatóság által – az 5G bevezetését támogató és további vezeték nélküli, szélessávú szolgáltatásokhoz kapcsolódó frekvenciahasználati jogosultságok tárgyában – lefolytatott árverési eljárás olyan eljárásnak minősül-e, amelynek célja a verseny védelme? Egyúttal értelmezhető-e úgy, hogy a nemzeti szabályozó hatóság ezen árverési eljárás eredményét megállapító határozatának célja ebben az értelemben a verseny védelme?

2.2 Amennyiben a 2.1 kérdésre igenlő választ ad a Bíróság, a határozat versenyvédelmi célját befolyásolja-e az a körülmény, hogy a bírósági jogorvoslatot kezdeményező vállalkozás pályázatának nyilvántartásba vételét a nemzeti szabályozó hatóság külön határozatban foglalt végleges döntésével megtagadta, amelynek eredményeképpen a vállalkozás nem vehetett részt az árverési eljárásban, ezért az eljárás eredményét megállapító döntésnek nem címezte?

3)

3.1 A Keretirányelv 4. cikkének (1) bekezdését – az Alapjogi Charta 47. cikkére figyelemmel – úgy kell-e értelmezni, hogy az kizárólag olyan vállalkozásnak biztosít jogorvoslati jogot a nemzeti szabályozó hatóság határozata ellen,

- a.) amelynek piaci helyzete közvetlenül és ténylegesen érintett a határozattal; vagy
- b.) amelynek piaci helyzetére igazoltan, nagy valószínűséggel hatással lehet a határozat; vagy
- c.) amelynek piaci helyzetét lehetséges, hogy a határozat akár közvetlenül, akár közvetetten érintheti.

3.2 A 3.1 kérdésben meghatározott érintettséget alátámasztja-e önmagában, hogy a vállalkozás pályázatot nyújtott be az árverési eljárásban – azaz azon részt kívánt venni, de ez meghiúsult

a feltételeknek való meg nem felelése miatt – vagy a bíróság jogszerűen hívhatja fel ezen túlmenően az érintettsége fennállásának bizonyítékokkal történő alátámasztására?

4) Az 1-3. kérdésekre adott válaszok alapján a Keretirányelv 4. cikkének (1) bekezdését és azzal összefüggésben az Alapjogi Charta 47. cikkét összességében úgy kell-e értelmezni, hogy a nemzeti szabályozó hatóság – 5G bevezetését támogató és további vezeték nélküli szélessávú szolgáltatásokhoz kapcsolódó frekvenciahasználati jogosultságok tárgyában kiírt – árverési eljárás eredményét megállapító határozata által érintett, és ezáltal jogorvoslati joggal rendelkező elektronikus hírközlési szolgáltatásokat nyújtó vállalkozás, az a vállalkozás, amely

— az érintett piacon szolgáltatói, gazdasági tevékenységet nem folytat, de a közvetlen irányítása alatt álló vállalkozás az érintett piacon elektronikus hírközlési szolgáltatást nyújt; és

— az árverési eljárásban történő nyilvántartásba vételét a nemzeti szabályozó hatóság – a megtámadott árverési eljárás eredményét megállapító határozata meghozatalát megelőzően – jogerős és végleges döntésével megtagadta, ezzel kizárva őt az árverési eljárásban történő további részvételből?

169. A Juzgado de lo Mercantil no 17 de Madrid. (Spanyolország) által 2021. május 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-333/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 102. cikket, hogy e cikk tiltja az olyan erőfölénnyel való visszaélést, amelynek lényege, hogy a FIFA és az UEFA alapszabályaikban (elsősorban a FIFA alapszabályának 22., valamint 71–73. cikkében, illetve az UEFA alapszabályának 49. és 51. cikkében, továbbá bármely hasonló, a tagszervezetek és a nemzeti ligák alapszabályaiban szereplő cikkben) előírják, hogy e szervezetek – amelyek maguknak tulajdonították a klubok nemzetközi versenyei Európában történő szervezésének vagy engedélyezésének kizárólagos hatáskörét – előzetes engedélyre szükséges ahhoz, hogy valamely harmadik szervezet a kluboknak egy olyan új páneurópai versenyét szervezhesse meg, mint a Szuperliga, különösen akkor, ha nem létezik objektív, átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumok alapján szabályozott eljárás, figyelembe véve a FIFA-t és az UEFA-t érintő lehetséges összeférhetlenséget is?

2) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101.cikket, hogy e cikk tiltja, hogy a FIFA és az UEFA alapszabályaikban (elsősorban a FIFA alapszabályának 22., valamint 71–73. cikkében, illetve az UEFA alapszabályának 49. és 51. cikkében, továbbá bármely hasonló, a tagszervezetek és a nemzeti ligák alapszabályaiban szereplő cikkében) e szervezetek – amelyek maguknak tulajdonították a nemzetközi versenyek Európában történő szervezésének vagy engedélyezésének kizárólagos hatáskörét – előzetes engedélyt követeljenek meg ahhoz, hogy valamely harmadik szervezet létrehozassa a klubok olyan páneurópai versenyét, mint a Szuperliga, különösen akkor, ha nem létezik objektív, átlátható és nem hátrányosan megkülönböztető kritériumok alapján szabályozott eljárás, figyelembe véve a FIFA-t és az UEFA-t érintő lehetséges összeférhetlenséget is?

3) Úgy kell-e értelmezni a 101. és/vagy a 102. cikket, hogy azok tiltják a FIFA, az UEFA, tagszövetségeik és/vagy nemzeti ligáik azon magatartását, amelynek lényege az azzal történő fenyegetés, hogy szankciókat fogadnak el a Szuperligában részt vevő klubokkal és/vagy játékosokkal szemben, az általuk keltett elrettentő hatás miatt? Abban az esetben, ha sor kerül a versenyekből való kizárára vagy a válogatott mérkőzéseken történő részvétel megtiltására irányuló szankciók elfogadására, e szankciók az EUMSZ 101. cikk és/vagy az EUMSZ 102. cikk megsértésének minősülnek, mivel nem objektív, átlátható és hátrányos megkülönböztetéstől mentes kritériumokon alapulnak?

4) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 101. cikket és/vagy az EUMSZ 102. cikket, hogy azokkal összeegyeztethetetlen a FIFA alapszabálya 67. és 68. cikkének rendelkezése, amennyiben az úgy

határozza meg a UEFA-t és nemzeti tagszövetségeit, hogy azok „a hatáskörükbe tartozó [...] versenyekből származó összes jog eredeti jogosultjai”, megfosztva ily módon a résztvevő klubokat és bármely más alternatív verseny szervezőjét az említett jogok eredeti jogosultságától, maguknak tulajdonítva azok értékesítésének kizárólagos felelősségét?

5) Ha a FIFA és az UEFA mint olyan szervezetek, amelyek maguknak tulajdonítják a labdarúgó klubok közötti nemzetközi versenyek Európában történő megszervezésének és engedélyezésének kizárólagos hatáskörét, alapszabályaik említett rendelkezései alapján megtiltanák vagy elleneznék a Szuperliga lebonyolítását, úgy kellene-e értelmezni az EUMSZ 101. cikket, hogy a verseny e korlátozásai az e rendelkezésben foglalt kivétel hatálya alá tartoznak, figyelembe véve, hogy jelentős mértékben korlátozódik a termelés, akadályozva van a FIFA/UEFA által kínáltakhoz képest alternatív termékek megjelenése, és korlátozásra kerül az innováció a más formátumok és módozatok megakadályozásával, megszüntetve a potenciális versenyt a piacon, korlátozva a fogyasztó választási lehetőségeit? Rendelkezik-e az említett korlátozás olyan objektív igazolással, amely lehetővé teszi annak megállapítását, hogy nem történik az EUMSZ 102. cikk értelmében vett erőfölénnyel való visszaélés?

6) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 45., az EUMSZ 49., az EUMSZ 56. cikket és/vagy az EUMSZ 63. cikket, hogy az e cikkekben elismert alapvető szabadságok valamelyikével ellentétes korlátozást valósít meg a FIFA és az UEFA alapszabályában (elsősorban a FIFA alapszabályának 22., valamint 71–73. cikkében, illetve az UEFA alapszabályának 49. és 51. cikkében, továbbá bármely hasonló, a tagszervezetek és a nemzeti ligák alapszabályaiban szereplő cikkében) foglalathoz hasonló rendelkezés, amennyiben e szervezetek előzetes engedélyét követeli meg ahhoz, hogy valamely tagállam gazdasági szereplője a klubok olyan páneurópai versenyét hozza létre, mint a Szuperliga?

170. A Landgericht Frankfurt am Main (Németország) által 2021. május 31-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-337/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Akként kell-e értelmezni a 261/2004/EK rendelet 7. cikkét, hogy több légitársasági vállalkozás járataira egyetlen online közvetítőn keresztül egységesen történt foglaláskor az első útrészt teljesítő légitársasági vállalkozással szemben fennáll a kártalanítási követelés, ha az első járat érkezéskori késése nem érte el a három órát, ám e késés miatt az utas lekéste a csatlakozó járatot, és ennek eredményeként három órát meghaladó késéssel érte el a célállomását, amennyiben az első útrészt teljesítő légitársasági vállalkozás nem állt szerződésben a második útrészt teljesítő vállalkozással, és nem is volt tudomása arról a körülményről, hogy az utas egy másik légitársasági vállalkozás csatlakozó járatára rendelkezett foglalással?

171. Az Administrativen sad Veliko Tarnovo (Bulgária) által 2021. június 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-362/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2014. július 23-i 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 25. cikkének (1) bekezdését, hogy az elektronikus dokumentum formájában elfogadott közigazgatási aktus nem semmisíthető meg, ha azt nem „minősített elektronikus aláírásnak” minősülő elektronikus aláírással írták alá?

2) Annak megállapításához, hogy az elektronikus aláírás minősített aláírásnak minősül-e, elegendő-e, ha a „minősített elektronikus aláírás” be van jegyezve a bizalmi szolgáltató által kiállított tanúsítványba, vagy a bíróságnak meg kell állapítania, hogy teljesül a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályaon kívül helyezéséről szóló, 2014. július 23-i 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet

26. cikke és I. melléklete?

3) A fent említetthez hasonló esetben, amikor a szolgáltató „szakmai” aláírásnak minősíti az elektronikus aláírást, elegendő-e ez a körülmény annak megállapításához, hogy nem „minősített elektronikus aláírásról” van szó, ha nem áll rendelkezésre a szolgáltató minősített tanúsítványa, vagy meg kell állapítani, hogy az aláírások megfelelnek-e a minősített elektronikus aláírásra vonatkozó követelményeknek?

4) A minősített elektronikus aláírásnak a belső piacon történő elektronikus tranzakciókhoz kapcsolódó elektronikus azonosításról és bizalmi szolgáltatásokról, valamint az 1999/93/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. július 23-i 910/2014/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet I. mellékletében megállapított követelményeknek való megfelelésének vizsgálata során a rendelet – minősített elektronikus aláírás hiányát eredményező – megsértésének minősül-e az a körülmény, hogy az elektronikus aláírás tulajdonosának neve – a személy által saját azonosítására használt – cirill betűk helyett latin betűkkel van feltüntetve?

172. A Verwaltungsgerichtshof (Ausztria) által 2021. június 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-372/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Az uniós jog és különösen az EUMSZ 56. cikk hatálya alá tartozik-e az EUMSZ 17. cikkre figyelemmel az olyan helyzet, amelyben az Európai Unió valamely tagállamában elismert és ott székhellyel rendelkező vallási közösség egy másik tagállamban egy olyan, e közösség által felekezetinek elismert magániskola támogatását kéri, amelyet e másik tagállam joga szerint bejegyzett egyesület e másik tagállamban működtet?

Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén:

2. Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 56. cikket, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szabály, amely a felekezeti magániskolák támogatásának feltételeként a kérelmező nemzeti jog alapján egyházként vagy vallási közösségként való elismerését írja elő?

173. A Varhoven administrativen sad (Bulgária) által 2021. június 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-376/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2018/1046 rendelet 160. cikkének (1) bekezdését és 2. cikkét, valamint a 966/2012 rendelet 102. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy e rendelkezések az Európai Unió tagállamainak ajánlatkérő szerveire is alkalmazandók, amennyiben az általuk odaítélt közbeszerzési szerződéseket az európai strukturális és beruházási alapokból finanszírozzák?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni az átláthatóságnak, az arányosságnak, az egyenlő bánásmódnak és a megkülönböztetésmentességnek a 2018/1046 rendelet 160. cikkének (1) bekezdésében és a 966/2012 rendelet 102. cikkének (1) bekezdésében rögzített elvét, hogy ezen elvekkel nem ellentétes a versenynek a közbeszerzési szerződés hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárás útján történő odaítélése esetén való teljes korlátozása, amennyiben a közbeszerzési szerződés tárgyát nem jellemzik olyan sajátosságok, amelyek objektív módon szükségessé teszik, hogy a szerződést kizárólag a tárgyalásokra felhívott gazdasági szereplő teljesítse? Különösen úgy kell-e értelmezni a 2018/1046 rendelet 164. cikke (1) bekezdésének d) pontjával összefüggésben értelmezett 160. cikkének (1) és (2) bekezdését, valamint a 966/2012 rendelet 104. cikke (1) bekezdésének d) pontjával összefüggésben értelmezett 102. cikkének (1) és (2) bekezdését, hogy e rendelkezésekkel nem ellentétes az alapeljárásban szóban forgóhoz hasonló olyan nemzeti rendelkezés, amely szerint a közbeszerzési szerződés odaítélésére irányuló eljárás azon tény alapján történő megszüntetését

követően, hogy az egyetlen benyújtott ajánlat nem megfelelő, az ajánlatkérő szervnek lehetősége van arra, hogy csupán egyetlen gazdasági szereplőt hívjon fel a hirdetmény nélküli tárgyalásos eljárásban való részvételre, amennyiben a közbeszerzési szerződés tárgyát nem jellemzik olyan sajátosságok, amelyek objektív módon szükségessé teszik, hogy a szerződést kizárólag a tárgyalásokra felhívott gazdasági szereplő teljesítse?

174. Az Înalta Curte de Casație și Justiție (Románia) által 2021. június 22-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-385/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 4. cikk (3) bekezdését és az EUMSZ 101. cikket, hogy:

- 1) azok alapján a tagállami versenyhatóság köteles a bírság szankció megállapításáról szóló nemzeti szabályt az arányosság elvével összhangban értelmezni abban az értelemben, hogy meg kell vizsgálnia, hogy az előző üzleti évre vonatkozó számviteli beszámoló eredménykimutatásában szereplő teljes forgalom a valós gazdasági helyzetnek megfelelően, hűen tükrözi-e a gazdasági és pénzügyi ügyleteket?
- 2) az arányosság elve alapján azokkal ellentétes a tagállami versenyhatóság olyan gyakorlata, amelynek keretében az előző üzleti évre vonatkozó számviteli beszámoló eredménykimutatásában szereplő, a közvetítői tevékenységért járó jutalék mellett a médiafelület vásárlásának közvetítésére irányuló tevékenységgel összefüggő szolgáltatások után a végső ügyfeleknek továbbszámlázott összegeket is tartalmazó forgalommal arányos bírságot szab ki?
- 3) azokkal ellentétes valamely nemzeti jogszabály olyan értelmezése, amely szerint a szankcionált vállalkozás felel a könyvelés helyességéért és a gazdasági és pénzügyi ügyletek valós gazdasági helyzetnek megfelelő, pontos bemutatásáért és a tagállam versenyhatóságát köti az, ahogyan a szankcionált vállalkozás eleget tesz e kötelezettségnek?

175. A Landgericht Erfurt (Németország) által 2021. június 23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-388/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A 2007/46/EK irányelvnek a 715/2007/EK rendelet 4., 5. és 13. cikkével összefüggésben értelmezett 18. cikke (1) bekezdésének, 26. cikke (1) bekezdésének és 46. cikkének az is célkitűzése és célja-e, hogy a gépjárművek vevőinek érdekeit és vagyonát védje? Az ilyen érdekek közé tartozik-e a jármű vevőjének ahhoz fűződő érdeke, hogy ne vásároljon olyan járművet, amely nem felel meg az uniós jogi előírásoknak, így különösen, hogy ne vásároljon olyan járművet, amely a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti tiltott hatástalanító berendezéssel rendelkezik?
- 2) Megköveteli-e az Unió joga, különösen a tényleges érvényesülés elve és az európai alapvető jogok, valamint a természet saját jogai, hogy a jármű vevője a jármű gyártója által a 715/2007/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti tiltott hatástalanító berendezéssel ellátott jármű forgalomba hozatala során tanúsított bármely vétkes – gondatlan vagy szándékos – magatartás esetén polgári jogi megtérítési követelést támaszthasson a jármű gyártójával szemben?

176. A Conseil d'État (Belgium) által 2021. június 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal

iránti kérelmek (C-383/21. és C-384/21. sz. ügyek)¹

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2015. november 24-i (EU) 2015/2170 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel módosított, a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (3) bekezdését, hogy az közvetlen hatállyal bír?

2) Az ezen első kérdésre adandó igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a fent hivatkozott 2014/24/EU irányelv 12. cikkének (3) bekezdését, hogy az ajánlatkérő szervre – a jelen esetben egy lakásépítéssel foglalkozó közszolgálati társaságra – vonatkozó azon feltétel, amely szerint az irányított jogi személy – a jelen esetben egy településközi kooperációs társaság – döntéshozó szerveiben képviseltetnie kell magát, pusztán amiatt teljesül, hogy az ezen településközi kooperációs társaság igazgatótanácsában egy másik részt vevő ajánlatkérő szerv – a jelen esetben egy település – képviselőtestületi tagjakénti minőségében ülésező valamely személy – kizárólag ténybeli körülményekből adódóan és a képviseletre vonatkozó jogi biztosíték nélkül – a lakásépítéssel foglalkozó közszolgálati társaságnak is igazgatója, miközben a település az irányított jogalany (településközi kooperációs társaság) és a lakásépítéssel foglalkozó közszolgálati társaságnak egyaránt (nem kizárólagos) részvényese?

3) A feltett első kérdésre adandó nemleges válasz esetén úgy kell-e tekinteni, hogy az ajánlatkérő szerv – a jelen esetben egy lakásépítéssel foglalkozó közszolgálati társaság – az irányított jogi személy – a jelen esetben egy településközi kooperációs társaság – döntéshozó szerveiben „részt vesz”, pusztán annak alapján, hogy az ezen településközi kooperációs társaság igazgatótanácsában egy másik részt vevő ajánlatkérő szerv – a jelen esetben egy település – képviselőtestületi tagjakénti minőségében ülésező valamely személy – kizárólag ténybeli körülményekből adódóan és a képviseletre vonatkozó jogi biztosíték nélkül – a lakásépítéssel foglalkozó közszolgálati társaságnak is igazgatója, miközben a település az irányított jogalany (településközi kooperációs társaság) és a lakásépítéssel foglalkozó közszolgálati társaságnak egyaránt (nem kizárólagos) részvényese?

4) Úgy kell-e értelmezni a 2015. november 24-i (EU) 2015/2170 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelettel módosított, a közbeszerzésről és a 2004/18/EK irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2014. február 26-i 2014/24/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (4) bekezdését, hogy az közvetlen hatállyal bír?

5) Az e kérdésre adandó igenlő válasz esetén úgy kell-e értelmezni a fent hivatkozott 2014/24/EU irányelv 12. cikkének (4) bekezdését, hogy az megengedné, hogy előzetes versenyeztetés nélkül valamely ajánlatkérő szervre – a jelen esetben egy településközi kooperációs társaságra – bízának kivitelezésségítésre, valamint jogi és környezetvédelmi szolgáltatásokra vonatkozó feladatokat, amennyiben e feladatok két másik ajánlatkérő szerv – a jelen esetben egy település és egy lakásépítéssel foglalkozó közszolgálati társaság – közötti együttműködés keretébe illeszkednek, nem vitatott, hogy a település „in house együttes” irányítást gyakorol a településközi kooperációs társaság felett, továbbá a település és a lakásépítéssel foglalkozó közszolgálati társaság a településközi kooperációs társaságnak – ez utóbbi tevékenységi körének a „tanulmányokat készítő és irányítási iroda és központi beszerző szerv” tevékenységi ágazatában – tagjai, amely ágazat pontosan azokra a feladatokra vonatkozik, amelyeket ez utóbbira rá kívánnak bízni, és e feladatok olyan tevékenységeknek felelnek meg, amelyeket projektek tervezésére, kivitelezésére és megvalósítására szakosodott tanulmányi és irányítási irodák a piacon végeznek?

177. A Landgericht Köln (Németország) által 2021. június 25-én benyújtott előzetes

¹ A megjelölt ügyekben feltett kérdések megegyeznek.

döntéshozatal iránti kérelem (C-390/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Olyan járműmodellekre is alkalmazni kell-e az (EU) 2018/858 rendelet XIV. fejezetének rendelkezéseit (61. és azt követő cikkek a X. mellékletet is ideértve), amelyek már 2020. szeptember 1-jét megelőzően megkapták első típusjóváhagyásukat a 715/2007/EK rendelet alapján?

Ezenfelül az e kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Továbbra is alkalmazni kell-e e „régijárművek” tekintetében a 715/2007/EK rendelet III. fejezetét és a díjak kiszámításához különösen a 715/2007/EK rendelet 7. cikkét?

2) Magában foglalja-e a gyártók által az (EU) 2018/858 rendelet 61. cikkének (1) bekezdése alapján az említett információkhoz biztosítandó „hozzáférés” fogalma a műszaki tájékoztatók – (EU) 2018/858 rendelet 3. cikkének 45. pontja szerinti – megjelentetőinek arra való lehetőségét, hogy ezeket az információkat felhasználják az üzleti tevékenységükkel kapcsolatos feladatokhoz az utópiac értékesítési láncában, vagy az ilyen felhasználási lehetőséghez a felhasználást és újramegjelentetést engedélyező külön megállapodást kell kötni, amely a gyártó által e tekintetben kért díj szempontjából nem tartozik az (EU) 2018/858 rendelet 63. cikkének hatálya alá?

Ezenfelül, ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre nemleges választ kell adni, és a 715/2007/EK rendelet III. fejezetét alkalmazni kell a régi járművekre:

Magában foglalja-e a gyártók által a 715/2007/EK rendelet 6. cikkének (1) bekezdése alapján az említett információkhoz biztosítandó „hozzáférés” fogalma a műszaki tájékoztatók – 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 15. pontja szerinti – megjelentetőinek arra való lehetőségét, hogy ezeket az információkat felhasználják az üzleti tevékenységükkel kapcsolatos feladatokhoz az utópiac értékesítési láncában, vagy az ilyen felhasználási lehetőséghez a felhasználást és újramegjelentetést engedélyező külön megállapodást kell kötni, amely a gyártó által e tekintetben kért díj szempontjából nem tartozik a 715/2007/EK rendelet 7. cikkének hatálya alá?

3) Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2018/858 rendelet 63. cikke (1) bekezdésének első mondatában szereplő „észszerű és arányos díj” fogalmát, hogy a gyártónak gazdasági tevékenységüktől függetlenül az (EU) 2018/858 rendelet 3. cikkének 45. pontja szerinti minden független gazdasági szereplőt egyenlő bánásmódban kell részesítenie a díjak kiszámítása során?

Ezenfelül, ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre nemleges választ kell adni, és a 715/2007/EK rendelet III. fejezetét alkalmazni kell a régi járművekre:

Úgy kell-e értelmezni a 715/2007/EK rendelet 7. cikke (1) bekezdésének első tagmondatában szereplő „észszerű és arányos díj” fogalmát, hogy a gyártónak gazdasági tevékenységüktől függetlenül a 715/2007/EK rendelet 3. cikkének 15. pontja szerinti minden független gazdasági szereplőt egyenlő bánásmódban kell részesítenie a díjak kiszámítása során?

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

4) Úgy kell-e értelmezni az (EU) 2018/858 rendelet 63. cikke (1) bekezdésének első mondatában szereplő „észszerű és arányos díj” fogalmát, hogy a díj főszabály szerint csupán a gyártó költségeit fedezheti?

Ezenfelül, ha az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdésre nemleges választ kell adni, és a 715/2007/EK rendelet III. fejezetét alkalmazni kell a régi járművekre:

Úgy kell-e értelmezni a 715/2007/EK rendelet 7. cikke (1) bekezdésének első tagmondatában szereplő „észszerű és arányos díj” fogalmát, hogy a díj főszabály szerint csupán a gyártó költségeit fedezheti?

178. A Raad van State (Hollandia) által 2021. június 30-án benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-402/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Hivatkozhatnak-e az 1/80 határozat 6. vagy 7. cikkéből eredő jogokkal rendelkező török állampolgárok az 1/80 határozat 13. cikkére is?
- 2) Következik-e az 1/80 határozat 14. cikkéből, hogy török állampolgárok nem hivatkozhatnak az 1/80 határozat 13. cikkére, ha személyes magatartásuk miatt közvetlen, valódi és kellően súlyos veszélyt jelentenek a társadalom valamely alapvető érdekére?
- 3) Azon új korlátozás igazolása céljából, amely szerint a török állampolgárok tartózkodási joga közrendi okokból húsz év elteltével is megszüntethető, lehet-e hivatkozni a társadalmi véleményeknek az új korlátozást eredményező változására? E tekintetben elegendő-e az, ha az új korlátozás a közrendi célkitűzést szolgálja, vagy az is szükséges, hogy a korlátozás alkalmas legyen e cél megvalósítására, és ne lépje túl az ehhez szükséges mértéket?

179. A Tribunale Ordinario di Asti (Olaszország) által 2021. június 30-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-404/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni az EUMSZ 45. cikket és EUMSZ 48. cikket, az EUSZ 4. cikket, az [EU] tisztviselőinek személyzeti szabályzata VIII. mellékletének 11. cikkét, valamint az EKB személyi állományának alkalmazási feltételei IIIa. mellékletének 8. cikkét, hogy azokkal ellentétes az olyan nemzeti szabályozás vagy az olyan nemzeti közigazgatási gyakorlat, amely az olyan tagállami munkavállaló számára, aki a nemzeti nyugdíjhatóságnál nyugdíjjogosultságot szerzett, és aki jelenleg egy uniós intézménynél, például az EKB-nél végez munkát, nem teszi lehetővé, hogy az említett intézmény nyugdíjrendszerébe vigye át a saját államának szociális biztonsági rendszerében szerzett nyugdíjjogosultságot?
- 2) Különösen az első kérdésre adandó válasz függvényében biztosítani kell-e a nyugdíjjogosultságok átvitelének jogát az egyrészt a munkavállaló származási tagállama vagy a munkavállaló nyugdíjhatósága, másrészt pedig az uniós intézmény közötti külön megállapodás hiányában is?

180. A Hof van Cassatie (Belgium) által 2021. július 5-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-410/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló 883/2004/EK rendelet végrehajtására vonatkozó eljárás megállapításáról szóló, 2009. szeptember 16-i 987/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 5. cikkét, hogy:
 - ha az A1 igazolásokat kiállító tagállam hatóságai a foglalkoztatás helye szerinti tagállam hatóságainak ezen igazolásokat visszaható hatályú visszavonására irányuló kérését követően arra szorítkoznak, hogy ideiglenesen visszavonják az igazolásokat, és közlik, hogy azok már nem rendelkeznek kötőerővel, és így folytatható a foglalkoztatás helye szerinti tagállamban folyamatban lévő büntetőeljárás, és az A1 igazolásokat kiállító tagállam csak e büntetőeljárás jogerős befejezését követően hoz végleges döntést, már nem áll fenn az az A1 igazolásokat által felállított vélelem, hogy az érintett munkavállalók szabályosan biztosítottak e kiállító tagállam szociális biztonsági rendszerében, és ezen A1 igazolásokat már nem kötik a foglalkoztatás helye szerinti tagállam hatóságait,
 - ha e kérdésre nemleges választ kell adni: a foglalkoztatás helye szerinti tagállam hatóságai család

miatt figyelmen kívül hagyhatják az érintett A1 igazolásokat a Bíróság ítélkezési gyakorlatára tekintettel?

2) Úgy kell-e értelmezni a szociális biztonsági rendszerek koordinálásáról szóló, 2004. április 29-i 883/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 13. cikke (1) bekezdése b) pontjának i. alpontját, a közúti fuvarozói szakma gyakorlására vonatkozó feltételek közös szabályainak megállapításáról és a 96/26/EK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2009. október 21-i 1071/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 3. cikke (1) bekezdésének a) pontját és 11. cikkének (1) bekezdését, valamint a nemzetközi közúti áru fuvarozási piachoz való hozzáférés közös szabályairól szóló, 2009. október 21-i 1072/2009/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet 4. cikke (1) bekezdésének a) pontját, hogy abból a körülményből, hogy valamely vállalkozás közúti fuvarozási engedélyt szerez az Európai Unió valamely tagállamában az 1071/2009/EK rendelet és az 1072/2009/EK rendelet alapján, és ennél fogva tényleges és állandó székhellyel kell rendelkeznie ebben a tagállamban, szükségszerűen az következik, hogy ez kétséget kizáróan bizonyítja, hogy az említett vállalkozásnak a 883/2004/EK rendelet 13. cikkének (1) bekezdése értelmében vett bejegyzett székhelye az alkalmazandó szociális biztonsági rendszer meghatározása szempontjából ebben a tagállamban található, és hogy ez a megállapítás köti a foglalkoztatás helye szerinti tagállam hatóságait?

181. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2021. július 9-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-422/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Ellentétes-e a 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 20. cikkének (4) és (5) bekezdésével az a nemzeti szabályozás, amely a „sérülékeny személynek” nem minősülő nagykorú kérelmezővel szemben a befogadási intézkedések visszavonását írja elő abban az esetben, ha megállapítást nyer, hogy a kérelmező a befogadóállomáson kívül hivatalos személyekkel és/vagy közszolgálatot ellátó személyekkel szemben fizikai erőszak alkalmazásában megnyilvánuló különösen erőszakos magatartást tanúsított, és a sértetteknek olyan sérüléseket okozott, amelyek miatt a helyi elsősegély-szolgálatnál ellátást kellett igénybe venniük?

182. A Consiglio di Stato (Olaszország) által 2021. július 16-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-437/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: olasz

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Összeegyeztethető-e az [Európai Unió] jogával, és különösen a szolgáltatások szabad mozgásának elvével, illetve a szolgáltatásnyújtásra irányuló közbeszerzések körében a verseny maximális mértékben történő megnyitásának elvével a 2017. június 21-i 96. sz. törvénybe iktatott 2017. április 24-i 50. sz. rendkívüli törvényerejű rendelet 47. cikkének 11bis bekezdéséhez hasonló rendelkezés, amely

- azonosnak tekinti Messina és Reggio Calabria kikötője közötti gyors tengeri személyszállítást és a Ministero dei trasporti e della navigazione (közlekedési és tengerészeti minisztérium, Olaszország) 2000. október 31-i 138 T. sz. rendelete 2. cikkének e) pontja szerinti, a félsziget és Szicília közötti tengeren át történő vasúti szállítást, vagy legalábbis lehetővé teszi ezt jogszabály alapján;
- a Rete ferroviaria italiana S.p.a. javára fenntartja a tengeren át történő vasúti szállítási szolgáltatást, vagy alkalmasnak tűnik e fenntartás létrehozására, akár Szicília és a félsziget közötti gyors hajók igénybevételével?

183. A Rechtbank Den Haag, zittingsplaats ‘s-Hertogenbosch (Hollandia) által 2021. július

23-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-456/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az elismerési irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontját, hogy azokat a nyugati normákat, értékeket és magatartásformákat, amelyeket a harmadik országbeli állampolgárok valamely tagállam területén való tartózkodásuk révén identitásképző életszakaszuk jelentős része alatt tettek magukévá, miközben teljes mértékben részt vesznek a társadalmi életben, meg nem változtatható közös háttérnek, illetve az identitás olyannyira alapvető jellemzőinek kell-e tekinteni, hogy nem követelhető meg az érintett személyektől, hogy azokat feladják?

2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén, azon harmadik országbeli állampolgárok, akik a szóban forgó indoktól függetlenül valamely tagállam területén való tartózkodásuk révén identitásképző életszakaszuk jelentős része alatt összehasonlítható nyugati normákat és értékeket tettek magukévá, az elismerési irányelv 10. cikke (1) bekezdésének d) pontja értelmében „meghatározott társadalmi csoport tagjainak” minősülnek-e? Ennek során azt a kérdést, hogy „az érintett országban egyértelműen elkülöníthető identitással rendelkező, meghatározott társadalmi csoport” fennáll-e, tagállami szempontból kell-e értékelni, vagy e kérdést az elismerési irányelv 10. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben úgy kell-e értelmezni, hogy az a meghatározó, hogy a külföldi állampolgár bizonyítani tudja, hogy a származási országban valamely meghatározott társadalmi csoport tagjának minősül, illetve legalább annak megfelelő jellemzőkkel rendelkezik? Összeegyeztethető-e az elismerési irányelvnek a visszaküldés tilalmának elvével és a menedéjjoggal összefüggésben értelmezett 10. cikkével az a követelmény, amely szerint az elnyugatiasodás csak akkor alapozhatja meg a menekült jogállást, ha az vallási vagy politikai indokokon alapul?

3) Összeegyeztethető-e az uniós joggal, különösen az Európai Unió Alapjogi Chartája [(a továbbiakban: Charta)] 51. cikkének (1) bekezdésével összefüggésben értelmezett 24. cikkének (2) bekezdésével az olyan nemzeti joggyakorlat, amely szerint a nemzetközi védelem iránti kérelem elbírálása során a határozatot hozó hatóság anélkül súlyozza a gyermek mindenek felett álló érdekét, hogy azt elsőként (valamely eljárásban) konkrétan megállapítaná, illetve megállapíttatná? Eltérő-e a fenti kérdésre adott válasz, amennyiben a tagállamnak a tartózkodás engedélyezése iránti kérelmet az általános okok alapján kell elbírálnia, és a kérelem elbírálásához figyelembe kell venni a gyermek mindenek felett álló érdekét?

4) Milyen módon és a nemzetközi védelem iránti kérelem értékelésének mely szakaszában kell figyelembe venni és súlyozni a Charta 24. cikkének (2) bekezdésére tekintettel a gyermek mindenek felett álló érdekét, különösen azt a sérelmet, amelyet a kiskorú valamely tagállamban való tényleges huzamos tartózkodás miatt szenvedett el? Van-e jelentősége e tekintetben annak, hogy a tényleges tartózkodás jogszerű volt-e? Jelentőséggel bír-e ezen értékelés keretében a gyermek mindenek felett álló érdekének súlyozásakor, hogy a tagállam az uniós jogban előírt határozathozatali határidőn belül határozott a nemzetközi védelem iránti kérelemről, hogy egy korábbi időpontban előírt visszatérési kötelezettséget nem teljesítettek, és hogy a tagállam mellőzte a kiutasítást azon kiutasítási határozat meghozatalát követően, és a kiskorú ennek következtében tartózkodhat továbbra is ténylegesen e tagállamban?

5) Összeegyeztethető-e az uniós joggal a Charta 24. cikkének (2) bekezdésével összefüggésben értelmezett 7. cikke alapján az olyan nemzeti gyakorlat, amely abban az értelemben tesz különbséget a nemzetközi védelem iránti új és ismételt kérelmek között, hogy a nemzetközi védelem iránti ismételt kérelmek esetében nem veszik figyelembe az általános okokat?

Pénzügyi jogterület

66. A Tribunalul București (Románia) által 2021. május 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-332/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 92/83/EGK irányelv 27. cikke (1) bekezdésének e) pontjának rendelkezéseit,

hogy a jövedéki adó alóli mentesség kizárólag az 1,2 térfogatszázalékot meg nem haladó alkoholtartalommal az alkoholmentes italok aromaanyagainak készítésére használt etilalkohol típusú termékekre vonatkozik, vagy az említett mentességben azok, a bizonyos ilyen aromaanyagok készítésére már használt etilalkohol típusú olyan termékek is részesülnek, amelyeket az 1,2 térfogatszázalékot meg nem haladó alkoholtartalommal az alkoholmentes italok készítésére használtak vagy azok készítésére kell használni?

2) A 92/83/EGK irányelv célkitűzéseivel és általános rendszerével összefüggésben úgy kell-e értelmezni az irányelv 27. cikke (1) bekezdésének e) pontját, hogy amennyiben az egyik tagállamban már jövedékiadó-mentesen szabad forgalomba bocsátották az egy másik tagállamban forgalomba hozandó, etilalkohol típusú termékeket tekintettel arra, hogy az 1,2 térfogatszázalékot meg nem haladó alkoholtartalommal az alkoholmentes italok aromaanyagainak készítésére használják azokat, a rendeltetési hely szerinti tagállam köteles azokat a saját területén ugyanilyen bánásmódban részesíteni?

3) Úgy kell-e értelmezni a 92/83/EGK irányelv 27. cikke (1) bekezdése e) pontjának és (2) bekezdése d) pontjának rendelkezéseit, valamint a tényleges érvényesülés és az [arányosság] [elvét], hogy azok lehetővé teszik valamely tagállam számára, hogy olyan eljárási követelményeket írjon elő, amelyek a mentesség alkalmazását attól teszik függővé, hogy a felhasználó rendelkezik-e bejegyzett címzetti minőséggel, és hogy a jövedékiadó-köteles termékek eladója adóraktári engedélyes-e, még akkor is, ha a termékek beszerzésének helye szerinti tagállam nem teszi kötelezővé, hogy a termékeket forgalomba hozó gazdasági szereplő adóraktári engedélyesnek minősüljön?

4) A 92/83/EGK irányelv 27. cikke (1) bekezdése e) pontjának rendelkezései tükrében, az irányelv céljaival és általános rendszerével összefüggésben ellentétes-e az arányosság és a tényleges érvényesülés elvével az, hogy az e rendelkezésekben előírt mentességet nem alkalmazzák a rendeltetési hely szerinti tagállam azon adóalanyára, amely etilalkohol típusú termékeket kapott, és amely arra alapozott, hogy e termékek az irányelv említett rendelkezéseinek a származási tagállam adóhatóságai általi hivatalos, hosszú ideig folyamatosan alkalmazott, a nemzeti jogba átvett és a gyakorlatban alkalmazott, azonban később tévesnek bizonyuló értelmezése alapján adómentesnek minősültek, abban az esetben, ha a körülményekre tekintettel kizárható a jövedékiadó-csalás vagy jövedékiadó-kijátszás lehetősége?

67. A Finanzgericht Hamburg (Németország) által 2021. június 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-368/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 2006/112/EK irányelv 30. és 60. cikkét, hogy a hea szempontjából valamely, harmadik országban nyilvántartásba vett olyan szállítóeszköz importjának teljesítési helye, amelyet a vámjogszabályok megsértésével hoztak be az Unió területére, abban a tagállamban van, amelyben a vámjogszabályokat megsértették, és a szállítóeszközt az Unióban először használták szállítóeszközként, vagy a vámjogi kötelezettségsgéget elkövető személy lakóhelye szerinti államban, amelyben e személy a járművet használja?

2) Abban az esetben, ha az import teljesítési helye Németországtól eltérő másik tagállamban van: ellentétes-e a 2006/112/EK irányelvvel, különösen annak 30. és 60. cikkével, ha valamely tagállami rendelkezés a 952/2013/EU rendelet 87. cikkének (4) bekezdését a behozatali héára megfelelően alkalmazandónak nyilvánítja?

68. A Conseil d'État (Franciaország) által 2021. június 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-398/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A 2011/16 irányelv (1) 8ab. cikkének (5) bekezdése:

— sérti-e az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkében és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 6. cikkében biztosított tisztességes eljáráshoz való jogot azáltal, hogy főszabály szerint nem zárja ki az igazságszolgáltatási feladattal megbízott ügyvédek azon adótervezésben közreműködők köréből, akiknek az adóhatóság rendelkezésére kell bocsátaniuk a határokon átnyúló adókonstrukcióra vonatkozó bejelentéshez szükséges információkat, vagy akiknek e kötelezettségük fennállásáról értesíteniük kell az egyéb adótervezésben közreműködőket?

— sérti-e a levelezés és a magánélet tiszteletben tartásához való, az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. cikkében és az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló európai egyezmény 8. cikkében biztosított jogokat azáltal, hogy főszabály szerint nem zárja ki az ügyfelei jogi helyzetének értékelésére irányuló feladat keretében eljáró ügyvédek sem azon adótervezésben közreműködők köréből, akiknek az adóhatóság rendelkezésére kell bocsátaniuk a határokon átnyúló adókonstrukció bejelentésére vonatkozó kötelezettség teljesítéséhez szükséges információkat, vagy akiknek e kötelezettségük fennállásáról értesíteniük kell az egyéb adótervezésben közreműködőket?

69. A Fővárosi Törvényszék (Magyarország) által 2021. június 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-397/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: magyar

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a Héa-irányelv rendelkezéseit, valamint ezekhez kapcsolódóan az alapelveket, különösen a tényleges érvényesülés és az adósemlegesség alapelvét, hogy ellentétes azzal az a nemzeti szabályozás és az arra épülő nemzeti gyakorlat, mely szerint ha egy Héa adóalany tévedésből Héa mentes értékesítésről Héa-tartalommal állít ki számlát és ezen értékesítéshez tartozó Héa-t igazolt módon a költségvetés felé befizette és azt a számlakiállító felé a számla befogadója megfizette, azonban a tagállami adóhatóság ezt a Héa-t nem térítette vissza, sem a számlakiállító, sem a számlabefogadó részére?

2) Amennyiben az előző kérdésre az Európai Bíróság válasza igen, abban az esetben úgy kell-e értelmezni a Héa-irányelv rendelkezéseit, valamint ezekhez kapcsolódóan az alapelveket – különösen a tényleges érvényesülés, az adósemlegesség és a hátrányos megkülönböztetés tilalmának alapelvét –, hogy ezekkel ellentétes az a tagállami szabályozás, amely az előző pontban írt esetben egyáltalán nem teszi lehetővé, vagy csak abban az esetben teszi lehetővé, hogy a számlabefogadó közvetlenül a tagállami adóhatóság felé forduljon a Héa visszatérítési kérelmével, amikor egyéb polgári jogi úton lehetetlen, vagy rendkívül nehéz a szóban forgó Héa összegnek megfelelő összeg visszakövetelése, különös tekintettel arra, ha a számla kiállítója időközben felszámolásra kerül?

3) Amennyiben az előző kérdésre az Európai Bíróság válasza igen, abban az esetben a tagállami adóhatóságnak a visszatérítendő Héa mellett kamatfizetési kötelezettsége fennáll-e, és amennyiben fennáll, az milyen időszakra vonatkozik, arra az általános Héa visszatérítési szabályok vonatkoznak-e?

70. A Hof van Cassatie (Belgium) által 2021. július 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-414/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: holland

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Sérti-e az EUMSZ 49. cikkben biztosított letelepedési szabadságot a jelen ügyben szereplőhöz hasonló nemzeti szabályozás, ha az azzal a következménnyel jár, hogy az olyan luxemburgi társaságot, amely részvényekből származó tőkeveszteséget könyvel el Luxemburgban, és e tőkeveszteséget elvben levonja

ugyan adóköteles eredményéből, egy adóügyi veszteségtétel fennállása miatt azonban nem tudja ténylegesen levonni azt az említett eredményből, a létesítő okirat szerinti székhelyének Belgiumba történő áthelyezését követően megadóztatják Belgiumban e tőkevesztés visszaírásával összefüggésben, kivéve, ha az említett visszaírás mögött rejlő tőkenyereséget olyan forrásszámlán könyvelik el, amely felett nem lehet rendelkezni, míg az olyan belga társaságot, amely részvényekből származó tőkevesztésüket könyvelt el Belgiumban, nem adóztatják meg e tőkevesztés visszaírásával összefüggésben, amennyiben a tőkevesztésüket nem vonták le előzőleg a belga adóköteles eredményből, mégpedig anélkül, hogy az említett visszaírás mögött rejlő tőkenyereséget olyan forrásszámlán kellene elkönyvelni, amely felett nem lehet rendelkezni?

Munkaügyi ügyszak

36. A Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie (Lengyelország) által 2021. június 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-356/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló, 2000. november 27-i 2000/78/EK tanácsi irányelv 3. cikke (1) bekezdésének a) és c) pontját, hogy azok kizárhatják a 2000/78/EK tanácsi irányelv hatálya alól a szerződéses partner szabad megválasztását és következésképpen a nemzeti jogban a 2000/78/EK tanácsi irányelv 17. cikke alapján előírt szankciók alkalmazását – feltéve, hogy e választás nem a nem, a faji vagy etnikai származáson vagy a nemzetiségen alapul – abban az esetben, ha a hátrányos megkülönböztetés a gazdasági tevékenységet önálló vállalkozás keretében folytató természetes személy munkavégzésének alapjául szolgáló polgári jogi szerződés megkötésének megtagadásában nyilvánul meg, és ezen elutasítás okát a lehetséges szerződéses partner szexuális irányultsága képezi?

37. A Cour du travail de Mons (Belgium) által 2021. június 21-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-377/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

Úgy kell-e értelmezni az UNICE, a CEEP és az ESZSZ által a részmunkaidős foglalkoztatásról kötött keretmegállapodásról szóló, az 1997. december 15-i 97/81/EK tanácsi irányelvvel végrehajtott keretmegállapodás 4. szakaszát, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely szerint a teljes munkaidőben foglalkoztatott hivatásos tűzoltók illetményének kiszámítása során a fizetési fokozat meghatározására vonatkozóan a részmunkaidőben önkéntes tűzoltóként teljesített szolgálatot a munka mennyisége, vagyis a tényleges munkavégzés időtartama alapján, az időarányosság (pro rata temporis) elvének figyelembe vételével kell értékelni, nem pedig azon időtartam alapján, amelyen belül a munkavégzésre sor került?

38. A Curtea de Apel Cluj (Románia) által 2021. június 24-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-392/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: román

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a képernyő előtt végzett munka biztonsági és egészségvédelmi minimumkövetelményeiről szóló, 1990. május 29-i 90/270/EGK tanácsi irányelv 9. cikkében szereplő „különleges korrekciós eszköz” kifejezést, hogy az nem foglalja magában a szemüveget?

2) Úgy kell-e érteni a 90/270/EGK tanácsi irányelv 9. cikkében szereplő „különleges korrekciós eszköz” kifejezést, hogy az egyedül a kizárólagosan munkahelyen/a munkaköri feladatok teljesítése során használt eszközt foglalja magában?

3) A különleges korrekciós eszközzel való ellátásnak a 90/270/EGK tanácsi irányelv 9. cikkében előírt kötelezettsége kizárólag az eszköznek a munkáltató általi beszerzésére vonatkozik-e, vagy az kiterjesztően értelmezhető, vagyis magában foglalja azt az esetet is, ha a munkáltató viseli a munkavállaló részéről az eszköz beszerzésével kapcsolatban felmerülő szükségszerű kiadásokat?

4) Összeegyeztethető-e a 90/270/EGK tanácsi irányelv 9. cikkével az, ha a munkáltató e kiadásokat a „nehéz munkakörülményekre tekintettel történő emelés” jogcímén állandó jelleggel fizetett díjazás általános emelése formájában fedezi?

Polgári ügyszak

82. A Juzgado de Primera Instancia no 10 bis de Sevilla (Spanyolország) által 2021. május 27-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-335/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való joggal összefüggésben vizsgált 93/13 irányelvvel és ezen irányelv tényleges érvényesülésének elvével az ügyvédi tiszteletdíjak behajtására irányuló olyan egyszerűsített eljárás, amely nem teszi lehetővé a bíróság számára, hogy hivatalból vizsgálja a fogyasztóval kötött szerződésben foglalt feltételek esetlegesen tisztességtelen jellegét, mivel az az eljárás lefolytatása során egyszer sem írja elő a bíróság közreműködését, kivéve, ha az ügyfél az említett követelést vitatja, majd ezt követően a felek valamelyike keresetet nyújt be a bíróság hivatalvezetőjének végső határozatával szemben?

2) Összeegyeztethető-e a Charta 47. cikke szerinti hatékony jogorvoslathoz való joggal összefüggésben vizsgált 93/13 irányelvvel és ezen irányelv tényleges érvényesülésének elvével az, hogy a tisztességtelen jellegnek a bíróság által – hivatalból vagy a fél kérelme alapján, az ilyen eljárásban egyszerűsített módon – történő esetleges felülvizsgálatára egy olyan nem igazságszolgáltatási szerv, mint a bíróság hivatalvezetője által hozott határozat felülvizsgálatára irányuló kereset keretében kerüljön sor, amely felülvizsgálatnak főszabály szerint kizárólag a határozat tárgyára kell szorítkoznia és amelyben csak a felek által korábban benyújtott iratok útján történő bizonyítás fogadható el?

3) A 93/13 irányelv 4. cikke (2) bekezdése rendelkezéseinek hatálya alá tartozónak kell-e tekinteni az ügyvéd és a fogyasztó között létrejött szerződésbe foglalt olyan kikötést, mint amilyen a jogvita tárgyát képezi, amely abban a különös esetben írja elő a munkadíj megfizetését, ha az ügyfél a bírósági eljárástól annak lezárását megelőzően eláll vagy az ügyvédi iroda tudta nélkül vagy annak tanácsa ellenére egyezséget köt, mivel a szerződés tárgyára – jelen esetben az árra – vonatkozó elsődleges rendelkezésről van szó?

4) Az előző kérdésre adandó igenlő válasz esetén a 93/13 irányelv hivatkozott 4. cikkének (2) bekezdése értelmében világosnak és érthetőnek tekinthető-e az említett kikötés, amely az ügyvédi munkadíjat az ügyvédi kamara díjszabására való utalással határozza meg, amely az egyes konkrét esetekre eltérő alkalmazandó szabályokat ír elő, és amelyre vonatkozóan semmilyen említés nem szerepelt az előzetes tájékoztatásban?

5) Az előző kérdésre adandó nemleges válasz esetén a 2005/29 irányelv értelmében vett tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatnak tekinthető-e az olyan kikötésnek, mint amely a jogvita tárgyát képezi, az ügyvéd és a fogyasztó között létrejött szerződésbe történő foglalása, amely kikötés az ügyvédi munkadíjat pusztán az ügyvédi kamara díjszabására való utalással határozza meg, amely az egyes konkrét esetekre eltérő alkalmazandó szabályokat ír elő, és amelyre vonatkozóan semmilyen említés nem szerepelt a munkadíj-ajánlatban és az előzetes tájékoztatásban?

83. A Tribunal da Relação do Porto (Portugália) által 2021. június 4-én benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-346/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az 1393/2007/EK rendelet 8. cikkét, hogy a jelen ügy körülményei között érvényesnek tekinthető a másik tagállamban székhellyel rendelkező társaságnak címzett ajánlott levélben, az 1393/2007 rendelet II. mellékletében szereplő formanyomtatvány használata nélkül történő kézbesítés?

2) Úgy kell-e értelmezni az 1393/2007/EK rendeletet és az abban foglalt uniós jogi elveket, hogy azokkal ellentétes a portugál Código de Processo Civil (polgári perrendtartás) 191. cikke 2 bekezdésének a jelen ügyben történő alkalmazása, amennyiben az említett rendelkezés előírja, hogy a kézbesítés érvénytelenségére való hivatkozást meghatározott határidőn belül (nevezetesen a keresetlevélre való válaszadás határidején belül) kell előterjeszteni?

84. A Sąd Najwyższy (Lengyelország) által 2021. június 7-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-355/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Úgy kell-e értelmezni a szellemi tulajdonjogok érvényesítéséről szóló 2004/48/EK irányelv 10. cikkét, hogy azzal ellentétes a nemzeti rendelkezés olyan értelmezése, amely szerint az áruk megsemmisítéséből álló védintézkedés kizárólag a jogellenesen előállított vagy jogosulatlanul megjelölt árukra vonatkozik, és nem alkalmazható az Európai Gazdasági Térségben jogellenesen forgalomba hozott áruk tekintetében, amelyek esetében nem állapítható meg, hogy azokat jogellenesen állították elő vagy jogosulatlanul jelölték meg?

85. A Sąd Okręgowy w Warszawie (Lengyelország) által 2021. június 14-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-367/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: lengyel

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az EUSZ 36. cikk második mondatát az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet 15. cikkének (1) bekezdésével, valamint az Európai Unióról szóló szerződés 19. cikke (1) bekezdésének második mondatával összefüggésben, hogy azokkal ellentétes a tagállami bíróságok azon gyakorlata, amely szerint a bíróságok

— az európai uniós védjegyjogosult arra irányuló követelésének eleget téve, hogy tiltsák meg az európai uniós védjeggyel ellátott áruk behozatalát – importját, kivitelét – exportját, reklámozását, vagy rendeljék el ezen áruk piacról történő kivonását,

— az európai uniós védjeggyel jelölt áruk lefoglalására irányuló biztosítási intézkedés iránti eljárásban való határozathozatal során;

a határozatok szövegében „olyan árukra” hivatkoznak, „amelyeket nem a védjegyjogosult hozott vagy nem az ő kifejezett hozzájárulásával hoztak forgalomba az Európai Gazdasági Térségben”, ebből következően annak megállapítása, hogy mely európai uniós védjeggyel ellátott tárgyakra vonatkoznak az előírt kötelezések és tilalmak (vagyis annak megállapítása, hogy mely tárgyakat nem a védjegyjogosult hozott vagy nem az ő kifejezett hozzájárulásával hoztak forgalomba az Európai Gazdasági Térségben), a határozat általános megfogalmazására tekintettel a végrehajtó hatóságra van bízva, e hatóság az említett megállapításokat a védjegyjogosult nyilatkozataira, vagy az általa előterjesztett eszközökre (köztük informatikai eszközökre és adatbázisokra) alapozva teszi meg, a végrehajtó hatóság fenti megállapításai bíróság előtti, érdemi eljárásban való megtámadásának lehetősége pedig az alperest az biztosítási intézkedés iránti eljárásban, valamint a végrehajtási eljárásban

megillető jogi eszközök jellegére tekintettel kizárt vagy korlátozott?

2) Úgy kell-e értelmezni az Európai Unió működéséről szóló szerződés 34., 35. és 36. cikkét, hogy azok kizárják, hogy valamely közösségi (jelenleg európai uniós) védjegyjogosult a közösségi védjegyről szóló, 2009. február 26-i 207/2009/EK tanácsi rendelet 9. és 102. cikkében (jelenleg az európai uniós védjegyről szóló, 2017. június 14-i (EU) 2017/1001 európai parlamenti és tanácsi rendelet 9. és 130. cikkében) előírt oltalomra hivatkozhaton abban az esetben, ha:

- a közösségi (európai uniós) védjegy jogosultja az Európai Gazdasági Térségen belül és azon kívül oly módon forgalmazza az e védjeggyel megjelölt árukat, hogy a forgalmazásra olyan hivatalos viszonteladók közvetítésével kerül sor, akik a védjeggyel ellátott árukat ezen áruk végső fogyasztóitól eltérő személyeknek kizárólag a hivatalos forgalmazói hálózaton belül értékesíthetik tovább, ugyanakkor a jogosult viszonteladók az árukat kizárólag más jogosult viszonteladóktól vagy a védjegyjogosulttól szerezhetik be;
- a védjeggyel megjelölt árukon nem található semmilyen olyan jelzés vagy azok nem rendelkeznek egyéb olyan megkülönböztető jellemzőkkel, amelyek lehetővé tennék annak megállapítását, hogy ezen árukat a védjegyjogosult vagy az ő kifejezett hozzájárulásával más hol hozta forgalomba;
- az alperes a védjeggyel ellátott árukat az Európai Gazdasági Térségben szerezte be;
- az alperes arra vonatkozó nyilatkozatokat vett át a védjeggyel megjelölt áruk értékesítőitől, hogy ezen áruk jogszerűen forgalmazhatók az Európai Gazdasági Térség területén;
- az európai uniós védjegy jogosultja nem bocsát rendelkezésre semmilyen informatikai eszközt (vagy más eszközt), és nem használ megjelölésekkel kapcsolatos rendszert – amely lehetővé tenné a védjeggyel ellátott áru potenciális vevője számára, hogy az áru megvétele előtt saját maga ellenőrizze ezen áruk Európai Gazdasági Térség területén történő forgalmazásának jogszerűségét – és megtagadja ezen ellenőrzés vevő kérelmére történő lefolytatását?

86. A Sofiyski rayonon sad (Bulgária) által 2021. június 17-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-379/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: bolgár

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 93/13/EGK irányelv 6. cikkének (1) bekezdését, hogy azokban az eljárásokban, amelyekben az adós az azonnali fizetést elrendelő bírósági határozat meghozataláig nem vesz részt, a nemzeti bíróság hivatalból köteles vizsgálni valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, és a tisztességtelen jelleg pusztán gyanúja esetén mellőznie kell e feltétel alkalmazását?

2) Az első kérdésre adandó igenlő válasz esetén: A nemzeti bíróság köteles-e teljes egészében elutasítani az azonnali fizetést elrendelő bírósági határozat meghozatala iránti kérelmet, ha csak a követelés egy része alapul olyan, valószínűleg tisztességtelen szerződési feltételen, amely részben meghatározza a követelés összegét, mégpedig olyan esetekben is, amikor azokban az eljárásokban, amelyekben a kötelezett az azonnali fizetést elrendelő bírósági határozat meghozataláig nem vesz részt, nem állapítható meg az olyan feltételeken alapuló követelések valamennyi elemének konkrét összege, amelyek esetében fennáll a tisztességtelen jellegre vonatkozó gyanú?

3) Az első kérdésre adandó igenlő és a második kérdésre adandó nemleges válasz esetén: A nemzeti bíróság köteles-e elutasítani a fizetést elrendelő bírósági határozat meghozatala iránti kérelmet a követelés tisztességtelen feltételre alapított része tekintetében?

4) A harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén: A nemzeti bíróság köteles-e hivatalból figyelembe venni – és ha igen, milyen feltételek mellett – valamely feltétel tisztességtelen jellegének következményeit, ha e feltételen alapuló fizetésre vonatkozó információk állnak rendelkezésre, többek között oly módon, hogy e fizetést beszámítja a szerződésből eredő más, fennálló tartozásokba, amint azt a nemzeti jog hasonló esetekben előírja?

5) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második, harmadik és negyedik kérdésre adandó igenlő

válasz esetén: Kötik-e a nemzeti bíróságot egy felsőbb fokú bíróság utasításai, amelyek a nemzeti jog értelmében kötelezőek a felülvizsgált bírósági szintre nézve abban az esetben, ha azok nem veszik figyelembe a fogyasztói szerződésben szereplő valamely szerződési feltétel tisztességtelen jellegének következményeit?

87. A Supremo Tribunal Administrativo (Portugália) által 2021. június 18-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-374/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: portugál

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Ellentétes-e az 1995. december 18-i 2988/95/EK, Euratom rendelet 3. cikkének (1) bekezdésével az a nemzeti szabályozás, amely szerint nem alkalmazható az indított bírósági végrehajtási eljárásban a négy- vagy nyolcéves elévülési idő, mivel ezt a kérdést csak a szabálytalanság megállapítása miatt jogosulatlanul kapott összegek visszafizetését elrendelő aktussal szemben indított közigazgatási per keretében lehet értékelni?

Az e kérdésre adandó nemleges válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság azt kérdezi, hogy:

2. Úgy kell-e tekinteni a 2988/95 rendelet 3. cikkének (2) bekezdésében előírt hároméves elévülési időt, mint azon tartozás elévülési idejét, amelyet a finanszírozási szabálytalanságok előfordulása miatt jogosulatlanul kapott összegek visszafizetését előíró aktus elfogadása keletkeztet? E határidő ezen aktus elfogadásának időpontjától kezdődik-e?

Az e kérdésre adandó nemleges válasz esetén a kérdést előterjesztő bíróság azt is kérdezi, hogy:

3. Ellentétes-e a 2988/95 rendelet 3. cikkével az a nemzeti szabályozás, amely szerint a tartozás [elévülési] ideje megszakad, amint a kedvezményezett társaság tevékenységéért mögöttesen felelős személyek ellen indított fizetési meghagyásos eljárásról e személyek megkapják a megfelelő értesítést, és az elévülési idő mindaddig függőben marad, amíg az általuk benyújtott ellentmondás elbírálásáról nem hoznak végleges vagy jogerős határozatot?

88. A Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia) által 2021. június 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-393/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1. Hogyan értelmezendő a „kivételes körülményeknek” a 805/2004 rendelet 23. cikkének c) pontjában szereplő fogalma, figyelembe véve a 805/2004 rendelet célkitűzéseit, többek között a tagállami határozatok végrehajtásának gyorsítására és egyszerűsítésére, valamint a tisztességes eljáráshoz való jog hatékony védelmére irányuló célkitűzést? Milyen mérlegelési mozgástérrel rendelkeznek a végrehajtás szerinti tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai a „kivételes körülmények” fogalmának értelmezését illetően?

2. A 805/2004 rendelet 23. cikke c) pontjának alkalmazása kérdésében történő döntés szempontjából relevánsnak tekintendők-e a jelen ügy körülményeihez hasonló olyan körülmények, amelyek a származási államban folytatott azon bírósági eljáráshoz kapcsolódnak, amelynek során az európai végrehajtható okirat kiállításának alapjául szolgáló határozat hatályon kívül helyezésének kérdésében döntenek? Milyen szempontok alapján értékelendő a származási tagállamban folytatott jogorvoslati eljárás, és mennyire kell átfogónak lennie a származási tagállamban folytatott eljárás azon értékelésének, amelyet a végrehajtás szerinti tagállam hatáskörrel rendelkező hatóságai folytatnak le?

3. Mi a tárgya a „kivételes körülmények” 805/2004 rendelet 23. cikkében szereplő fogalma alkalmazásának kérdésében való döntéshozatal során végzett értékelésnek: értékelendő-e a jogvita körülményeinek hatása abban az esetben, ha a származási államban hozott határozatot vitatják a származási államban, vizsgálendő-e, hogy a rendelet 23. cikkében meghatározott intézkedés jár-e haszonnal vagy kárral, illetve vizsgálni kell-e a határozat végrehajtása szempontjából az adós gazdasági

teljesítőkéességét, vagy más körülményeket?

4. A 805/2004 rendelet 23. cikke értelmében alkalmazható-e egyidejűleg az e cikkben említett több intézkedés? Amennyiben e kérdésre igenlő választ kell adni, a végrehajtás szerinti állam hatáskörrel rendelkező hatóságainak milyen szempontokat kell alapul venniük a több ilyen intézkedés alkalmazásának érdemében és arányosságára vonatkozó döntés szempontjából?

5. Alkalmazandó-e a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 36. cikkének (1) bekezdésében szereplő jogi szabályozás a származási államnak a végrehajthatóság felfüggesztéséről (vagy megszüntetéséről) szóló határozatára, illetve alkalmazandó-e az e rendelet 44. cikkének (2) bekezdésében előírt, hasonló jogi szabályozás?

89. A Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (Litvánia) által 2021. június 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-395/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: litván

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdését, hogy a „szerződés elsődleges tárgya” kifejezés magában foglalja az egyedileg meg nem tárgyalt, a kereskedő (ügyvéd) és a fogyasztó között jogi szolgáltatások nyújtására vonatkozóan létrejött szerződésben szereplő, a költségekre és azok számítási módjára vonatkozó feltételt?

2) Úgy kell-e értelmezni a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében szereplő, a szerződési feltétel világos és érthető jellegére való utalást, hogy a költségekre vonatkozó szerződési feltételben (amely óradíj alapján határozza meg a ténylegesen nyújtott szolgáltatások költségét) elegendő az ügyvéd részére fizetendő óradíj összegét megjelölni?

3) Amennyiben a második kérdésre nemleges választ kell adni: úgy kell-e értelmezni az átláthatóság követelményét, hogy az magában foglalja az ügyvéd arra vonatkozó kötelezettségét, hogy a szerződésben feltüntesse az olyan szolgáltatások költségét, amelyek konkrét díjszabása egyértelműen meghatározható és előre rögzíthető, vagy a szolgáltatások indikatív költségét (a nyújtott jogi szolgáltatások előzetes költségvetését) is fel kell tüntetni, ha a szerződés megkötésekor nem látható előre az egyes eljárások száma (vagy időtartama) és az azokért járó díj, valamint a szerződésnek tájékoztatást kell tartalmaznia a költségek növekedését, illetve csökkenését eredményező potenciális kockázatokról? Annak vizsgálatakor, hogy a költségekre vonatkozó szerződési feltétel megfelel-e az átláthatóság követelményének, jelentőséggel bír-e az, hogy a jogi szolgáltatások költségére és e költség számításának módjára vonatkozó információkat a fogyasztó rendelkezésére bocsátották-e bármilyen megfelelő eszközzel, vagy azokat maga a jogi szolgáltatásra vonatkozó szerződés rögzíti? A szerződéskötést megelőző viszonyokban fennálló információhiány ellentételezhető-e a szerződés teljesítése során nyújtott tájékoztatással? Az, hogy a nyújtott jogi szolgáltatások végső költsége csak a szolgáltatásnyújtás befejezését követően válik egyértelművé, befolyásolja-e az arra irányuló vizsgálatot, hogy a szerződési feltétel megfelel-e az átláthatóság követelményének? Annak vizsgálatakor, hogy a költségekre vonatkozó szerződési feltétel megfelel-e az átláthatóság követelményének, jelentőséggel bír-e az, hogy a szerződés nem rögzíti, hogy az ügyvédnek a nyújtott szolgáltatásokról rendszeresen be kell számolnia vagy rendszeresen számlát kell küldenie a fogyasztónak, ami lehetővé tenné a fogyasztó számára, hogy megfelelő időben határozzon a jogi szolgáltatások elutasításáról vagy a szerződéses ár módosításáról?

4) Amennyiben a nemzeti bíróság megállapítja, hogy a ténylegesen nyújtott szolgáltatások költségét óradíj alapján meghatározó szerződési feltétel a 93/13 irányelv 4. cikkének (2) bekezdésében szereplő követelménnyel ellentétben nem világos és érthető, meg kell-e vizsgálnia, hogy ez a feltétel az irányelv 3. cikkének (1) bekezdése értelmében tisztességtelen-e (vagyis a szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegének vizsgálata során meg kell határoznia, hogy ez a feltétel a felek szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben „jelentős egyenlőtlenséget” idéz-e elő a fogyasztó kárára) vagy ettől függetlenül – tekintettel arra, hogy a szóban forgó feltétel a szerződésben szereplő lényeges információra vonatkozik – pusztán az, hogy a költségre vonatkozó feltétel nem átlátható, elegendő e

feltétel tisztességtelennek minősítéséhez?

5) Az, hogy a 93/13 irányelv 6. cikkének (1) bekezdése értelmében a jogi szolgáltatásra vonatkozó szerződés nem jelent kötelezettséget a felekre nézve, ha a költségekre vonatkozó szerződési feltételt tisztességtelennek minősítették, azt jelenti-e, hogy helyre kell állítani azt a helyzetet, amelyben a fogyasztó a tisztességtelennek bizonyuló feltétel hiányában lenne? Az ilyen helyzet helyreállítása azt jelenti-e, hogy a fogyasztónak nem kell kifizetnie a már nyújtott szolgáltatásokat?

6) Ha az ellenérték fejében történő szolgáltatásnyújtásra irányuló szerződés jellegéből az következik, hogy lehetetlen helyreállítani azt a helyzetet, amelyben a fogyasztó a tisztességtelennek ítélt feltétel (a már nyújtott szolgáltatások) hiányában lenne, ellentétes lenne-e a 93/13 irányelv 7. cikke (1) bekezdésének céljával díjazás megállapítása az ügyvéd által nyújtott szolgáltatásokért? Amennyiben erre a kérdésre nemleges választ kell adni, a szerződő felek egyenlőségének helyreállításához szükséges tényleges egyensúly akkor valósulna-e meg: i. ha az ügyvéd számára kifizetnék a szerződésben meghatározott óradíjon nyújtott szolgáltatásokat; ii. ha az ügyvéd számára megtérítenék a jogi szolgáltatások minimumköltségét (például valamely nemzeti jogi aktusban, jelesül az ügyvéd által nyújtott segítségért járó díjazás maximális összegére vonatkozó ajánlásokban szereplő minimumköltséget); iii. ha az ügyvéd számára a bíróság által az ügy összetettségére, az ügyvéd képesítésére és tapasztalatára, az ügyfél anyagi helyzetére és más releváns körülményekre tekintettel meghatározott észszerű összeget fizetnének?

90. A Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen (Svédország) által 2021. június 28-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-399/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: svéd

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés:

A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 24. cikkének (4) bekezdése értelmében vett kizárólagos joghatóság körébe tartozik-e a valamely találmányhoz fűződő, nemzeti szabadalmi bejelentések és harmadik államban lajstromozott szabadalmak szerinti állítólagos feltalálói vagy társfeltalálói minőségen alapuló erősebb jogosultság megállapítása iránti kereset?

91. A Landgericht München I (Németország) által 2021. június 29-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-396/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: német

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

Az (EU) 2015/2302 irányelv 14. cikkének (1) bekezdése értelmében vett nem szerződésszerű teljesítést eredményeznek-e az úti célt érintő fertőző betegségekre tekintettel elrendelt korlátozások abban az esetben is, amennyiben a fertőző betegség világszintű elterjedése miatt mind az utas lakóhelye szerinti, mind más országokban ilyen korlátozásokat vezettek be?

92. A Conseil d'État (Franciaország) által 2021. július 2-án benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-407/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Úgy kell-e értelmezni az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásügyüttesekről szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkét, hogy az az utazási csomagot biztosító utazásszervező számára a szerződés felmondása esetére előírja az utazási csomag címén fizetett teljes összeg pénzbeli visszafizetését, vagy úgy, hogy az megengedi az ezzel egyenértékű visszatérítést, különösen a befizetett összegekkel egyenlő összegű követelés formájában?

2) Abban az esetben, ha e visszatérítések pénzbeli visszafizetésként értendők, a Covid19-járványhoz kapcsolódó egészségügyi válság és annak az utazási szolgáltatókra – amelyek e válság miatt a forgalmuk 50 és 80 % közötti mértékűre tehető csökkenését szenvedték el, és amelyek Franciaországban a bruttó hazai termék több mint 7 %-át állítják elő, valamint az utazási csomagokat kínáló utazásszervezők esetében Franciaországban közel 11 milliárd eurós forgalom mellett 30 000 munkavállalót foglalkoztatnak – gyakorolt következményei indokolhatják-e, és adott esetben milyen feltételek mellett és milyen korlátokkal, az utazásszervezőt terhelő, az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásnyújtásokról szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (4) bekezdésében előírt azon kötelezettségtől való ideiglenes eltérést, hogy az utazó számára a szerződés felmondásától számított tizennégy napos határidőn belül visszafizesse az utazási csomagért fizetett teljes összeget?

3) Az előző kérdésre adott nemleges válasz esetén, a fent említett körülmények között módosítható-e az utazási csomagokról és az utazási szolgáltatásnyújtásokról szóló, 2015. november 25-i európai parlamenti és tanácsi irányelv 12. cikkének (4) bekezdésével ellentétes belső jogi szöveg megsemmisítését kimondó határozat időbeli hatálya?

Gazdasági ügyszak

48. A Juzgado de Primera Instancia no 4 de Castellón de la Plana (Spanyolország) által 2021. május 12-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-302/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés:

a) Az uniós jognak az alkalmazási körében fennálló elsőbbségével összhangban, különösen a fogyasztási hitel és a fogyasztókkal kötött szerződések szabályozásának keretében, az a kérdés, hogy az uniós joggal való összeegyeztethetőséget a spanyol Tribunal Supremo mint legfelsőbb bíróság azon ítélkezési gyakorlata tekintetében, amely mint nemzeti rendelkezést úgy értelmezi és alkalmazza az uzorakölcsön-szerződések semmisségéről szóló, 1908. július 23-i törvényt, hogy ez az ítélkezési gyakorlat nem csak a megkötött szerződés érvénytelenségére terjed ki, hanem a „revolving” jellegű fogyasztói hitelszerződés „elsődleges tárgyára”, valamint a nyújtott szolgáltatás „ár/érték” arányának megfelelőségére is, a nemzeti bíróságnak „hivatalból” kell-e értékelnie, vagy épp ellenkezőleg, amint azt a spanyol Tribunal Supremo állítja, az uniós joggal és az uniós irányelvekkel való összeegyeztethetőség értékelésének kötelezettsége a felperes kérelmétől függ, illetve annak van alárendelve (a kérelemhez kötöttség elve); ily módon, ha az „egyetlen vagy elsődleges” kereseti kérelem a fogyasztói hitel „uzorahitel jellege” miatti semmisségének megállapítására irányul valamely nemzeti rendelkezésen alapuló kereseti kérelemként, akkor az ügy értendő, hogy „nem játszik szerepet” az uniós jog elsőbbsége és harmonizációs hatálya, bár a spanyol Tribunal Supremónak az említett uzoratorvény értelmezésére és alkalmazására vonatkozó ítélkezési gyakorlata a fogyasztói hitel elsődleges tárgyára és ár/érték arányának megfelelőségére is kiterjed, ami ezen, a nemzeti bíróság által megoldandó ügy tárgya.

b) az uniós jog említett elsőbbségének és harmonizációs hatályának megfelelően a fogyasztási hitelek és a vonatkozó, a fogyasztókkal megkötött szerződések szabályozásának keretében, figyelemmel arra, hogy a spanyol Tribunal Supremo ítélkezési gyakorlata több ítéletben is megállapította, hogy a 93/13/EGK irányelv (1) – mint harmonizált jogszabály – 4. cikkének (2) bekezdésében előírt „kizárás” teljes egészében átültetésre került a spanyol jogrendbe, amiért is a nemzeti bíróság nem végezheti el az árképzési felülvizsgálatát, tekintettel arra, hogy a spanyol jogrendben nem létezik olyan jogszabály, amely általános jelleggel lehetővé tenné vagy alátámasztaná az árképzési felülvizsgálatát, az 1908. évi uzoratorvényt is beleértve, tekintetbe véve továbbá, hogy nem került sor a fogyasztási hitel árát meghatározó szerződéses feltétel átláthatósága lehetséges hiányának értékelésére, a kérdés az, hogy ellentétes-e a 93/13/EGK irányelv 4. cikkének (2) bekezdésével az, hogy valamely nemzeti bíróság, egy nemzeti rendelkezés, az uzoratorvényről szóló 1908. évi törvény alkalmazása során a megkötött szerződés semmissége kimondásának keretében fennálló természetes vetületén kívül „ex nov[o]” hatáskörként „bírósági felülvizsgálat” alá vonja a szerződés elsődleges tárgyát, amely általános jelleggel határozza meg a fogyasztási hitel árát ügyleti kamatának (T. I. N. [névleges kamatláb]) viszonylatában kifejezve, illetve a fogyasztási hitel költségeit teljes hiteldíj mutatójának (THM) viszonylatában

kifejezve.

c) az a kérdés, hogy a nemzeti bíróság általi, a fogyasztási hitel árának vagy költségének általános jelleggel történő rögzítésére irányuló, anélkül végzett felülvizsgálat, hogy már létezne olyan nemzeti jogszabály, amely azt lehetővé tenné, „összeegyeztethető-e” az EUMSZ 120. cikkel a nyitott piacgazdaság viszonylatában, illetve a felek szerződéskötési szabadságának elvével.

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés:

Az uniós jognak a hatálya harmonizációja területén, és különösen a fogyasztói hitelt és a fogyasztókkal kötött vonatkozó szerződéseket szabályozó irányelvek keretében fennálló elsőbbségével összhangban, figyelemmel arra, hogy a jogbiztonság elve a fogyasztói hitelek belső piaca megfelelő működésének szükséges feltétele, a kérdés az, hogy ellentétes-e a jogbiztonság említett elvével a fogyasztói hitelek belső piaca megfelelő működésének tekintetében a THM azon korlátozása, amely általános jelleggel írható elő a fogyasztó vonatkozásában egy fogyasztói hitelszerződésben az uzsora elleni küzdelem érdekében, és amelyet a spanyol Tribunal Supremo határozott meg néhány, nem objektív és pontos paraméter alapján, hanem pusztán hozzávetőleges hivatkozással oly módon, hogy az egyes nemzeti bíróságok mérlegelésére marad annak konkrét meghatározása az adott bíróság előtt folyamatban lévő jogvita megoldása céljából.

49. A Juzgado de lo Mercantil no 3 de Valencia (Spanyolország) által 2021. május 19-én benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-312/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: spanyol

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

1) Összeegyeztethető-e az EUMSZ 101. cikkbe ütköző versenyellenes magatartás károsultjának teljes kártérítéshez való jogával az e jogot értelmező ítélkezési gyakorlat értelmében a LEC 394. cikkének 2. bekezdésében foglalt azon szabályozás, amely lehetővé teszi, hogy e károsultat az eljárási költségek egy részének viselésére kötelezzék a jogalap nélkül felárként fizetett és a kártérítés iránti kérelmének való részleges helyt adást követően a részére visszafizetendő összegek mértékétől függően, amely kereset elbírálása során a bíróság deklaratív előfeltevésként feltételezi a versenyjogi jogsértés fennállását, valamint a jogsértés és a kár bekövetkezése közötti okozati összefüggést, amely kárt az eljárás eredményeképpen valóban megállapítják, számszerűsítik és elismerik?

2) A nemzeti bíróság azon jogköre, hogy a kár összegét megbecsülje, a Charta 47. cikkével összefüggésben abban az esetben is lehetővé teszi-e a kár másodlagosan és önállóan történő számszerűsítését információs aszimmetria vagy a számszerűsítés legyőzhetetlen nehézségei fennállásának megállapítását követően – amelyek nem hiúsíthatják meg az EUMSZ 101. cikkbe ütköző versenyellenes magatartás károsultjának teljes kártérítéshez való jogát –, ha a túlárazást eredményező kartellben álló versenyjogi jogsértés károsultja az eljárás során hozzáférést kapott azon adatokhoz, amelyekre az alperes a megtérítendő kár fennállásának kizárása érdekében a szakértői tanulmányát alapozta?

3) A nemzeti bíróság azon jogköre, hogy a kár összegét megbecsülje, a Charta 47. cikkével összefüggésben abban az esetben is lehetővé teszi-e a kár másodlagosan és önállóan történő számszerűsítését információs aszimmetria vagy a számszerűsítés legyőzhetetlen nehézségei fennállásának megállapítását követően – amelyek nem hiúsíthatják meg az EUMSZ 101. cikkbe ütköző versenyellenes magatartás károsultjának teljes kártérítéshez való jogát –, ha a túlárazást eredményező kartellben álló versenyjogi jogsértés károsultja a közigazgatási határozat egyik olyan címzettjével szemben érvényesíti a kártérítési igényét, amely e károkért egyetemlegesen felel, de amely a szóban forgó károsult által vásárolt terméket vagy szolgáltatást nem forgalmazta?

50. A Cour d’appel de Mons (Belgium) által 2021. június 24-én benyújtott előzetes

döntéshozatal iránti kérelem (C-386/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: francia

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke 1. pontjának a. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy az e rendelkezés értelmében vett „szerződés” fogalma kiterjed a visszautasított beszállás és légijáratok törlése vagy hosszú késése [helyesen: jelentős késése] esetén az utasoknak nyújtandó kártalanítás és segítség közös szabályainak megállapításáról, és a 295/91/EGK rendelet hatályon kívül helyezéséről szóló, 2004. február 11-i 261/2004/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet alapján benyújtott, kártalanítás iránti keresetre, amelyet olyan követeléskezelő társaság indított, amely a légi szállítási szerződés tekintetében harmadik személynek minősül, és aki arra hivatkozik, hogy az utas követelésének engedményese, azonban nem bizonyítja, hogy az eredeti szerződő fél valamennyi joga és kötelezettsége tekintetében annak jogutódjává vált?
- 2) Az első kérdésre adott igenlő válasz esetén: A polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 2012. december 12-i 1215/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 7. cikke 1. pontjának a. alpontját és 7. cikke 1. pontjának b. alpontját úgy kell-e értelmezni, hogy a kereseti kérelem alapjául szolgáló kötelezettség teljesítésének helye a légi szállítási szerződés teljesítésének helye, vagyis a járat indulási vagy érkezési helye, vagy adott esetben más hely?

51. A Korkein oikeus (Finnország) által 2021. július 1-jén benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem (C-406/21. sz. ügy)

Az eljárás nyelve: finn

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések:

- 1) Úgy kell-e értelmezni a 2011/7 irányelv 12. cikkének (4) bekezdését, hogy a tagállamok akkor is kizárhatják ezen irányelv hatálya alól a késedelem következményeire vonatkozó, a felek között egyedi megrendelések esetében 2013. március 16. előtt állandó jelleggel alkalmazott szerződéses gyakorlatot, ha a késedelem következményei érvényesítésének alapjául szolgáló egyedi megrendeléseket ezen időpontot követően adták le?
- 2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén: Úgy kell-e értelmezni a 2011/7 irányelv 7. cikkének (2) és (3) bekezdését, hogy az első kérdésben ismertetett szerződéses gyakorlatot az e rendelkezések értelmében vett, a késedelmi kamatot vagy a behajtási költségek megtérítését kizáró szerződéses feltételnek vagy gyakorlatnak kell tekinteni?

Előzetes döntéshozatal tárgyában közzétett határozatok

Büntető ügyszak

20. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. június 22-i végzése (High Court of Justice Queen's Bench Division [Administrative Court] [Egyesült Királyság] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – VA ellen kibocsátott európai elfogatóparancs (C-206/20. sz. ügy)²

A 2009. február 26-i 2009/299/IB tanácsi kerethatározattal módosított, az európai elfogatóparancsról és a tagállamok közötti átadási eljárásokról szóló, 2002. június 13-i 2002/584/IB tanácsi kerethatározat 8. cikke (1) bekezdésének c) pontját – az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikkével és a Bíróság ítélkezési gyakorlatával összefüggésben – akként kell értelmezni, hogy a büntetőeljárás lefolytatása céljából kibocsátott európai elfogatóparancssal érintett személyt megillető hatékony bírói jogvédelem részét képező követelmények nem teljesülnek, ha mind az európai elfogatóparancsot, mind az annak

² A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam, 9. szám, Büntető ügyszak, 24. sz. alatt.

alapjául szolgáló bírósági határozatot olyan ügyészség bocsátotta ki, amely a 2009/299 kerethatározattal módosított e kerethatározat 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „kibocsátó igazságügyi hatóságnak” minősül, ám ezen elfogatóparancs vagy a bírósági határozat a keresett személy végrehajtó tagállam általi átadása előtt nem képezheti bírósági felülvizsgálat tárgyát a kibocsátó tagállamban.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

123. A Bíróság elnökének 2021. május 31-i végzése (a Juzgado de lo Mercantil no 1 de Córdoba [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-618/20. sz. ügy)³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

124. A Bíróság elnökének 2021. május 31-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-172/21. sz. ügy)⁴

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

125. A Bíróság (első tanács) 2021. június 3-i végzése (az Upravno sodišče Republike Slovenije [Szlovénia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – J. A. kontra Republika Slovenija (C-186/21. PPU. sz. ügy)⁵

A nemzetközi védelmet kérelmezők befogadására vonatkozó szabályok megállapításáról szóló, 2013. június 26-i 2013/33/EU európai parlamenti és tanácsi irányelv 8. cikke (3) bekezdése első albekezdésének d) pontját úgy kell értelmezni, hogy a tény, hogy a nemzetközi védelmet kérelmezőnek már volt lehetősége igénybe venni a menekültügyi eljárást, az e rendelkezés értelmében vett objektív kritériumnak minősül.

126. A Bíróság elnökének 2021. június 4-i végzése (a Sąd Rejonowy dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-392/20. sz. ügy)⁶

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

127. A Bíróság elnökének 2021. június 14-i végzése (a Verwaltungsgericht Berlin [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-76/21. sz. ügy)⁷

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

128. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgerichts Köln (Németország)

³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 23. sz. alatt.

⁴ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 7. szám, Gazdasági ügyszak, 43. sz. alatt.

⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 6. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület 103. sz. alatt.

⁶ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 1. szám, Polgári ügyszak, 2. sz. alatt

⁷ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 6. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület 92. sz. alatt.

által előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-108/21. sz. ügy)⁸

A Bíróság elnöke elrendelte az ügynek a Bíróság nyilvántartásából való törlését.

129. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-516/20. sz. ügy) ⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

130. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-526/20. sz. ügy)¹⁰

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

131. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-527/20. sz. ügy) ¹¹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

132. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-529/20. sz. ügy) ¹²

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

133. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-565/20. sz. ügy) ¹³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

134. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-566/20. sz. ügy) ¹⁴

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

135. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-627/20. sz. ügy)¹⁵

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

136. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország]

⁸ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület 166. sz. alatt.

⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 2. szám, Gazdasági ügyszak, 14. sz. alatt.

¹⁰ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 2. szám, Gazdasági ügyszak, 14. sz. alatt.

¹¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 2. szám, Gazdasági ügyszak, 14. sz. alatt.

¹² A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 2. szám, Gazdasági ügyszak, 14. sz. alatt.

¹³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 2. szám, Gazdasági ügyszak, 14. sz. alatt.

¹⁴ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 2. szám, Gazdasági ügyszak, 14. sz. alatt.

¹⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 24. sz. alatt.

előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-628/20. sz. ügy)¹⁶

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

137. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-630/20. sz. ügy)¹⁷

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

138. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-631/20. sz. ügy)¹⁸

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

139. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-712/20. sz. ügy)¹⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

140. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-10/21. sz. ügy)²⁰

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

141. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-12/21. sz. ügy)²¹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

142. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-107/21. sz. ügy)²²

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

143. A Bíróság elnökének 2021. június 17-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-629/20. sz. ügy)²³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

144. A Bíróság elnökének 2021. június 18-i végzése (a Landgericht Köln [Németország]

¹⁶ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 24. sz. alatt.

¹⁷ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 24. sz. alatt.

¹⁸ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 24. sz. alatt.

¹⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 5. szám, Gazdasági ügyszak, 35. sz. alatt.

²⁰ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 32. sz. alatt.

²¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 32. sz. alatt.

²² A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 6. szám, Gazdasági ügyszak, 41. sz. alatt.

²³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 24. sz. alatt.

előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-528/20. sz. ügy)²⁴

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

145. A Bíróság elnökének 2021. június 18-i végzése (a Vrhovni sud [Horvátország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-474/20. sz. ügy)²⁵

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

146. A Bíróság elnökének 2021. június 18-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-11/21. sz. ügy)²⁶

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

147. A Bíróság elnökének 2021. június 18-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-106/21. sz. ügy)²⁷

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

148. A Bíróság elnökének 2021. június 18-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-135/21. sz. ügy)²⁸

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

149. A Bíróság elnökének 2021. június 18-i végzése (a Landgerichts Köln (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-140/21. sz. ügy)²⁹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügynek a Bíróság nyilvántartásából való törlését.

150. A Bíróság elnökének 2021. június 18-i végzése (a Københavns Byret [Dánia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-165/21. sz. ügy)³⁰

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

151. A Bíróság elnökének 2021. június 18-i végzése (a Landgerichts Köln (Németország) előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-167/21. sz. ügy)³¹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügynek a Bíróság nyilvántartásából való törlését.

²⁴ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 2. szám, Gazdasági ügyszak 14. sz. alatt.

²⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 1. szám, Gazdasági ügyszak, 9. sz. alatt.

²⁶ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 32. sz. alatt.

²⁷ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 6. szám, Gazdasági ügyszak, 41. sz. alatt.

²⁸ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 6. szám, Gazdasági ügyszak, 41. sz. alatt.

²⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület 167. sz. alatt.

³⁰ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 6. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület 101. sz. alatt.

³¹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület 168. sz. alatt.

152. A Bíróság elnökének 2021. június 21-i végzése (a Landgericht Köln [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-9/21. sz. ügy)³²

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

153. A Bíróság elnökének 2021. június 24-i végzése (a Landgericht Düsseldorf [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-182/21. sz. ügy)³³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

154. A Bíróság elnökének 2021. június 28-i végzése (a Landgericht Frankfurt am Main (Németország) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem) (C-337/21. sz. ügy)³⁴

Az ügyet törölték a Bíróság nyilvántartásából.

155. A Bíróság elnökének 2021. június 29-i végzése (az Amtsgericht Hamburg [Németország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-37/21. sz. ügy)³⁵

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

156. A Bíróság (nagytanács) 2021. július 15-i ítélete (a Conseil d'État [Franciaország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Fédération bancaire française (FBF) kontra Autorité de contrôle prudentiel et de résolution (ACPR) (C-911/19. sz. ügy)³⁶

1) Az EUMSZ 263. cikket úgy kell értelmezni, hogy az Európai Bankhatóság (EBH) 2016. március 22-i, a lakossági banki termékekkel kapcsolatos termékfelügyeleti és -irányítási intézkedésekről szóló iránymutatásaihoz (EBH/GL/2015/18) hasonló jogi aktusok e cikk alapján nem képezhetik megsemmisítés iránti kereset tárgyát.

2) Az EUMSZ 267. cikket úgy kell értelmezni, hogy a Bíróság e cikk értelmében hatáskörrel rendelkezik az olyan jogi aktusok érvényességének vizsgálatára, mint az Európai Bankhatóság (EBH) 2016. március 22-i, a lakossági banki termékekkel kapcsolatos termékfelügyeleti és -irányítási intézkedésekről szóló iránymutatásai (EBH/GL/2015/18).

3) Az uniós jog nem írja elő, hogy az uniós jogi aktus ellen irányuló jogellenességi kifogás nemzeti bíróság előtti elfogadhatósága attól a feltételtől függjön, hogy ezen aktus közvetlenül és személyében érintse azt a jogalanyt, aki e kifogásra hivatkozik.

4) A harmadik előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés vizsgálata nem tárt fel egyetlen olyan tényezőt sem, amely az Európai Bankhatóság (EBH) 2016. március 22-i, a lakossági banki termékekkel kapcsolatos termékfelügyeleti és -irányítási intézkedésekről szóló iránymutatásainak (EBH/GL/2015/18) érvényességét érinthetné.

Pénzügyi jogterület

82. A Bíróság elnökének 2021. június 3-i végzése (a Tribunal Arbitral Tributário (Centro de Arbitragem Administrativa [CAAD] [Portugália] előzetes döntéshozatal iránti

³² A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 32. sz. alatt.

³³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 7. szám, Polgári ügyszak, 54. sz. alatt.

³⁴ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 10. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület 170. sz. alatt.

³⁵ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 6. szám, Gazdasági ügyszak, 37. sz. alatt.

³⁶ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam, 3. szám, Közigazgatási ügyszak, Általános közigazgatási jogterület 29. sz. alatt

kérelme) (C-103/20. sz. ügy)³⁷

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

83. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. június 22-i végzése (a Tribunalul București [Románia] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – SC Mitliv Exim SRL kontra Agenția Națională de Administrare Fiscală, Direcția Generală de Administrare a Marilor Contribuabili (C-81/20. sz. ügy)³⁸

A közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló, 2006. november 28-i 2006/112 tanácsi irányelv 2. és 63. cikkét úgy kell értelmezni, hogy mivel adóköteles ügyletek történtek, és a vonatkozó hozzáadottérték-adó esedékes, egy olyan fizetés, még ha ideiglenes jellegű is, amely a vonatkozó adókat megfizetésére irányul, nem minősíthető tartozatlannak, és nem keletkeztethet kamatokat az azt megfizető adóalany javára.

84. A Bíróság (hatodik tanács) 2021. július 1-jei végzése (Pécsi Törvényszék [Magyarország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Tolnatext Bt. kontra Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbviteli Igazgatósága (C-636/20. sz. ügy)³⁹

A Pécsi Törvényszék (Magyarország) által a 2020. október 30-i határozatban előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelem nyilvánvalóan elfogadhatatlan.

Munkaügyi ügyszak

39. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. június 2-i végzése (a Juzgado Contencioso-Administrativo no 24 de Madrid [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – Sindicato Único de Sanidad e Higiene (SUSH) de la Comunidad de Madrid, Sindicato de Sanidad de Madrid de la Confederación General del Trabajo (CGT) kontra Consejería de Sanidad de la Comunidad de Madrid (C-103/19. sz. ügy)⁴⁰

1) Az ESZSZ, az UNICE és a CEEP által a határozott ideig tartó munkaviszonyról kötött keretmegállapodásról szóló, 1999. június 28-i 1999/70/EK tanácsi irányelv mellékletét képező, a határozott ideig tartó munkaviszonyról 1999. március 18-án megkötött keretmegállapodás 5. szakaszát akként kell értelmezni, hogy a nemzeti bíróságnak kell az alkalmazandó nemzeti jogi szabályok összességének megfelelően vizsgálnia azt, hogy az ideiglenes alkalmazottak egy kategóriájának – a kiegészítő ideiglenes alkalmazottak helyettesítő alkalmazottakká való átminősítése révén történő – átsorolását, valamint az ezen alkalmazottak által ideiglenesen betöltött álláshelyek végleges betöltésére irányuló kiválasztási eljárások végén ezen alkalmazottak esetleges véglegesítését előíró nemzeti intézkedések megfelelő intézkedéseket, vagy az e rendelkezés értelmében vett megfelelő jogi intézkedéseket képeznek-e az egymást követő, határozott idejű munkaszerződések vagy munkaviszonyok alkalmazásából eredő visszaélések megelőzésére és – adott esetben – szankcionálására. Amennyiben nem ez a helyzet, e bíróságnak kell vizsgálnia, hogy az alkalmazandó nemzeti szabályozásban léteznek-e más, az ilyen visszaélések megelőzésére és szankcionálására irányuló hatékony intézkedések.

2) Az 1999/70 irányelv mellékletét képező, a határozott ideig tartó munkaviszonyról 1999. március 18-án megkötött keretmegállapodás 5. szakaszát akként kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az a nemzeti szabályozás, amely kizárólag a kiegészítő ideiglenes alkalmazotti besorolású alkalmazottaknak tartja fenn azt a lehetőséget, hogy helyettesítő alkalmazottakká soroltassák át magukat, amennyiben ez az átsorolás megfelelő intézkedést, vagy az e rendelkezés értelmében vett megfelelő jogi intézkedést képez az egymást követő, határozott idejű munkaszerződések vagy munkaviszonyok alkalmazásából

³⁷ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam, 7. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület 55. sz. alatt.

³⁸ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam, 9. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület 63. sz. alatt.

³⁹ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam 3. szám, Közigazgatási ügyszak, Pénzügyi jogterület 28. sz. alatt.

⁴⁰ A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam, 10. szám, Munkaügyi ügyszak, 52. sz. alatt.

eredő visszaélések megelőzésére és – adott esetben – szankcionálására, ha a nemzeti jogrendben léteznek a nem a kisegítő ideiglenes alkalmazottak kategóriájába tartozó határozott idejű munkaszerződéssel alkalmazott munkavállalókkal szembeni ilyen visszaélések megelőzésére és szankcionálására irányuló más hatékony intézkedések, amit a nemzeti bíróságnak kell vizsgálnia.

40. A Bíróság elnökének 2021. június 10-i végzése (a Tribunal du travail de Nivelles [Belgium] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-104/20. sz. ügy)⁴¹

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

Polgári ügyszak

46. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. június 1-jei végzése (a Juzgado de Primera Instancia no 7 de Orense [Spanyolország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – UP kontra Banco Santander SA, korábban Banco Pastor SAU (C-268/19. sz. ügy)⁴²

1) A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes, hogy az eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó között létrejött szerződés valamely feltétele, amelynek tisztességtelen jellege bírósági úton megállapítható, az ezen eladó vagy szolgáltató és a fogyasztó közötti novációs szerződés tárgyát képezhesse, feltéve hogy e novációs szerződés megkötésekor a fogyasztó tudatában volt e szerződési feltétel nem kötelező jellegének, valamint az abból eredő következményeknek, így az említett novációs szerződés általa való megkötése szabad és tájékozott beleegyezésből ered, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

2) A 93/13 irányelv 3. cikkének (1) bekezdését és 4. cikkének (2) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezések értelmében az eladót vagy szolgáltatót terhelő átláthatósági követelmény magában foglalja, hogy ha az eladó vagy szolgáltató a fogyasztóval olyan novációs szerződést köt, amelynek feltételeit nem tárgyalta meg egyedileg, és amely az ugyanezen felek között létrejött korábbi szerződés esetlegesen tisztességtelen feltételének módosítására irányul, ezen eladó vagy szolgáltató köteles megadni a számára azon releváns információkat, amelyek lehetővé teszik, hogy a fogyasztó megértse a számára ebből eredő jogi következményeket, és különösen azt, hogy az eredeti szerződési feltétel esetleg tisztességtelen lehetett, amit a kérdést előterjesztő bíróságnak kell megvizsgálnia.

47. A Bíróság elnökének 2021. június 14-i végzése (a Landesgericht Salzburg [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-287/21. sz. ügy)⁴³

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

Gazdasági ügyszak

52. A Bíróság elnökének 2021. május 24-i végzése (a Landesgericht Korneuburg [Ausztria] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) (C-672/20. sz. ügy)⁴⁴

A Bíróság elnöke elrendelte az ügy törlését.

53. A Bíróság (hetedik tanács) 2021. június 10-i végzése (Sąd Rejonowy dla Warszawy-Woli w Warszawie [Lengyelország] előzetes döntéshozatal iránti kérelme) – MN, DN, JN,

⁴¹ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam 6. szám, Munkaügyi ügyszak, 28. sz. alatt.

⁴² A kérdést l.: Hírlevél X. évfolyam, 8. szám, Polgári ügyszak, 47. sz. alatt.

⁴³ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 8. szám, Polgári ügyszak, 68. sz. alatt

⁴⁴ A kérdést l.: Hírlevél XII. évfolyam, 4. szám, Gazdasági ügyszak, 27. sz. alatt.

ZN kontra X Bank S.A. (C-198/20. sz. ügy)⁴⁵

A fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, 1993. április 5-i 93/13/EGK tanácsi irányelv szerinti védelem minden fogyasztót megillet, nem csak azt, aki „szokásosan tájékozott, észerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztónak” minősülhet.

A Kúria uniós jogi tárgyú határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.I.90/2021/19.; Bfv.I.153/2021/5.; Bfv.I.243/2021/8.

A járásbíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével törvénysértően nem alkalmazott foglalkozástól eltiltást a terhelttel szemben a Btk. 52. § (3) bekezdése alapján, ezért a Kúria az ítéletet megváltoztatta, a terheltet végleges hatállyal eltiltotta bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll. Egyebekben a megtámadott határozatot hatályában fenntartotta.

A Btk. – a bűncselekmény elkövetésekor és elbírálásakor is hatályos – 52. § (3) bekezdése szerint a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény elkövetőjét, ha a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követte el, végleges hatállyal el kell tiltani bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

E törvényi szabályozást a 2017. évi CXLIX. törvény az egyes törvényeknek a gyermekek fokozottabb védelme érdekében szükséges módosításáról állapította meg, és 2017. december 31. napján lépett hatályba. Így mind az eljárás tárgyát képező bűncselekmények elkövetésekor, mind az elbírálásakor hatályban volt. A Btk. 52. § (3) bekezdésének hatályos szövege az Európai Parlament és Tanács 2011/92/EU. irányelvén alapul. A 2017. évi CXLIX. törvény Miniszteri indokolása értelmében „A foglalkozástól való végleges eltiltás erősíti az elrettentésre vonatkozó szándékot, valamint a kiszolgáltatott, illetve védekezésre képtelen gyermekek védelmét is. A törvény kizárja annak a lehetőségét is, hogy azok az elkövetők, akik ilyen súlyú bűncselekményt követnek el kiskorúak sérelmére, később a foglalkozásukból kifolyólag ismételten közvetlen kapcsolatba kerülhessenek gyermekekkel. Ezeknél a különösen visszataszító, gyermekek sérelmére elkövetett bűncselekményeknél mind az elrettentés, mind pedig a fokozott védelem a társadalom egészének egyetértésével találkozik”.

A Kúria a felülvizsgálati eljárásban megállapította, hogy az alapügyben eljáró bíróság a terhelttel szemben szabadságvesztés büntetést alkalmazott, ugyanakkor nem észlelte, hogy a terhelt vonatkozásában a Btk. 52. § (3) bekezdésében írt feltételek is megvalósultak.

A Btk. 52. § (3) bekezdése szerinti foglalkozástól eltiltás a Btk. XIX. Fejezetének bármely bűncselekménye, bármely elkövetési magatartása és bármely elkövetője (tettes, részes) esetében alkalmazható, a Btk. 202. §-ba ütköző kitarthatóság kivételével [1/2021 (.13.) BK vélemény].

Ha a jogerős ítéletben kiszabott büntetés a törvény szerint kivételt nem tűrően kötelező büntetési nem kiszabásának elmulasztása miatt törvénysértő, a Kúria azt a felülvizsgálati eljárásban a terhelt terhére érdemben orvosolhatja akkor is, ha a bíróság ítéletét a terhelt beismerő vallomásának elfogadásával hozta meg és az ügyészi indítvány a kötelezően alkalmazandó büntetés kiszabására nem terjedt ki. A Kúria érdemben orvosolhatja a törvénysértést akkor is, ha a büntetés jogerős kiszabására büntetővégzésben került sor [2/2021. (V.13.) BK vélemény].

A bíróság ügydöntő határozatában tehát nem mellőzhette volna a terhelt végleges hatályú foglalkozástól eltiltását minden olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését

⁴⁵ A kérdést l.: Hírlevél XI. évfolyam, 10. szám, Gazdasági ügyszak, 52. sz. alatt.

végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

A teljesség kedvéért megjegyzi a Kúria, hogy a megtámadott határozat meghozatala és a felülvizsgálati indítvány elbírálása közötti időben, 2021. július 8-án hatályba lépett a 2021. évi LXXIX. törvény 16. §-ával módosított, Btk. 52. § (3) bekezdése, mely szerint a nemi élet szabadsága és a nemi erkölcs elleni bűncselekmény elkövetőjét, ha a bűncselekményt tizennyolcadik életévét be nem töltött személy sérelmére követte el, illetve a gyermekpornográfia elkövetőjét végleges hatállyal el kell tiltani bármely olyan foglalkozás gyakorlásától vagy egyéb tevékenységtől, amelynek keretében tizennyolcadik életévét be nem töltött személy nevelését, felügyeletét, gondozását, gyógykezelését végzi, illetve ilyen személlyel egyéb hatalmi vagy befolyási viszonyban áll.

Bfv.III.921/2021/4.

Az EÜtv. 108. § (2) bekezdése a törvény - tagállami ítélet érvényéről, végrehajtási jogsegélyről, átmenő átszállításról és az európai védelmi határozatról szóló - Negyedik Részében írt eljárások közös szabályaként határozza meg, hogy a bíróság ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak nincs helye. Mivel a tagállami ítélet figyelembevételére és megfeleltetésére, illetve a büntetés végrehajtásának átvételére irányuló eljárások részletes szabályait az EÜtv. Negyedik Része tartalmazza, az ilyen eljárásokban hozott jogerős bírósági határozat felülvizsgálattal nem támadható.

Az az Európai Unió tagállamaival folytatott bűnügyi együttműködésről szóló 2012. évi CLXXX. törvény (EÜtv.) 108. § (2) bekezdése a törvény – tagállami ítélet érvényéről, végrehajtási jogsegélyről, átmenő átszállításról és az európai védelmi határozatról szóló – Negyedik Részében írt eljárások közös szabályaként határozza meg, hogy a bíróság ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak nincs helye. Mivel a tagállami ítélet figyelembevételére és megfeleltetésére, illetve a büntetés végrehajtásának átvételére irányuló eljárások részletes szabályait az EÜtv. Negyedik Része tartalmazza, az ilyen eljárásokban hozott jogerős bírósági határozat felülvizsgálattal nem támadható.

Közigazgatási ügyszak

Általános közigazgatási jogterület

Kfv.IV.35.493/2020/6.

A termeléshez kötött szemes fehérjetakarmány-növény támogatás igénybevételére irányuló kérelem elbírálásához, a jogosultság megállapításához a minimális hozamot igazoló dokumentumok feltétlenül szükségesek, ezért azok a 640/2014/EU rendelet 13. cikk (1) bekezdése szerinti dokumentumnak minősülnek, melyekre az e bekezdésben foglaltakat alkalmazni kell abban az esetben, ha a kérelmező a dokumentum benyújtására vonatkozó, a betakarítás időszakára épülő határidőt 25 naptári nappal nem haladta meg.

A felek között az 9/2015. (III. 13.) FM rendelet (a továbbiakban: FM rendelet) 20. § (1)-(3) bekezdéseiben meghatározott, mind a kérelem, mind a minimális hozam alátámasztását szolgáló dokumentumok benyújtásakor hatályos szabályának alkalmazása nem volt vitatott. A per során a felek egyezően adták elő, hogy e jogszabályhelyek (FM rendelet 20. § (3) bekezdése) alapján a hivatkozott dokumentumok másolatát a mezőgazdasági termelő felperes a betakarítást követő két héten belül, de legkésőbb tárgyév november 15-éig volt köteles megküldeni az elsőfokú hatóság részére. A felperes azt sem vitatta, hogy e határidőt elmulasztotta azzal, hogy a kérelme megalapozottságát igazoló dokumentumokat 8 naptári napos késéssel terjesztette elő. Vita tárgyát kizárólag az alkalmazandó szankció, azaz a 640/2014/EU rendelet 13. cikkében foglaltak értelmezése képezte.

A 640/2014/EU rendelet késedelmes benyújtást szabályozó 13. cikk (1) bekezdése értelmében, a 4. cikkben említett *vis maior* esetek és rendkívüli körülmények kivételével az e rendelet szerinti támogatási vagy kifizetési kérelmeknek a Bizottság által az 1306/2013/EU rendelet 78. cikkének (2) bekezdése alapján megállapított végső határidőt követő benyújtása munkanaponként 1%-os csökkentést eredményez azon az összegekből, amelyekre a kedvezményezett a kérelmek határidőig történő benyújtása esetén jogosult lett volna. A hatékony ellenőrzések ütemezésének és végrehajtásának

biztosítása érdekében a tagállamok által az igazoló dokumentumok kellő időben történő benyújtása tekintetében meghozandó bármely konkrét intézkedés sérelme nélkül, az első albekezdést alkalmazni kell az illetékes hatóságnak benyújtandó támogatási kérelmek, dokumentumok, szerződések vagy egyéb nyilatkozatok esetében is, amennyiben ezek a támogatási kérelmek, okmányok, szerződések vagy nyilatkozatok megalapozó jelleggel bírnak a szóban forgó támogatási jogosultság szempontjából. Ebben az esetben a csökkentést a szóban forgó támogatásként kifizetendő összegre kell alkalmazni. Amennyiben a késelelem meghaladja a 25 naptári napot, a kérelmet elfogadhatatlannak nyilvánítják, és a kedvezményezett nem részesül támogatásban.

Az alperes felülvizsgálati kérelemben tett állításával ellentétben a 640/2014/EU rendelet éppen, hogy utal a támogatási kérelmek benyújtásának végső határideje mellett a tagállamok által az igazoló dokumentumok kellő időben történő benyújtása tekintetében meghozandó bármely konkrét intézkedésére, és az 1%-os csökkentés szankcióját alkalmazni rendeli azon dokumentumok esetében is, amelyek a támogatási jogosultságot megalapozzák.

A szóban forgó esetben a támogatási kérelem benyújtásának határideje (2016. május 23. napja, melyet a felperes nem vitatottan megtartott), és a betakarításhoz igazodó támogatási kérelmet megalapozó dokumentumok előterjesztésére nyitva álló határidő (2016. november 15. napja) szükségképpen elválik egymástól. Az alperesi értelmezés oda vezetne, hogy a 640/2014/EU rendelet előírásával ellentétesen a kérelmet megalapozó dokumentumokra a szóban forgó 1%-os csökkentést soha nem lehetne alkalmazni, hiszen a kérelem benyújtására nyitva álló májusi határidőtől számított 25 munkanapon belül a kérdéses dokumentumokat (a betakarítás eltérő időszakára tekintettel) a gazdálkodó nem tudja csatolni.

A fentiekből következően az elsőfokú bíróság hiba nélkül állapította meg, hogy a támogatási kérelem elbírálásához a minimális hozamot igazoló dokumentumok feltétlenül szükségesek, ezért azok a 640/2014/EU rendelet 13. cikk (1) bekezdése szerinti dokumentumnak minősülnek, melyekre az e bekezdésben szabályozott szankciót kell alkalmazni, ha a kérelmező az e dokumentumok benyújtására vonatkozó határidőt 25 naptári nappal nem haladta meg.

A 2007. évi XVII. törvény 55. § (1) bekezdése éppen megteremti a lehetőséget a támogatási kérelem és az azt megalapozó dokumentumok előterjesztésére vonatkozó határidő elválására. E rendelkezés szerint ugyanis, jogszabály eltérő rendelkezése hiányában az intézkedésben való részvétel feltételeinek már a kérelem benyújtásakor fenn kell állniuk, azt követően újabb bizonyítékok, illetve tények nem hozhatók fel. A szóban forgó esetben jogszabály (FM rendelet) a feltételek igazolását észszerű indokok (betakarítás időszaka) alapján köti a támogatási kérelem benyújtására vonatkozó határnaptól eltérő időponthoz.

Kf.VII.40.405/2021/6.

I. A másodfokú bíróság feladata az elsőfokú bíróság ítéletének felülbírlata, és nem a keresetlevél ismételt elbírálása.

II. Az Mttv. médiaszolgáltatások sokszínűségére, mint kiemelten fontos értékre, illetve a demokratikus társadalmi nyilvánosság kialakulására és megerősödésére, mint kiemelkedő alkotmányos érdekre vonatkozó előírásainak figyelembevétele a perbeli esetben csak a pályázati ajánlat hiányosságai folytán alkalmazandó jogkövetkezmények vizsgálata körében merülhetett fel. A jogkövetkezmények tekintetében az Mttv. nem biztosított mérlegelési lehetőséget, azokat az érvénytelenség körében kötelezően alkalmazandóként határozta meg. Az Mttv. 4. és 5. §-aiban foglaltak sem adhatnak felmentést a törvény tételes rendelkezéseinek betartása és betartatása alól. A sokszínűség védelme, illetve a demokratikus közvélemény érdekében szempontjai nem mentik ki a felperes hibáját, hogy érvénytelen pályázati ajánlatot nyújtott be. A bíróságnak jogalkalmazóként az adott ügyet kizárólag jogi szempontból kellett megítélnie, az ügy semmilyen egyéb aspektusának nem tulajdoníthatott jelentőséget, éppen ezért a pártatlanság elvének megfelelően jogon kívüli szempontokat figyelembe véve nem tehetett a felperessel kivételt.

III. Az Európai Bizottság által indított kötelezettségzegési eljárásban a Bizottság aggályait kifejező felszólító levél az eljárás első lépcsője, abban uniós jogsértés megállapítására nem kerülhetett, és

ténylegesen nem is került sor, emellett a felszólító levél nem a jelen eljáráshoz kapcsolódik, így azt a per eldöntésénél figyelembe venni nem lehetett.

Az Európai Bizottság által indított kötelezettségszegési eljárással kapcsolatos fellebbezési hivatkozással összefüggésben a Kúria rámutatott: a 2021. június 9-én közzétett kötelezettségszegési eljárási csomagban szerepel az a fellebbezésben hivatkozott és csatolt – helyesen – felszólító levél, amelyet a Bizottság küldött Magyarországnak, két hónapot biztosítva a válaszára. A Bizottság aggályait kifejező felszólító levél a kötelezettségszegési eljárás első lépcsője, és a – fellebbezésben írtakkal szemben – nem keverhető össze az Európai Unió Bíróságának a tagállamot marasztaló határozatával, de még az eljárás – esetleges – következő lépését jelentő indokolással ellátott bizottsági véleménnyel sem. A felszólító levélben uniós jogsértés megállapítására nem kerülhetett, és valóban nem is került sor, így azt a per eldöntésénél figyelembe venni nem lehetett.

Pénzügyi jogterület

Kfv.I.35.035/2021/7.

Az adózótól észszerűen elvárható intézkedések köre mindig az adott gazdasági esemény körülményeitől függ, e körben az adózónak a gazdasági életben szokásos, gondos magatartást kell tanúsítania.

Az Európai Unió Bírósága korábban már kimondta, hogy a jogalanyok az uniós jog normáira nem hivatkozhatnak csalárd módon vagy visszaélészerűen [C-255/02. sz. (Halifax és társai) egyesített ügyekben hozott ítélet 68. pontja, C-439/04. és C-440/04. sz. egyesített (Kittel és Recolta Recycling SPRL) ügyekben hozott ítélet 54. pontja, C-80/11. és C-142/11. számú (Mahagében és Dávid) egyesített ügyekben hozott ítélet 41. pontja]. Ennélfogva a nemzeti hatóságoknak és bíróságoknak meg kell tagadniuk az adólevonási jog által biztosított előnyt, ha objektív körülmények alapján megállapítható, hogy e jogra csalárd módon vagy visszaélészerűen hivatkoztak (C-18/13. számú Maks Pen ügyben hozott ítélet 26. pont, Kittel és Recolta Recycling egyesített ügyekben hozott ítélet 55. pont, Mahagében és Dávid egyesített ügyekben hozott ítélet 42. pont).

Azon kereskedőknek, akik minden tőlük észszerűen elvárható intézkedést megtesznek annak érdekében, hogy az ügyleteik ne valósítsanak meg – akár a HÉA, akár más adó tekintetében elkövetett – adókijátszást, annak kockázata nélkül kell megbízniuk ezen ügyletek jogszerűségében, hogy elveszítenék az előzetesen felszámított HÉA levonásához való jogukat (C-384/04. sz., Federation of Technological Industries ügyben hozott ítélet 33. pontja, C-439/04. és C-440/04. sz. egyesített ügyekben (Axel Kittel) hozott ítélet 51. pontja).

Az adólevonási jogot gyakorolni kívánó adóalanytól az arról való meggyőződés érdekében észszerűen elvárható intézkedések, hogy az általa teljesített ügyletekkel nem vesz részt az értékesítési láncban korábban eljáró gazdasági szereplő által elkövetett adócsalásban, alapvetően az adott ügy körülményeitől függenek (Mahagében és Dávid egyesített ügyekben hozott ítélet, C-277/14. számú PPUH Stehcemp S.p. ügyben hozott ítélet 51.) pont, Jagiełło-végzés, C-33/13, EU:C:2014:184, 37. pont)

A Kúria elvi jelleggel kifejtett jogi álláspontja szerint (Kfv.I.35.318/2018/8., Kfv.I.35.664/2019/11.) az észszerű és az adózótól elvárható intézkedések körébe beletartozik minden olyan intézkedés, amely a számlakibocsátó működési körülményeivel, képviselőjével, teljesítési képességével kapcsolatos. A gazdasági életben szokásos gondos magatartás tanúsításának ki kell terjednie annak megismerésére, hogy beszállítója tudja-e teljesíteni a szerződésben vállalt munkát, azt hogyan, saját munkavállalókkal vagy alvállalkozók bevonásával teljesíti-e. A Kúria olyan mélységű vizsgálatot követel az adózótól, amely igazolhatja, hogy valóban a számlakibocsátó végezte a számlákban feltüntetett tevékenységet. Nem igényelt mélyreható, időigényes vizsgálódást a gazdasági társaság képviselőjének feltárása és ha nem ez a személy lép kapcsolatba a céggel és kíván gazdasági kapcsolatot kialakítani, sok milliós ügyletet lebonyolítani, meg kell követelni eljárási jogosultságának jogszerű igazolását (Kfv.I.35.024/2020/7.). Az adózótól elvárható intézkedések körébe tehát beletartozik minden olyan intézkedés, amely a számlakibocsátó működési körülményeivel, képviselőjével, teljesítési képességével kapcsolatos, és amelyeket az elsőfokú bíróság által helytállóan értékelt objektív körülmények alapján a felperes

elmulasztott jelen ügyben.

Az adólevonási jog megalapozottsága körében az Európai Unió Bírósága gyakorlata és az annak alapján a nemzeti jogban kialakult jogértelmezés egyértelmű abban, hogy a jogbiztonság elve kötelezettséget fogalmaz meg minden adóalany számára annak érdekében, hogy ügyleteik ne segítsenek másokat adókijátszáshoz. Ezért nem ellentétes az uniós joggal, ha azt követelik meg a gazdasági szereplőktől, hogy tegyenek meg minden tőlük észszerűen elvárható intézkedést annak érdekében, hogy az általuk teljesítendő ügylet ne vezessen adókijátszáshoz.

Az adólevonási jog megtagadásának indoka jelen ügyben nem az volt, hogy a gazdasági esemény nem jött létre, hanem az, hogy a gazdasági esemény nem a felek között valósult meg [KMK vélemény (2) pont]., valamint az elsőfokú bíróság azt állapította meg, hogy az észszerű eljárás és kellő körültekintés hiánya a felperes vonatkozásában objektív tényekkel alátámasztott, ezért az alperes az adólevonási jog gyakorlását jogszabálysértés nélkül vitatta el.

E körben a szükséges elemzést az elsőfokú bíróság elvégezte, részletezte azokat az objektív körülményeket, amelyek alapján ezen megállapításra jutott. A Kúria leszögezi, hogy az elsőfokú bíróság helyesen értelmezte az Európai Unió Bírósága közösségi jogi gyakorlatát, illetve a Kúria által irányított nemzeti gyakorlatot is.

Az elsőfokú bíróság a Kft1. vonatkozásában nevesítette a felperestől elvárható, de elmulasztott intézkedéseket (pl. teljesítés figyelemmel kísérésének hiánya; adószám törlése, felszámolási eljárás törlése és az arról való igazolt tudomásszerzés; a díj felének önmagának ellentmondó engedményezési szerződés szerinti más társaság részére történő megfizetése; szerződéses időszakra a számlakibocsátó érdekkörébe tartozó másik társasággal azonos tartalmú szerződés megkötése). A rendelkezésre álló bizonyítékok alapján okkal jutott arra a következtetésre, hogy alapvetően nem tett semmilyen érdemi intézkedést a felperes az adókijátszásban való részvétel elkerülése érdekében, csupán a számlakibocsátó korábbi teljesítésére tekintettel bízott annak a teljesítésében, ugyanakkor az elsőfokú bíróság által e körben vizsgált és hivatkozott körülményeket figyelmen kívül hagyta, az észszerűen elvárható intézkedések megtételét elmulasztotta. A bizonyítékok felperesi állásponttól eltérő értékelése a Kft1. tekintetében semmiképp sem jelent iratellenességet.

Az észszerűen elvárható intézkedések elmulasztása alól a felperest nem mentesítette az általa előadott azon körülmény, hogy a felperes egy jelentős árbevétellel rendelkező, ügyleteket napi szinten bonyolító társaság. A felperes álláspontjával ellentétben a tőle észszerűen elvárható intézkedések megtételére vonatkozó gondossági kötelezettség, nem csupán az ügyletkötést megelőzően terheli a számla befogadóját, különös tekintettel a jelen ügyben feltárt tényállásra, ahol a teljesítés előre történt és a teljesítés időszaka egy évig elhúzódott, ezért elvárható volt, hogy a számlabefogadó a teljesítés során is megtegye a tőle észszerűen elvárható intézkedéseket. Az ellenőrzési kötelezettség terjedelme fentiek szerint ismertetésre került, az kiterjed a számlakibocsátó működési körülményeire is, így az e körben megállapított mulasztás nem eredményez iratellenességet.

Az elsőfokú bíróság a Kft2. vonatkozásában is okszerűen részletezte azokat a körülményeket, amelyek alátámasztják, hogy a jelentős értékű bizalmi jellegű szolgáltatásokról kiállított számlák tekintetében a legalapvetőbb, adott helyzetben észszerűen elvárható intézkedéseket nem tette meg a felperes (anélkül adott ki a számlakibocsátó képviselőre nem jogosult személy részére üzleti titkokat, fogadott be tőle számlákat, hogy csupán többször továbbított e-mailekre hivatkozással szerződéses partnere tekintetében semmilyen alapvető ellenőrzést nem végzett).

Kfv.V.35.101/2021/7.; Kfv.V.35.102/2021/9.

A peres eljárás folyamán meghozott Európai Unió Bírósága döntésre figyelemmel előterjesztett kereseti kérelem módosítás alaposágáról a bíróság elsőként nem dönthet, mert ezzel a hatóság hatáskörét vonja el. A hatóság új eljárás keretében vizsgálhatja a megváltoztatott felperesi kérelem alaposágát.

Az Európai Unió Bírósága a C-13/18. és C-126/18. számú egyesített ügyekben (Sole-Mizo és Dalmandi ügy) hozott ítéletére figyelemmel a jogalkotó módosította az 2017. évi CL. törvény (a továbbiakban: új Art.) kamatelszámolásra vonatkozó szabályait. A 2020. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Módtv5.)

109. §-ával beiktatott, az új Art. 274/G. §-a, amely szerint az áfakamat összege a mindenkori jegybanki alapkamat 2% ponttal növelt mértékével egyezik meg és az áfakamat után az 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 37. § (6) bekezdésének alkalmazásával kell megállapítani a késedelmi kamatot. A módosítás 2020. július 15. napjától hatályos.

A Sole-Mizo és Dalmandi egyesített ügyben hozott ítélet az elsőfokú peres eljárás alatt került meghozatalra. Az Európai Unió Bírósága ezen döntése alapján - az elsőfokú bíróság felhívására - a felperes kereseti kérelmét az Európai Unió Bírósága döntéséhez igazította, módosította.

Az elsőfokú bíróság ítéletében nem csupán az eredeti kereseti kérelem tárgyában, hanem a Sole-Mizo és Dalmandi egyesített ügyben hozott ítéletet követően előterjesztett felperesi kérelemről döntött. A bíróság azonban a fentiekben már kifejtettek szerint kizárólag a kereseti kérelem keretei között és az alperesi határozatban foglaltak alapján dönthet a keresetről, olyan indokok és kérelmek alapján, amelyek abban nem szerepelnek, nem foglalhat állást annak jogszerűségéről. Emiatt tévedett az elsőfokú bíróság, amikor az Európai Unió Bírósága ítéletére és a nemzeti jogban eszközölt jogszabálymódosításra figyelemmel elemezte a felperesnek a per folyamán előterjesztett, a többletigényre (monetáris értékvesztés) vonatkozó kérelmét.

Az elsőfokú bíróság részéről a helyes megoldás az lett volna, ha az alperes határozatát az elsőfokú határozatra is kiterjedően a Sole-Mizo és Dalmandi egyesített ügyben hozott ítéletre, valamint a megváltozott felperesi kereseti kérelemre tekintettel helyezi hatályon kívül, továbbá a teljes, most már megváltoztatott kérelem elbírálását írja elő a hatóság számára és a monetáris értékvesztés vonatkozásában az érdemi állásfoglalást és előírást mellőzi. Ugyanis azzal, hogy teljes körűen, a korábban el nem bírált kérelem tárgyában iránymutatást adott az új eljárásra, vagyis érdemben állást foglalt e körben is, megfosztotta az adóhatóságot is attól, hogy álláspontját részletesen, jogszabályokkal alátámasztva kifejtve, e kérelem vonatkozásában is határozatot hozzon, de csorbította a felperes jogorvoslathoz való jogát is, hiszen az elsőfokú bíróság volt az az első fórum, amely a megváltoztatott kérelemről elsőként döntött. Ezzel lényegében átvette a hatóság feladatát.

Kfv.I.35.167/2021/5.

A rendeltetésellenes joggyakorlás, a felperes aktív magatartása bizonyításának hiányában az adólevonási jog megtagadásához elengedhetetlen a tudta vagy tudhatta volna feltételek fennállásának igazolása.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében azt állítja, hogy bizonyította, hogy egy mesterségesen létrehozott számlázási láncolat aktív részese volt a felperes és az adólevonási jog gyakorlását az 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 2. § (1) bekezdésére, továbbá az Európai Unió Bírósága C-255/02. Halifax, C-233/03 University of Huddersfield ügyekre utalással tagadta meg. A visszaélésszerű joggyakorlás körében kialakult joggyakorlat alapján azt kell vizsgálni, hogy a megvalósult gazdasági események az adójogszabályok rendelkezéseinek céljával ellentétes adóelőny megszerzésére irányultak-e. A rendeltetésellenes joggyakorlás célzatos magatartás, amely adóhatósági megállapítása akkor jogszerű, amennyiben egyértelmű bizonyítékok szólnak amellett, hogy a felek megállapodása, az ügyletek bonyolítása az adótörvények kijátszására irányult [Európai Unió Bírósága (C-255/02 (Halifax), C-425/06 (Part-Service), C-653/11. (Ocean Finance), C-103/09. (Weald Leasing) Kúria Kfv.I.35.529/2006/9., Kfv.VI.35.575/2012/8., Kfv.I.35.520/2016/7., KGD2019. 96., KGD2019. 82.). A rendeltetésellenes joggyakorlás megállapítására akkor van lehetőség, ha a gazdasági esemény formálisan, valós gazdasági tartalom nélkül valósul meg, az ügyletek elsődleges célja olyan adóelőny megszerzése, amely ellentétes az érintett adónemre vonatkozó szabályozás céljaival, rendeltetésével, és az adóhatóság mindezeket objektív körülmények feltárással bizonyítja. A bírói gyakorlat által kidolgozott teszt alapján nem rendeltetészerű áfalevonási jog gyakorlása, amennyiben a gazdasági esemény formálisan megfelel a közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006. november 28-i 2006/112/EK tanácsi irányelvben (a továbbiakban: HÉA irányelv), illetve a nemzeti adótörvényben foglalt feltételeknek, de valós gazdasági tartalma nincsen, vagy nem meghatározó, mert az ügyletek elsődleges célja az adóelőny megszerzése, és az adóelőny ellentétes a hozzáadottértékadó szabályozásának céljával, rendeltetésével.

Ha az alperes azt állítja, hogy a felperes aktív résztvevője, sőt alakítója volt a láncnak, úgy az alperesnek a felperes azon cselekedeteit kell feltárnia, amelyek bizonyítják ezt a megállapításait. Ennek igazolásához nem elegendő a láncban résztvevő felek adózási magatartásának (iratanyag hiány, bevallás-befizetési kötelezettség elmulasztása, személyi, tárgyi feltételek hiánya) vizsgálata, hanem azt kell igazolni, hogy a felperes milyen magatartásával szervezte a láncolatot, vett abban részt. Az egyes adóalanyoknak a láncban belüli szerepéről megalapozott következtetés csak a tények, körülmények egyediesítésével vonható le. Erre alkalmas lehet olyan nyilatkozat, vallomás, okirat mely egyértelműen a felperest nevezi meg a láncolat létrehozójaként.

A fentiekből következően az elsőfokú bíróságnak azt kellett vizsgálnia, hogy az alperesi határozatban szereplő körülmények (a munkavállalók nyilatkozatai, az alvállalkozók személyi körülményei, az őrzés-védelmi feladatok ellátásának adminisztratív hiányosságai, munkabér kifizetés körülményei) alátámasztják-e az adókiáértésben az alperes által állított aktív, visszaélészerű felperesi magatartást. Helytállóan rögzítette e körben az elsőfokú bíróság, hogy az alperes a munkavállalóknak a munka irányítása, munkabér kifizetés körében tett nyilatkozatainak és a számlák kiegyenlítése módjának kiemelt jelentőséget tulajdonított, lényegében erre alapozta határozati megállapításait. (alperesi határozatok 8-9. oldalai) Erre figyelemmel ezeket a körülményeket alátámasztó bizonyítékok értékelését kellett elvégezni. Ennek során eleget tett a Kúria korábbi végzéseiben írt azon utasításnak is, hogy a munkavállalók közigazgatási eljárásban és a perben tett vallomásaik közötti ellentmondást oldja fel. Kiemelte és fokozottan elemezte annak a három tanúnak a vallomását, akik korábban azt nyilatkozták, hogy Török Károly felperesi ügyvezető is aktívan részt vett irányításukban. A Kúria megítélése szerint is sem ezekből vallomásokból sem a többi munkavállaló nyilatkozatából nem lehet egyértelműen azt a következtetést levonni, hogy a felperes lett volna a munkáltató, ő vette fel őket és gyakorolta a munkáltatói jogokat, bérüket ő fizette ki. Erre figyelemmel nincs jelentősége annak a körülménynek, hogy a munkavállalók bérét ki hogyan rendezte, az szabályszerűen bizonylatolásra került-e. Nem került bizonyításra az alperes részéről az sem, hogy a felperes ne egyenlítette volna ki az alvállalkozói teljesítést, sőt a per során csatolt bankszámla kivonatokat igazolják az összegek készpénzben történő felvételét. Mindazok a körülmények, amelyeket az alperes felülvizsgálati kérelmében a tényállás megállapítása körében hiányol, nem alapozzák meg a visszaélészerű magatartás megállapítását, hiszen e körben az alperes sem ezeknek tulajdonított jelentőséget, hanem annak, hogy felperes volt a tényleges munkáltató, ő vette fel az alkalmazottakat, ő adta az utasításokat, fizette ki bért.

Kfv.I.35.240/2021/13.

I. A Kp. tisztességes eljárást a felek kellő informáltsága szempontjából előíró alapvető rendelkezésének egyik tételes következménye, hogy az alperesi védíratot közölni kell a felperessel.

II. A Közösségen belüli használt cikk belföldi adómentes beszerzésének elsődleges feltétele, hogy a számla tartalmazza az értékesítő viszonteladói minőségét. Ennek hiányában szükségtelen vizsgálni, hogy igazolta-e a termék Héa-irányelv használt cikk kereskedőkre vonatkozó 312-325. cikkeinek megfelelő adóztatása. Az értékesítő viszonteladói minőségének és adózásának hiányában az áfa a belföldön alanyi mentességet választó beszerző terhén marad.

Az 2007. évi CXXVII. tv. (a továbbiakban: Áfa tv.) 2.§ (1) bekezdés b) pontja szerint adót kell fizetni a terméknek az Európai Közösségen belüli egyes, belföldön és ellenérték fejében teljesített beszerzése után. Ezen termékbeszerzések sajátos szabályait az Áfa tv. 19-23.§-ai tartalmazzák. A közösségi beszerzéseknél a terméket adóalanyként – azaz adószámukat megadva – eljárók esetében főszabályként érvényesülnek a 19.§ adófizetési kötelezettséget előíró rendelkezései, míg a 20.§ a mentesülési lehetőségeket tartalmazza. A 20.§ (1) bekezdés b) pontja alapján a 19.§ a) pontjától eltérően nem kell adót fizetni használt ingóság [213. § (1) bekezdésének a) pontja], műalkotás [213. § (1) bekezdésének b) pontja], gyűjteménydarab [213. § (1) bekezdésének c) pontja] vagy régiség [213. § (1) bekezdésének d) pontja] Közösségen belüli beszerzése esetében, feltéve, hogy az értékesítő viszonteladóként [213. § (1) bekezdésének e) pontja] jár el, aki (amely) egyúttal igazolja, hogy a Közösség azon tagállamában, ahol a termék a küldeménykénti feladásakor vagy a fuvarozás megkezdésekor volt, a terméket e tagállam azon joga szerint úgy adóztatták meg, amely tartalmában megfelel a Héa-irányelv 312-325. cikkeinek.

Az adóalanyként eljáró felperes az adóhatósági eljárásban fellebbezésében hivatkozott először arra, hogy használt ingóságot vásárolt. A fellebbezést alperes elbírálta. Az elsőfokú bíróság a tényállás megállapítása során a számlák adattartalmának megfelelően, alperessel egyezően rögzíthette, hogy azok nem tartalmazzák azt, miszerint viszonteladóktól vásárolt volna felperes. A jogerős ítélet ezen megállapításából következik, hogy a felülvizsgálati kérelemben foglaltakkal szemben mind az alperes, mind az elsőfokú bíróság feltárta a releváns tényállást, nem sérültek az Air. tényállás tisztázásra vonatkozó szabályai. Amennyiben ugyanis a számla nem tartalmaz az értékesítő viszonteladói minőségre vonatkozó adatot, úgy nem vizsgálendő az, hogy az eladó eleget tett-e a belföldi adóalany általi mentesüléséhez szükséges második feltételnek, azaz, hogy egyúttal igazolta-e a termék Héa-irányelv használt cikk kereskedőkre vonatkozó 312-325. cikkeinek megfelelő adóztatása. A viszonteladói minőség a felperes által befogadott számlák alapján nem állapítható meg, így nem kellett azt vizsgálni, hogy a közösségi eladó saját tagállamában használt cikk kereskedőként adózott-e, vagy sem a termékek után.

Az Áfa tv. 193.§ (1) bekezdés e) pontjának utolsó fordulata szerint az adóalany az alanyi adómentesség időszakában nem járhat el alanyi adómentes minőségében, ha a 20. § (7) bekezdése vonatkozik rá. Helytállóan jutott tehát arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a perbeli tényállás mellett az áfa fizetési kötelezettség bekövetkezett felperes oldalán, ugyanakkor az Áfa tv. 196.§ következtében nem jogosult annak levonására: a Községi termékbeszerzéshez kapcsolódó áfa az áfa körben alanyi mentesként adózó felperes terhén marad.

Kfv.I.35.258/2021/6.

A formailag, alakilag megfelelő számla kibocsátása, tartalmi hitelesség nélkül nem alapozza meg az adólevonási jog gyakorlását.

Az elsőfokú bíróság teljes mértékben elvetve a Kúria által kidolgozott joggyakorlatot, határozatát az C-611/19. számú Európai Unió Bírósága végzésre kívánta alapítani, de az abban foglaltakra sem volt tekintettel. Ítéletét nem csak a Tanács közös hozzáadottértékadó-rendszerről szóló 2006/112/EK irányelv (a továbbiakban: Héa irányelv) és az Áfa tv. minden rendelkezésétől függetlenül, hanem azokkal ellentétesen is hozta meg.

Az ügyben az Európai Unió Bírósága által hozott C-611/19. számú döntés 27. pontja egyértelműen kimondja ismételten azt az alaptételt, hogy a „levonásra vonatkozó jogosultság a héa-rendszer elválaszthatatlan része, és főszabály szerint nem korlátozható, amennyiben a levonási jogával élni kívánó adóalany részéről az e jog gyakorlása feltételül szabott valamennyi követelmény vagy anyagi és alaki jogi feltétel teljesül”.

Az Európai Unió Bírósága már több döntésében kifejtette, hogy mit tekint az adólevonási jog anyagi, tartalmi és alaki, formai követelményeinek. A C-101/16. számú ügyben rögzítette, hogy „Ami az anyagi feltételeket vagy követelményeket illeti, a 2006/112 irányelv 168. cikkének a) pontjából kitűnik, hogy a levonási jog érvényesítéséhez az szükséges, hogy egyrészt az érdekelt az ezen irányelv értelmében vett adóalany legyen, másrészt pedig hogy az említett jog keletkezését megalapozó termékeket és szolgáltatásokat az adóalany utóbb adóköteles tevékenységéhez használja fel, és hogy e termékeket és szolgáltatásokat előbb más adóalany értékesítse, illetve nyújtsa (lásd ebben az értelemben: különösen: 2012. szeptember 6-i Tóth ítélet, C-324/11, EU:C:2012:549, 26. pont; 2015. október 22-i PPUH Stehcemp ítélet, C-277/14, EU:C:2015:719, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). [39.pont] A [40] pont az alaki követelményeket foglalja össze:” az alaki követelmények és feltételek közé tartoznak, a 2006/112 irányelv 178. cikkének a) pontja előírja, hogy az adóalanynak ezen irányelv 220–236., valamint a 238–240. cikkének megfelelően kiállított számlával kell rendelkeznie”.

Az adólevonási jog jogszerű gyakorlásának megítélésakor először az anyagi feltételek teljesülését kell ellenőrizni, vagyis ténylegesen történt termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás mert enélkül még ha az alaki feltételek hiánytalanul fennállnak, az adólevonási jog jogszerűen nem gyakorolható. Ezt fejezi ki az Európai Unió Bírósága a hivatkozott ítélet [41] pontjában: „Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a héasemlegesség alapelve megköveteli, hogy az előzetesen felszámított adó levonása lehetséges legyen, amennyiben az anyagi jogi követelmények teljesülnek, még ha az adóalany egyes

alaki követelményeknek nem is tesz eleget.” Ezt a gyakorlatot erősítette meg az elsőfokú bíróság által kezdeményezett másik előzetes döntéshozatali eljárásban az Európai Unió Bírósága C-610/19 döntés [46] pontja: „E tekintetben meg kell állapítani, hogy a levonási jog anyagi jogi feltételei csak akkor teljesülnek, ha a számla által érintett termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást ténylegesen teljesítették.”

Elsőként tehát az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy a felek között valós gazdasági események történtek-e és nem azt, amit ő a vizsgálódása sarokpontjának tekintett, vagyis rendelkezik-e a felperes számlával. Az elsőfokú bíróság egyszerűen figyelmen kívül hagyta, hogy a 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 127.§ (1) bekezdés a) pontja szerint az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon a 120.§ a) pontjában említett esetben a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla, amely feltételből a hangsúly a perbeli esetben az „ügylet teljesítését tanúsító” fordulaton van. Nem elégséges a papírforma szerinti, azaz alakilag megfelelő számla megléte, mögötte az áfa levonási jog gyakorolhatóságához valós gazdasági eseménynek kell lenni. Annak meghatározásánál, hogy mi a valós gazdasági esemény, az áfa levonási jog gyakorlásának folyamatában a 2000. évi C. törvény (a továbbiakban: Sztv.) 15.§ (3) bekezdése szolgál iránytűként: a könyvvitelben rögzített és a beszámolóban szereplő tételeknek a valóságban is megtalálhatóknak, bizonyíthatóknak, kívülálló által is megállapíthatóknak kell lenniük. Ez a számviteli követelmény a számla szerinti gazdasági esemény minden elemére vonatkozik. Az Európai Unió Bírósága ítéletekben vizsgálándóként megjelölt objektív körülmények közé is csak olyan tényezők sorolhatók, amelyek a valóságban is megtalálhatók, bizonyíthatók, kívülálló által is megállapíthatók. Ha nem ilyenek, azaz a kívülálló által is megismerhetőek lennének a gazdasági eseményhez kapcsolódó körülmények, akkor azokra nézve semmilyen bizonyítás nem lenne lefolytatható: egy-egy számla kiállítását egyszerűen a kiállítás okán, önmagában generálná az áfa levonhatóságát. Ezen objektív-, kívülálló által is azonosítható körülmények meglétét, vagy hiányát tehát mindig a gazdasági esemény Sztv. által igazolt módon való teljesülésével összefüggésben kell vizsgálni.

A gazdasági események vizsgálata során jogszerűen járt el az adóhatóság mikor nem csupán a közvetlen számlakibocsátói relációban tárta fel az eseményeket, hanem a teljesítési lánc valamennyi szereplőjére a vizsgálódását kiterjesztette. Az alperes helytállóan mutatott rá a felülvizsgálati kérelmében az elsőfokú bíróságnak az értékesítési lánc és a bizonyítás szabályainak alkalmazása kapcsán elkövetett hibáira. Az értékesítési lánc kérdésében a Kúria továbbra is irányadónak tekinti korábbi ítéleteiben megfogalmazottakat. Ezek szerint az egyes szerződések valós tartalmának, és ehhez képest az esetleges adóelkerülési célzatnak a feltárásakor alperesnek a vizsgálatot a teljes lánc áttekintésével, az egymásra ható elemek értékelésével kellett elvégeznie. Láncolatos ügylet esetén az adóhatóság ugyanis nem csak jogosult, de köteles is az éppen ellenőrzött adózón túl a lánc további szereplőit, azok jogügyleteit is vizsgálni, és abból következtetést levonni a lánc másik pontján álló adózóra nézve is (Kúria Kfv.I.35.425/2013/5.szám). Alperes helytállóan járt el akkor, amikor a lánc valamennyi szereplőjére nézve lefolytatta a bizonyítást. (Kúria Kfv.I.35.388/2016/5. [26] pont).

Az elsőfokú bíróság tévesen azonosította a perbeli láncolatos ügyletet az Áfa tv. 26.-27. §-ban szabályozott láncügylettel. Ebben az esetben az ügyletek lényege, hogy ugyanaz az áru több ország társasága egymást követő adás-vételi ügyletnek tárgya, amikor is a termék útja (annak fuvarozása) nem követi az egyes számlázásokat, hanem a szállítás közvetlenül az egyébként egymással számlázási kapcsolatban nem lévő legelső értékesítőtől a legvégső beszerzőhöz történik. Ezekkel ellentétben a körhintacsálás vagy láncszerződéses ügyletek esetén az adózók a tényleges gazdasági eseménnyel szemben, vagy éppen annak hiányában, az ügylet szempontjából irreleváns cégek fiktív számláinak felhasználásával az áfa fizetési kötelezettségük minimalizálására, illetve a láncügylet végén álló cégnél nagy összegű adó visszaigénylésére törekcsenek.

A legális láncügylet és a meg nem engedett láncszerződéses ügylet elhatárolásának alapja az adóelkerülési célzat megállapíthatósága. A nyilvánvalóan az Áfa tv. 120.§ a) pontjába ütköző levonási jog gyakorlások mellett az adóelkerülési célzat a láncszerződéses ügyletek többségében az 2003. évi XCII. törvény (a továbbiakban: Art.) 2.§ (1) bekezdésén keresztül közelíthető meg.

Az alperesi megállapítások jogszerűségének bírósági felülvizsgálata során tehát az érintett ügyletet nem lehet kiragadni a gazdasági kapcsolatok láncolatából, a bizonyítási cselekmények annak

függvényében alakulnak, hogy a láncolat létrejötte észszerűen indokolható-e vagy sem. Az adójogviszonyokban a jogokat rendeltetésszerűen kell gyakorolni; az adótörvények alkalmazásában nem minősül rendeltetésszerű joggyakorlásnak az olyan szerződés vagy más jogügylet, amelynek célja az adótörvényben foglalt rendelkezések megkerülése. Nem rendeltetésszerű joggyakorlás megállapítására tehát nem csak akkor kerülhet sor, ha a jogügylet célja kizárólagosan (csak) az adóelőny elérése, hanem akkor is, ha az adóelőny elérése uralja a jogügyletet, ha az ügyletre nincs más racionális gazdasági magyarázat.

Abban egyetért a Kúria az elsőfokú bírósággal, hogy az adott szerződés megkötésének gazdasági szükségletessége nem lehet akadálya az adólevonási jog gyakorlásának, de csak abban az esetben, ha igazolást nyer a tényleges alvállalkozói teljesítés és a láncolat létrehozásának célja nem az adólevonási jog jogszerűtlen gyakorlásának megteremtése lenne. Ugyanis azért nem lehet felelősségre vonni az adózót, ha felesleges és gazdaságilag szükségtelen szerződéseket köt, mert ez adózó gazdasági döntése és a Ptk.-ban biztosított szerződéses szabadsága körébe tartozik, de ha az párosul egy csalárd, az adókijátszást megvalósító magatartással akkor már a gazdasági szükségletesség is lehet – a többi indok mellett- egy olyan ok, amely megalapozza az adólevonási jog elvitatását.

Az alperes nem csupán a felperessel közvetlenül kapcsolatban álló számlakibocsátót vizsgálta, hanem azok alvállalkozóit is, és a feltárt tényállás alapján jogszerűen jutott arra a következtetésre, hogy az alvállalkozói teljesítés nem igazolt, mert az alvállalkozók nem rendelkeztek a munka elvégzéséhez szükséges személyi, tárgyi feltételekkel. Ezt a megállapításait az alvállalkozóknál végzett vizsgálatok adataival és a Kft1. munkavállalóinak nyilatkozatával is megerősítette, bizonyította. Teljesen életszerűtlen az, hogy az alvállalkozói cégek vezetői nem tudnak nyilatkozni az elvégzett munka jellegére és nem tudják megnevezni a nekik dolgozó, a munkát ténylegesen teljesítő személyeket. Ehhez járul még a vizsgálat idején történő cég eladás, az iratanyagok átadásának hiánya, ügyvezetők fellelhetlensége, egymásnak ellentmondó, a vizsgálat ideje alatt változó nyilatkozatok, melyek mindazt erősítik, hogy tényleges gazdasági kapcsolat a felek között nem volt, a számlák kibocsátásával egyetlen céljuk volt, a láncolat végén álló cégek áfa levonási jogának biztosítása. Önmagában a felek közötti személyi kapcsolatok fennállása még nem alapozza meg az adólevonási jog megvonását, de más, a teljesítést megkérdőjelező tények együttes jelenlétével elegendő indokot szolgáltat annak megtagadására. Márpedig a perbeli tényállásban ezek fokozottan voltak jelen, a személyi összefonódáson túl, a már korábban felsorolt hiányosságok mind kellő igazolást szolgálnak az adólevonási jog jogszerű megtagadására.

Jelen ügynek két súlyponti eleme volt: egyrészt a Kft1.-nek a gazdasági eseményekben tanúsított magatartása és az alvállalkozói láncolat teljesítésének teljes hiánya, másrészt a felperesnek a gazdasági eseményekben játszott szerepe. Arra helyesen utalt a felperes, hogy a láncolatban lévő vállalkozások által elkövetett hibákért, hiányosságokért nem tehető felelőssé, de nem hárítja el ezzel felelősségét, mert az ügyvezető korábbi munkakapcsolata és fennálló vezetői beosztása alapján tudta, hogy a Kft1. az, aki képes a teljesítésre és az általa bevont alvállalkozói szintek körülményeik folytán nem tudnak teljesíteni.

A Kúria álláspontja szerint az alperes helyesen állapította meg, hogy az adókijátszásban tudatosan működött közre a felperes, melynek során nemcsak alakítója, hanem haszonhúzója is volt az ügyleteknek. Ilyen esetben azokat a körülményeket, cselekedeteket kell feltárni, amelyek bizonyítják, hogy a felperes elsődleges alakítója volt az ügyleteknek, s ezen kötelezettségének, az alperes eleget tett. Éppen az elsőfokú bíróság az, aki egyes tényállási elemeket kiragadva, ezek felhasználásával mentesíti a felperest a felelősség alól. Azt állítja, hogy az alperes a számlakibocsátói oldalon fennálló hiányosságok miatt tagadta meg a felperes levonási jogának gyakorlását, jöllehet ezek a körülmények (iratok hiánya, cégek, ügyvezetők elérhetlensége, bevallások, befizetések elmaradása) a gazdasági események valótlanságának bizonyítására szolgáltak és igazolják a csalárd magatartás fennállását. Alappal állapította meg így az alperes, hogy a feltárt számlázási láncolatokba feleslegesen kerültek beépítésre a láncolatokba felperest és Kft1.-t megelőző társaságok, és hogy felperes ténylegesen nem teljesített megrendelői felé, a teljesítés minden eleme a Kft1.-hez kapcsolódott. Mindkét láncolat esetén feltárára kerültek az adózói kötelezettségek teljesítésének teljes elmaradása és a felperessel való személyi összefonódás fennállása.

A Kúria a perbeli esetben kiemelt figyelmet fordított arra, hogy az adóhatóság által vitatott gazdasági ügyletnek ki volt az irányítója, és az ügylettel elért előnyökből ki részesült. Azt is figyelembe vette, hogy az adóelőnyt eredményező ügyletek mennyire életszerű körülmények között valósultak meg, mert a tisztán mesterséges körülmények között lejátszódó gazdasági ügyleteknél feltételezhető az összejátszás, a jogellenesség. Vizsgálta, hogy az ügyletnek van-e valós gazdasági oka, az ügylet a piacon elérhető gazdasági előnyök elérésére irányult-e, vagy az ügylet pusztán adóelőnyök elérése céljából jött létre. Mindezen tényezők együttes mérlegelése alapján a Kúria osztotta azt az alperesi álláspontot, hogy a láncolat létrehozásának egyedüli célja az adóelőny elérése volt felperes részéről. Tényleges tevékenységet nem végzett, a megrendeléseket valójában a Kft1. teljesítette saját erőből, adókötelezettségének csökkentésére fiktív számlákat fogadott be. Az adóelőny a felperesnél realizálódott, azt megelőző vállalkozások a költségvetésbe az adót vagy nem fizették be, vagy a fiktív számlák befogadásával minimalizálták fizetési kötelezettségüket.

Kfv.I.35.307/2021/5.

A formailag megfelelő számla kibocsátása, tartalmi hitelesség nélkül nem alapozza meg az adólevonási jog gyakorlását. Gazdasági esemény hiányában nem kell vizsgálni az áfalevonási jog gyakorlójának ismereteit.

A korábbi és a jelenlegi bírói gyakorlat szerint is, amennyiben az adóhatóság bizonyítja, hogy a valóságban végbe nem ment gazdasági eseményről kibocsátott számla tartalmilag hiteltelennek minősül, a számla alapján a számlát befogadó adóalany adólevonási jogát el kell utasítani. A Kúria hasonló tényállású ügyekben hozott számos ítéletében elvi jelentőséggel mondta ki, hogy az adólevonási jog kizárólag valós ügyletekhez, tényleges teljesítéshez kapcsolódhat. (KGD2017. 71.)

Az Európai Unió Bírósága már több döntésében kifejtette, hogy mit tekint az adólevonási jog anyagi, tartalmi és alaki, formai követelményeinek. A C-101/16. számú ügyben rögzítette, hogy „Ami az anyagi feltételeket vagy követelményeket illeti, a 2006/112 irányelv 168. cikkének a) pontjából kitűnik, hogy a levonási jog érvényesítéséhez az szükséges, hogy egyrészt az érdekelt az ezen irányelv értelmében vett adóalany legyen, másrészt pedig hogy az említett jog keletkezését megalapozó termékeket és szolgáltatásokat az adóalany utóbb adóköteles tevékenységéhez használja fel, és hogy e termékeket és szolgáltatásokat előbb más adóalany értékesítse, illetve nyújtsa (lásd ebben az értelemben: különösen: 2012. szeptember 6-i Tóth ítélet, C-324/11, EU:C:2012:549, 26. pont; 2015. október 22-i PPUH Stehcamp ítélet, C-277/14, EU:C:2015:719, 28. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). [39.pont] A [40] pont az alaki követelményeket foglalja össze:” az alaki követelmények és feltételek közé tartoznak, a 2006/112 irányelv 178. cikkének a) pontja előírja, hogy az adóalanynak ezen irányelv 220–236., valamint a 238–240. cikkének megfelelően kiállított számlával kell rendelkeznie”.

Az adólevonási jog jogszerű gyakorlásának megítélésekor az anyagi feltételek teljesülését kell is ellenőrizni, vagyis ténylegesen történt-e termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás mert enélkül még ha az alaki feltételek hiánytalanul fennállnak, az adólevonási jog jogszerűen nem gyakorolható. Ezt fejezi ki az Európai Unió Bírósága ismételten a C-611/19 döntése [41] pontjában: „Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a héa-semlegesség alapelve megköveteli, hogy az előzetesen felszámított adó levonása lehetséges legyen, amennyiben az anyagi jogi követelmények teljesülnek, még ha az adóalany egyes alaki követelményeknek nem is tesz eleget.” Ezt a gyakorlatot erősítette meg az elsőfokú bíróság által kezdeményezett másik előzetes döntéshozatali eljárásban az Európai Unió Bírósága C-610/19 döntés [46] pontja: „E tekintetben meg kell állapítani, hogy a levonási jog anyagi jogi feltételei csak akkor teljesülnek, ha a számla által érintett termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást ténylegesen teljesítették.” A C-459/17. és C-460/17. számú egyesített ügyben hozott ítélet 36. pontja szerint, ha nem áll fenn tényleges termékértékesítés vagy szolgáltatásnyújtás, semmiféle adólevonási jog nem keletkezhet. A 47. pont alapján a számla adóalany címzettjétől az e számlán feltüntetett héa levonásához való jog megtagadásához elegendő, ha a hatóság bizonyítja, hogy azon ügyletek, amelyekre e számla vonatkozik, ténylegesen nem kerültek teljesítésre.

Elsőként tehát az elsőfokú bíróságnak azt kellett volna vizsgálnia, hogy az a gazdasági esemény, amiről a számlákat kiállították megvalósítják-e az Áfa tv. szerinti termékértékesítést vagy szolgáltatásnyújtást,

mert bár a héa-irányelv a héa alkalmazási körét nagyon tágan határozza meg, de az adó hatálya csak a gazdasági jellegű tevékenységekre terjed ki. Az elsőfokú bíróság figyelmen kívül hagyta, hogy az Áfa tv. 127.§ (1) bekezdés a) pontját is, mely szerint az adólevonási jog gyakorlásának tárgyi feltétele, hogy az adóalany személyes rendelkezésére álljon a 120.§ a) pontjában említett esetben a nevére szóló, az ügylet teljesítését tanúsító számla, amely feltételből a hangsúly a perbeli esetben az „ügylet teljesítését tanúsító” fordulaton van. Nem elégséges a papírforma szerinti, azaz alakilag megfelelő számla megléte, mögötte az áfa levonási jog gyakorolhatóságához valós gazdasági tevékenységnek kell lenni.

A fentiek alapján a Kúriának abban kellett állást foglalnia, hogy az elsőfokú bíróság a bizonyíték értékelési kötelezettségének eleget tett-e, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján helytállóan állapította-e meg, hogy tényleges gazdasági tevékenység végzésére a felperes részéről, illetve a számlakibocsátó részéről sor került.

Az alperes határozatában felsorakoztatta azokat a bizonyítékokat, amelyek a gazdasági tevékenység végzését nem támasztották alá és jogi szempontból is megfelelően értékelte az eseményeket. Helytálló az a megállapítása, hogy a felperes tényleges gazdasági tevékenységet nem végzett a számlakibocsátó részére, mikor a saját rezsiz beruházásában megvalósított felújítási, bővítési munkákat kiszámlázta részére. A munkák megrendelője maga a felperes volt, amit a vele szerződéses kapcsolatban álló vállalkozók részére végeztek el. A felperes nem értékesített terméket a számlakibocsátónak, hiszen a bárpult, álmennyezet, villanszerelési munkák az a birtokában lévő ingatlanba beépítésre kerültek, azok önállóan nem voltak forgalomképesek. Szolgáltatásnyújtásnak sem értékelhető a felperes tevékenysége, az építőipari szolgáltatást részére teljesítették azok a vállalkozók, akikkel jogviszonyba került. Helyesen mutatott rá az alperes arra is, hogy a felperes olyan munkálatok elvégzését is átszámlázta a számlakibocsátó részére, amit még részére a vállalkozók nem teljesítettek, mert a teljesítés később került kiszámlázásra. Ténylegesen csak „papíron” megvalósuló tevékenységek kerültek átszámlázásra, melyet a számlakibocsátó pár nappal később visszaszámlázott felperes részére, az Áfa tv. -ben szabályozott gazdasági tevékenység megvalósulása nélkül. A felek beismerték, hogy a „papíron” megvalósuló gazdasági tevékenység számlázására hitel lehívás céljából került sor, ami viszont nem alapozza meg az adólevonási jog gyakorlását. Az adólevonást a valóságban végbement gazdasági esemény alapozza meg, csak „papíron, számlában” megjelenő nem. Mindezért a számlán feltüntetett áfa levonásához való jog megtagadásához elegendő, ha a hatóság bizonyítja, hogy azon ügyletek, amelyekre e számla vonatkozik, ténylegesen nem kerültek teljesítésre. Ebben az esetben tehát kizárólag a gazdasági esemény hiánya, minden további bizonyítási cselekmény nélkül, megalapozza az áfa levonási jog gyakorlásának megtagadását. Tévedett az elsőfokú bíróság mikor a felek által kialakított konstrukció alapján, csak arra figyelemmel, hogy mindegyik fél költségvetési kapcsolata rendezett volt, az áfa levonást jogszerűnek találta.

A Kúria ismételten utalt a bíróság által is hivatkozott C-610/19. számú végzésben írtakra, mely egyértelműen tartalmazza, hogy a gazdasági esemény megtörténte nélkül nem kerülhet sor a héa levonására. A 43. pont szerint, „Ami az anyagi feltételeket vagy követelményeket illeti, a 2006/112 irányelv 168. cikkének a) pontjából kitűnik, hogy a levonási jog érvényesítéséhez az szükséges, hogy e termékeket és szolgáltatásokat előbb más adóalany értékesítse, illetve nyújtsa.” Ez a perbeli esetben nem történt meg, nem volt olyan termékértékesítés, illetve szolgáltatásnyújtás a számlakibocsátó részéről, amit ő valósított meg, hiszen azokat már korábban a felperessel jogviszonyba álló vállalkozók teljesítették. Ezek átszámlázása nem volt indokolt, mert a számlakibocsátó nem volt fővállalkozó, a munkák elszámolása nem rajta keresztül történt meg.

Nem értett egyet a Kúria azzal az elsőfokú bírósági állásponttal sem, hogy a Polgári Törvénykönyvben szabályozott szerződéses szabadság elve felhatalmazná a feleket arra, hogy az adólevonási jog szabályainak kijátszását célzó szerződéseket kössenek. A szerződési szabadság elve arra utal, hogy a felek akarata jogi értelemben nincs megkötve. A jogalanyok maguk döntenek el, kötnek-e szerződést, ha igen, kivel, milyen tartalommal. Azonban ez nem jelenti azt, hogy pusztán a szerződés létezése alapján, tényleges gazdasági tevékenység végzése nélkül, annak hiányában jogosulttá válnának az általános forgalmi adó levonásra. Az elsőfokú bíróság által idézett Európai Unió Bírósága álláspont sem erre utal, hanem arra, hogy a felek szabadon választhatják meg a szerződéses konstrukciót, jogukban áll az üzleti tevékenység folytatásának legkevésbé adóztatott módját választani, de a héa irányelv is tiltja a mesterséges, a valóságban végbe se ment ügyleteket és az ahhoz kapcsolódó adólevonást.

A 2007. év CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa tv.) 120. § a) pontja és 127. § (1) bekezdés a) pontja alapján az adólevonási jog gyakorlását meg kell tagadni, ha az adóhatóság bizonyítja, hogy a számlán szereplő felek között nem jött létre gazdasági esemény, ilyen esetben az Európai Unió Bíróságának C-80/11., és C-142/11. számú ítéletében kifejtettek nem alkalmazhatóak, az adóhatóságnak nem kell vizsgálnia a számlát befogadó adóalany tudattartalmát (KMK vélemény 1. pontja).

A fentiek alapján az alperesi határozat jogszerűtlensége nem állapítható meg, a kialakult és követett bírói gyakorlat alapján vetette el a felperes adólevonási jogának gyakorlását.

Kfv.I.35.311/2021/7.

A termékexport objektív kritériumainak megvalósulása esetén alaki hiányosságok miatt az adómentesség csak abban az esetben tagadható meg, amennyiben az alaki hiányosságok miatt az ügylet megvalósulásának ellenőrzése nem történhet meg, illetve ha bizonyított, hogy az adóalany tudta, vagy tudhatta, hogy a közös héa-rendszer működését veszélyeztető ügyletben vesz részt.

A Kúria megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a 2006/112/EK tanácsi irányelv (a továbbiakban: HÉA irányelv) 146-147. cikkeinek Európai Unió Bírósága által adott értelmezése és az 2007. évi CXXVII. törvény (a továbbiakban: Áfa.tv.) 98 – 99. §-nak helytálló alkalmazásával állapította meg, hogy a felperes által tanúsított magatartás nem eredményezheti a tárgyi értékesítések utáni adómentesség megtagadását. A Kúria az elsőfokú bíróság jogi indokolását minden elemében osztja, nem ért egyet azzal az alperesi állásponttal, hogy az Európai Unió Bírósága iránymutatását miért ne kellett volna alkalmazni, és annak megfogalmazása bármilyen módon téves információkon alapult volna. Ugyanis az Európai Unió Bírósága döntés 21., 25.-27. pontjai pontosan tartalmazzák azokat az információkat amelyek alapján a felperes tudattartalma megállapítható volt, az előterjesztő bíróság több helyen nyomatékosította, hogy a felperes tudott arról, hogy szerb vevői nem személyes vagy családi felhasználásra, hanem szerbiai piacokon való tovább értékesítés céljából vásárolták meg a szóban forgó termékeket, illetve a felperes és az érintett vevők az alkalmazandó alaki feltételek megsértésével tudatosan elfedték valódi gazdasági tevékenységüket az adó- és vámhatóság elől. Ekként az Európai Unió Bírósága döntése meghozatalakor ismerte az értékesítés körülményeit, így különösen a felperes tudattartalmát is. A 84. pontban kifejtettek nem az elsőfokú bíróság által feltárt és állított csalárd magatartásra vonatkoznak, hanem az Európai Unió Bírósága azt kifogásolta, hogy a közös héarendszer működését veszélyeztető felperesi csalás mibenléte nem került feltárásra és önmagában a versenytársak kárára történő növekedést nem tekinti ilyennek. A 86. pont megfogalmazásából is egyértelműen kitűnik, hogy az Európai Unió Bírósága számára ismert volt az a tény, hogy a felperes részt vett a HÉA irányelv 147. cikkének megsértésében. Ekként nem alapos az alperesnek az a felülvizsgálati érvelése, hogy hiányos információkon alapult volna az Európai Unió Bírósága döntése, melyből téves következtetésre lehetett jutni. Az Európai Unió Bírósága döntés 87. pontja egyértelműen rögzíti, hogy a felperesi magatartás az Unió számára nem okozott adóbevétel kiesést, és nem tekinthető úgy, hogy veszélyezteti a közös héarendszer működését.

Az Európai Unió Bírósága jogértelmezése szerint (pl. C-563/12. (BDV Hungary) 27., 39., 40. pontok, C-495/17. Cartrans 38.,39. pontok) az ügylet valódi gazdasági tartalma határozza meg, hogy az adóalanyt az adómentesség megilleti-e. Ez akkor is fennáll, ha bizonyos alakiságok, amelyek a valódi tartalom szerinti megállapítást nem gátolják, hiányoznak. Minthogy a termékek értékesítése és a Közösség területén kívülre való kiszállítása megvalósult, a héa-mentesség objektív feltételei fennállnak. A mentesség ilyen esetben csak akkor tagadható meg, ha bizonyított, hogy az adóalany tudott vagy tudnia kellett volna arról, hogy ez az ügylet a közös héa-rendszer kárára elkövetett adócsalással érintett. Az elsőfokú bíróság helytállóan következtetett arra, hogy a szerb költségvetést ért esetleges import-áfa bevételekiesés nem jelenti a közös héa-rendszer sérelmét, emiatt az adómentesség megtagadására jogszerűen nem kerülhetett sor. Az alperes által hivatkozott versenytorzulás pedig az Európai Unió Bírósága döntésből kifolyólag nem tekinthető olyan körülménynek, mely a közös héa rendszer működését veszélyeztetné.

Kfv.I.35.321/2021/5.

I. Az, ha a szabályok be nem tartása miatt keletkezett vámtartozás azért szűnik meg, mert a mulasztásnak nem volt jelentős hatása az érintett vámeljáráshoz helyes lefolytatására, és az árut ezt követően szabad forgalomba bocsátották, nem zárja ki azt, hogy a vámjogszabályok betartásának elmulasztásáért szankciókat alkalmazzanak.

II. Vámhiány nem csak a közölt, hanem a nem közölt vámokból és egyéb közterhekből is keletkezhet.

III. A szabályok be nem tartása miatt keletkezett vámtartozáshoz kapcsolódó áfa esetében nem alkalmazható az önadózás.

A 952/2013/EU rendelet (a továbbiakban: Vámkódex) szankciók alkalmazásáról szóló 42. cikk (1) bekezdése szerint minden tagállamnak rendelkeznie kell a vámjogszabályok betartásának elmulasztásáért kiszabott szankciókról. Az ilyen szankciónak hatékonynak, arányosnak és visszatartó erejűnek kell lenniük. A perbeli esetben irányadó tagállami nemzeti szabályozást a 2017. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Vámtv.) 84.§ (1) bekezdése tartalmazza, a)-f) pontokban felsorolva a vámigazgatási bírság kiszabását kötelezően megkövetelő tárgyköröket.

A Vámtv. 84.§ (1) bekezdés c) pontja szerint az eljáró vámszerv vámigazgatási bírságot szab ki a vámeljárással összefüggő jogsértés esetén. A 84.§ (4) bekezdés c) pontja szerint ez a típusú jogsértés valósul meg különösen, ha az árutovábbítási eljárás jogosultja a rendeltetési vámhivatalnál az előírt határidőn belül nem állítja vám elé az árut sértetlenül és az azonosítás biztosítására a vámhatóság által hozott intézkedések betartásával. Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy a jogsértés az árutovábbítási eljárás során valósult meg, mégpedig azzal, hogy a vámárút felperes nem mutatta be az előírt határidőben a rendeltetési vámhivatalnál. Késedelmes vám elé állítás következett be, helye volt a szankció alkalmazásának.

Magának a bírságnak az összegét eltérően kell megállapítani akkor, ha vámhiány keletkezik, és akkor, ha a kötelezően szankcionálandó jogsértések vagy ezekkel összefüggő mulasztás eredményeként nem keletkezik vámhiány. Az első esetben a vámhiány, mint bírság alap után fix, mérlegelést nem engedő mértékben kell kiszabni a vámigazgatási bírságot, míg a második típusnál a Vámtv. 84.§ (10) bekezdése szerinti -tól-ig-os határon belül, mérlegelési jogkörben kell eljárnia a vámhatóságnak. Ennek folytán kellett vizsgálnia alperesnek, majd a kereseti kérelem nyomán az elsőfokú bíróság, keletkezett-e vámhiány, illetőleg magának a vámhiánynak a fogalmát.

A „vámtartozás” fogalmát a Vámkódex 5. cikk (18) pontja akként határozza meg, hogy a „vámtartozás” valamely személynek a hatályban lévő vámjogszabályok alapján az adott árura vonatkozó behozatali vagy kiviteli vám összegének megfizetésére való kötelezettsége. A „vámhiány” -t a Vámkódex nem definiálja, azt a Vámtv. 2. § (6) pontja szerint kell alkalmazni: a keletkezett vámok és egyéb terhek és az annál kisebb összegben közölt vámok és egyéb terhek különbözete, továbbá a keletkezett, de nem közölt vámok és egyéb terhek összege, ha az nem abból eredt, hogy a vámhatóság jogszabályt sértett, vagy a rendelkezésre álló adatokat helytelenül értékelte, ide nem értve az ellenőrzés nélküli elfogadás esetét; a vámigazgatási bírság kiszabása szempontjából vámhiánynak minősül továbbá a szabályok be nem tartása miatt lefoglalt és elkobzott termékek esetében a keletkezett behozatali vámok és egyéb terhek összege, továbbá a 179. § (7) bekezdése alapján megállapított egyéb teher különbözete.

Az elsőfokú bíróságnak a kereseti kérelem elbírálása során mind a vámhiány-, mind a vámtartozás fogalmát alkalmazni kellett: a „vámhiány” -t a bírság típusának kiválasztása, alapjának meghatározása, a „vámtartozás” -t annak megszűnése, elenyészése kapcsán. Ezért tekinti alaptalannak a Kúria a felülvizsgálati kérelem azon előadását, amely szerint a megismételt eljárásban az elsőfokú bíróságnak nem a vámtartozás, hanem a vámhiány keletkezését kellett volna vizsgálni. Az, amire felperes akként hivatkozik, hogy a megismételt eljárás ítéletében a „vizsgálat összeecsúszik”, a jogerős ítéletnek a felperesi előadásokhoz kapcsolódó indoklásából következik, okozatossága megállapítható.

Felperes felülvizsgálati kérelmében is előadta, hogy a szabadforgalomba bocsátás következtében megszűnt vámtartozása, ezért vámhiány, és így bírság már nem állapítható meg terhére. A Vámkódex 124. cikk h) pontja alapján a behozatalivám-tartozás megszűnik, ha a vámtartozás a 79. (Szabályok be nem tartása miatt keletkezett vámtartozás), vagy a 82. cikk alapján keletkezett, és a következő feltételek

teljesülnek: i. a mulasztás, amely vámtartozás keletkezéséhez vezetett, nem volt jelentős hatással az érintett vámeljárás helyes lefolytatására, és nem valósított meg megtévesztési kísérletet; ii. minden, az áruk helyzetének rendezéséhez szükséges alakíságot ezt követően elvégeznek. A 125. cikk következtében azonban, ha a vámtartozás a 124. cikk (1) bekezdésének h) pontja alapján szűnt meg, az nem zárja ki azt, hogy a tagállamok a vámjogszabályok betartásának elmulasztásáért szankciókat alkalmazzanak. A Vámkódex ezen 125. cikke következtében az elsőfokú bíróság a kapcsolódó kereseti indokok vizsgálata során is helytállóan jutott arra a következtetésre, hogy a vámtartozás megszűnése esetén is lehetett helye a Vámtv. szerinti szankciónak. A Vámkódex 125.cikk folytán alaptalan a felülvizsgálati kérelemnek a mulasztás orvoslására vonatkozó előadása is: vámárúnak a kitűzött vám elé állítási határidőt követő bemutatása a Vámtv. alkalmazásában nem tekinthető olyannak, mintha azt határidőben teljesítették volna. Más szempontból az is rögzíthető, hogy a szankciót alkalmazására nem vámtartozás fennállása miatt, hanem a vámjogszabályok betartásának elmulasztása következtében került sor, és annak alapja az alperesi határozatban nem a vámtartozás, hanem a vámhiány volt.

A Vámtv. 2.§ 6) pont szerinti vámhiány nem csak a közölt, hanem a nem közölt vámokból is keletkezhet. A perbeli tényállás mellett a vámárúk szabadforgalomba bocsátása során behozatalivám-tartozás keletkezett, amit felperes teljesített is. Az ezt megelőző árutovábbítási eljárásban azonban, a bemutatási határidő elmulasztása következtében szintén keletkezett a Vámkódex 79.§-ának megfelelő behozatali vám fizetési kötelezettség, amit nem közöltek felperessel. A nem közölt vám is vámhiányt keletkeztet. A vámhiány keletkezése folytán az elsőfokú bíróság helytállóan tekintette a százalékos mértékű vámigazgatási bírságot alkalmazandónak. A Kúria a felülvizsgálati kérelemre tekintettel itt emeli ki, hogy a Vámkódex 124. cikk h) pontja sem csupán önmagában a szabadforgalomba bocsátáshoz kapcsolódó behozatali vám megfizetése miatt tekinti megszüntnek a szabályok be nem tartása miatt keletkezett vámtartozást. A perbeli esetben a 2015/2446 felhatalmazáson alapuló rendelete (a továbbiakban: FJA) 103. cikk b) pont szerinti értelmezés az irányadó. Ennek alapján pedig a Vámkódex 124. cikk h) pont i) alpont alkalmazásában a vámeljárás helyes lefolytatására jelentős hatással nem lévő, a vámtartozást megszüntetését lehetővé tevő mulasztásról van szó, és ilyen mulasztásnak az minősül, amellyel a vámtartozás a Vámkódex 79. cikk (1) bekezdése a) vagy c) pontjának megfelelően a különleges eljárás alá vont vagy az átmeneti megőrzésben lévő áruk tekintetében keletkezett, és ezeket az árukat ezt követően szabad forgalomba bocsátották. A felperes esetében az árutovábbítási eljárásban a Vámkódex 79. cikk (1) bekezdés a) pontja szerinti mulasztás következett be, és a későbbiekben sor került a szabad forgalomba hozatalra.

A Vámtv. 2.§ 6) pontja szerinti vámhiánynak nem csak a nem közölt vámok, hanem a nem közölt egyéb terhek is részei. A Vámtv. 2.§ 2) pontja értelmében egyéb teher valamennyi olyan, az áru behozatalához kapcsolódó fizetési kötelezettség, amelynek kiszabása, beszedése, ellenőrzése a vámhatóság hatáskörébe tartozik, így különösen a jövedéki adó és az általános forgalmi adó. Az 2007. évi CXXVII. tv. (a továbbiakban: Áfa tv.) 155.§ (1) bekezdése ennek megfelelően főszabályként mondja ki, hogy termék importja esetében az adót a vámhatóság állapítja meg az adófizetésre kötelezettre. Kivételt képez a 156.§ (1) bekezdése szerinti esetkör, amikor is a 155. § (1) bekezdésétől eltérően - ide nem értve azokat az eseteket, amikor a vámtartozás a Vámkódex 79. cikkében meghatározottak alapján keletkezik - az adót önadózással állapítja meg az az adófizetésre kötelezett, akinek (amelynek) azt kérelmére a vámhatóság engedélyezi.

A Vámtv. és az Áfa tv. szabályainak összevetésével megállapítható, hogy egyrészt az áfa is része a vámhiánynak, másrészt pedig az, hogy nem alkalmazhatók a vámhatóság által engedélyezett önadózási szabályai akkor, ha a Vámkódex 79. cikk szerinti, a szabályok be nem tartása miatt keletkezett vámtartozáshoz kapcsolódik az áfa. Felperes felülvizsgálati kérelmében esetlegesen elfogadta a Vámkódex 79. cikk szerinti vámtartozása keletkezését, de álláspontja szerint mivel vámtartozás a Vámkódex 124. cikk (1) bekezdés h) pontja alapján megszűnt, az feloldotta az önadózási korlátozást. A jogerős ítélet azonban vámigazgatási bírság kiszabása kapcsán keletkezett alperesi határozat bírósági jogorvoslatát végezte el. A bírság kiszabása szempontjából az árutovábbítási eljárásban keletkezett vámhiány fogalma a releváns, amelyre nézve a felperes esetében is irányadó Vámkódex 79. cikkere utaló korlátozás miatt nem alkalmazhatók az Áfa tv. 156.§ (1) bekezdésen alapuló önadózási szabályok. Alperes nem szabott ki áfá-t, annak megfizetésére nem kötelezte felperest, azt mind a bírság alapját képező vámhiány egyik összetevőjét vette figyelembe.

Felperes felülvizsgálati kérelmében akként hivatkozott a C-480/12. számú ítéletre, hogy abból is az következik az, miszerint az import áfa nem minősülhet vámhiánynak. Ezzel szemben az ítélet 55. pontja szerint a hatodik irányelv 7. cikke (3) bekezdésének első albekezdését úgy kell értelmezni, hogy héa akkor fizetendő, ha az érintett áruk kikerültek az e cikkben előírt vámeljárástól, még akkor is, ha kizárólag a Vámkódex 204. cikke - (1) A behozatalkor vámtartozás keletkezik: a) behozatalivám - köteles áru vonatkozásában, annak átmeneti megőrzéséből vagy az adott vámeljárást alkalmazásából származó kötelezettségek valamelyikének nem teljesítése miatt, - alapján keletkezett vámtartozás. A Kúria értékelése szerint az Európai Unió Bírósága felperes által hivatkozott ítélete is azt támasztja alá, hogy az árutovábbítási eljárásról kapcsolódó mulasztás esetén a vámigazgatási bírság alapját képező vámhiánynak része a nem közölt áfa is.

A Kúria a korábbiakban már kitért arra, hogy a vámigazgatási bírságnak az összegét eltérően kell megállapítani akkor, ha vámhiány keletkezik, és akkor, ha a kötelezően szankcionálandó jogsértések vagy ezekkel összefüggő mulasztás eredményeként nem keletkezik vámhiány. Az első esetben a vámhiány, mint bírság alap után fix, mérlegelést nem engedő mértékben kell kiszabni a vámigazgatási bírságot, míg a második típusnál a Vámtv. 84.§ (10) bekezdése enged mérlegelést. Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a perbeli tényállás mellett keletkezett vámhiány, így alappal tekinthető jogszerűnek az alperesnek a vámhiány, mint bírság alap százalékos mértékében alkalmazott szankcióját. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság a Kúria Kfv.I.35.273/2020/5. számú végzésében foglaltaknak megfelelően elvégezte az alkalmazandó bírság típus tekintetében az Európai Unió Bírósága által kidolgozott arányossági tesztet is, ennek alapján is vizsgálta a bírság vámhiány 50%-ában történő megállapítását. A felülvizsgálati kérelemben hivatkozott Alaptörvény 28. cikke szerinti jogértelmezésnek megfelel az elsőfokú bíróságnak a Vámtv. preambuluma alapján alapított azon következtetése, hogy a vámhiányt keletkeztető mulasztások a megfogalmazott törvényi célra figyelemmel megalapozottan kerülnek nagyobb súllyal figyelembevételre, mint az egyes adminisztratív jellegű mulasztások. A százalékos mértékű bírság kapcsán az arányossági vizsgálat nem ad teret a felperes felülvizsgálati kérelemben előadott egyéb hivatkozásainak, azok a vámhiány keletkezése nélküli tényállásoknál, mérlegelési jogkörben kiszabott bírságok esetén lennének esetlegesen figyelembe vehetők.

Kpkf.V.40.607/2021/3.

Az azonnali jogvédelem iránti kérelem nem alapulhat feltételezéseken és kizárólag az alperesi közigazgatási cselekmény által okozott hátrány képezheti a jogvédelem alapját. Szintén nem képezheti az azonnali jogvédelem alapját az a kérelmezői állítás, hogy a felszámolási eljárásban sérülne a jogvédelmet kérő félnek a tisztességes eljárásról, a hatékony jogorvoslatról, a védelemhez való joga. Nem elegendő önmagában a pénzügyi-gazdasági helyzet ellehetetlenülést valószínűsíteni, hanem ok-okozati összefüggést is valószínűsíteni kell a gazdasági ellehetetlenülés és az alperesi közigazgatási eljárási cselekmény között.

Az uniós jog sérelmével kapcsolatban a felperesnek a védekezéshez való jog és a tisztességes eljárásról való jog sérelmére vonatkozó érvelése alaptalan. A felperes által hivatkozott C-500/10. számú ügy és a HÉA beszédhez fűződő közérdeknek, illetve az észszerű eljárási időhöz való jognak az ütköztetéséről szóló döntésnek a vizsgálata nem tartozik az azonnali jogvédelem körében figyelembe vevendő szempontok közé, miként az azonnali jogvédelem körében a peres eljárás időtartamának elhúzódása, illetve az, hogy a bíróság az eljárást az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatalára irányuló eljárásának a befejezéséig felfüggesztette, az azonnali jogvédelem körén kívül esik, mely ugyanakkor a jogvita érdemi megítélhetősége szempontjából releváns, azonban semmilyen módon nem befolyásolhatja az azonnali jogvédelem iránti kérelem elbírálását.

Az azonnali jogvédelem tárgyában való döntéskor a bíróságnak a 2017. évi I. törvényben (a továbbiakban: Kp.) meghatározott szempontrendszer szerint kell a mérlegelését elvégeznie. Az EJEB TELTRONIC-CATV v. Lengyelország ügyben hozott döntésének tárgya pedig a tisztességes eljárás és az eljárási illeték/költség viszonya volt, párhuzamba a jelen jogkérdéssel az azonnali jogvédelem biztosításának szükségessége körében az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés nem vonható, mert a fizetési kötelezettség teljesítése a peres jogorvoslati jog gyakorlásának nem feltétele. A jelen ügyben

nincs szó kötelezően előírt illetékről, illetve arról, hogy annak meg nem fizetése esetén a felperes eslesne a bírósági úttól, jogorvoslattól.

A felperes a fellebbezésében tévesen érvelt azzal, hogy a hatékony perorvoslathoz való jog, mint az Alapjogi Charta 47. cikkében foglalt alapjog, olyan jognak tekinthető, amely a HÉA beszédéhez fűződő közérdekkel összemérhető és ezáltal a Kp. 51. § (3) bekezdése szerinti mérlegelés körébe lenne vonható. Az azonnali jogvédelem tárgyában való döntéskor nincs lehetőség a kereset érdemi megítélhetőségének figyelembevételére. Azonnali jogvédelemnél a Kp.-ban meghatározott szempontrendszer szerint kell a mérlegelést elvégezni, e jogintézmény keretében hozott bírósági döntések egyik legfontosabb sajátossága, hogy függetlenek a bíróság érdemi döntésétől, az azonnali jogvédelem körében kifejezetten tilos a kereset alaposságát és általában az ügy érdemére tartozó kérdéseket értékelni, nincs arra lehetőség, hogy a bíróság a per várható eredményére tekintettel rendeljen el azonnali jogvédelmet.

A felperes fellebbezésében előterjesztett előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti indítványa kapcsán a Kúria azt tartja fontosnak hangsúlyozni, hogy nincs arról szó, hogy azért utasította volna el a felperes azonnali jogvédelem iránti kérelmét, mert a HÉA beszédéhez fűződő közérdeket abszolút jellegűnek tekintette volna, ezzel szemben a Kp. 51. § (3) bekezdése szerint az érdekek összemérését végezte el. Mindazonáltal az az Európai Unió működéséről szóló szerződés 267. cikke szerint az ügy érdemét érintő, az ítélet meghozatalához szükséges kérdés képezheti előzetes döntéshozatal tárgyát, ezért nem követett el jogszabálysértést az elsőfokú bíróság, amikor annak kezdeményezése nélkül az azonnali jogvédelem iránti kérelmet érdemben elbírált. Az pedig fogalmilag kizárt, hogy az azonnali jogvédelem indokoltsága körében indítványozott előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése esetén a Kúria a döntés meghozataláig fennálló függő jogi helyzetben az Európai Unió Bírósága azonnali jogvédelem indokoltsága körében kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárásának befejezéséig rendeljen el jogvédelmet.

Munkaügyi ügyszak

Mfv.II.10.105/2021/4.

A munkavállaló nyugdíjas státusza önmagában megalapozza az indokolás nélküli munkáltatói felmondás lehetőségét függetlenül attól, hogy ahhoz a munkáltatónak milyen érdeke fűződik. Ez lehet akár a munkavállalói állomány fiatalítása.

Az egyenlő bánásmód elvének alkalmazása az Európai Unió egyik legfontosabb alapelve, a hátrányos megkülönböztetés tilalmával kapcsolatos kérdéseket és célkitűzéseket az egyenlő bánásmód általános keretének létrehozásáról szóló 2000/78. EK irányelv rögzíti. Ez nem érinti a nyugdíjkorhatárt meghatározó nemzeti rendelkezéseket, azt azonban – a preambulumban – kiemeli, hogy az életkorral kapcsolatos eltérő bánásmód bizonyos körülmények és feltételek között igazolható.

Az irányelvnek és a magyar munkajog alkotmányossági követelményének megfelelő Mt. 66. § (9) bekezdése összefüggésének értelmezéséhez a másodfokú bíróság az Európai Unió Bíróságának joggyakorlatára is helytállóan hivatkozott. Helyesen emelte ki az életkori diszkriminációval kapcsolatos értelmező ítéleteket.

Az irányelv 6. cikkének (1) bekezdése az életkori diszkrimináció speciális voltára tekintettel állapít meg az általános védelemtől eltérő kivételeket, mely szerint a 2. cikk (2) bekezdése ellenére a tagállamok rendelkezhetnek úgy, hogy életkoron alapuló eltérő bánásmód nem jelent hátrányos megkülönböztetést, ha az – a nemzeti jog keretein belül – egy törvényes cél által objektíven és észszerűen igazolt, beleértve a foglalkoztatáspolitikát, a munkaerő-piaci és szakképzési célkitűzéseket, és ha a cél elérésének eszközei megfelelőek és szükségesek. Az ilyen eltérő bánásmód magában foglalhatja – egyebek mellett – a foglalkoztatás külön feltételekhez kötését különösen a fiatalok és az idősebb munkavállalók tekintetében, azaz az irányelv értelmében az idős életkorral összefüggő hátrányos megkülönböztetés bizonyos feltételek mellett igazolható és indokolható.

A másodfokú bíróság által megjelölt ítéletekben az Európai Unió Bírósága értelmezte a 2000/78. EK irányelv 6. cikkének (1) bekezdését, és nem erősíti az életkor szerinti diszkrimináció tilalmát a nyugdíjasok esetében. Az irányelv a klasszikus védelmi helyzetekkel ellentétben az időskori diszkriminációval szemben inkább megengedőbb, és kimentésre – éppen az irányelv által széleskörűen

meghatározott kivételekre tekintettel – alig vagy egyáltalán nem ad módot. Több Európai Unió Bírósága ítélet az életkori diszkrimináció tilalmát lényegileg a nyugdíjas életkort el nem érőkre tartja fenn (C-45/09; C-388/07; C-411/05.).

Az EK irányelv preambuluma azt is hangsúlyozza, hogy az életkoron alapuló hátrányos megkülönböztetés tilalmának lényegi része a foglalkoztatási irányvonalakban meghatározott célok teljesítése, és ösztönzi a munkaerő sokféleségét, tehát az életkorral kapcsolatos egyenlő bánásmód bizonyos körülmények között igazolható voltát.

A felperes felülvizsgálati kérelmében kitért az egyéb juttatások iránti igényre (évvégi jutalom, cafetéria), kérelmét azonban semmivel nem indokolta, jogszabálysértést ezekkel összefüggésben nem jelölt meg, így a fentiekben már kifejtettek szerint a Kúriának azokkal nem volt módja foglalkozni.

Polgári ügyszak

Pfv.IV.20.855/2020/5.

A Kjkt. 60. § (2) bekezdése - a felek érdekeinek kölcsönös biztosítása érdekében - kötelezően írja elő, hogy a feleknek az adatszolgáltatás részletes szabályait szerződésben kell megállapítaniuk. Ez a rendelkezés olyan szerződéskötési kötelezettséget előíró rendelkezés, amely értelmében a Ptk. 6:71. §-a alapján a bíróság létrehozhatja a szerződést, és a Kjkt. 60. § (1) -(2) bekezdésének a keretei között meghatározhatja annak tartalmát. Ha a felek között nem jött létre megállapodás, a Kjkt. 60. § (2) bekezdése önmagában nem teremt jogalapot az adatszolgáltatás iránti perindításra.

A 2016. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Kjkt.) 60. § (1) bekezdése szerint e törvény vagy az 1999. évi LXXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) eltérő rendelkezésének hiányában a felhasználók a díjszabásban előre meghatározott időpontban és formátumban kötelesek megadni a közös jogkezelő szervezet számára a rendelkezésükre álló minden olyan lényeges adatot, amely szükséges a fizetendő jogdíj kiszámításához, a jogdíj beszedéséhez, valamint a jogosultak közötti felosztáshoz és a számukra történő kifizetéshez.

A (2) bekezdés értelmében az Szjt. 20. §-a alapján beszedett jogdíj felosztását és kifizetését végző közös jogkezelő szervezettel szemben az (1) bekezdés szerinti adatszolgáltatási kötelezettség - a jogdíjak felosztásához és kifizetéséhez szükséges adatok tekintetében - a rádió- és televíziószervezetekre, a saját műsort nyilvánosságához közvetítőkre, valamint a műveket vagy kapcsolódó jogi teljesítményeket kép- vagy hanghordozón forgalomba hozó szervezetekre is alkalmazandó. Az e bekezdés szerinti adatszolgáltatás részletes szabályairól a jogdíjak felosztását és kifizetését végző közös jogkezelő szervezet és az adatszolgáltatásra köteles felhasználó közötti megállapodásban kell rendelkezni.

A felperes keresetében az érvényesíteni kívánt jogként [Pp. 170. § (1) bekezdés d) pont] a Kjkt. 60. § (2) bekezdése szerinti, az ún. üreshordozó-jogdíjakra vonatkozóan előírt adatszolgáltatást jelölte meg, mivel e vonatkozásban nincs jogszabályi felhatalmazása a díjszabás kibocsátására. Azt kellett tehát megítélni, hogy a Kjkt. 60. § (1) és (2) bekezdései teremtenek-e jogalapot a konkrét adatszolgáltatásra kötelezés iránti per megindítására.

A peres felek egyező nyilatkozata szerint nem kötöttek megállapodást a jogdíjak felosztásához és kifizetéséhez szükséges adatszolgáltatás feltételeiről. Ennek a mulasztásnak azonban nem a felperes keresetében érvényesített adatszolgáltatásra kötelezés a jogkövetkezménye.

A másodfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes, mint televíziószervezet számára a Kjkt. 60. § (2) bekezdésében meghatározott adatszolgáltatás olyan tevérsre irányuló kötelmet keletkeztet, amely kötelezettségét jogszabály határozza meg. Mivel a felek között nem jött létre a szükséges megállapodás, a Kjkt. 60. § (2) bekezdése önmagában nem teremt jogalapot az adatszolgáltatás iránti perindításra. A Ptk. 6:2. § (3) bekezdése értelmében kötelelem jogszabályból csak akkor keletkezik, ha a jogszabály így rendelkezik, és a kötelezettet, a jogosultat és a szolgáltatást meghatározza.

A felperes nem jelölt meg ilyen külön jogszabályt, a Kjkt. 60. § (2) bekezdése sem tartalmaz ilyen rendelkezést, az Szjt. 20. §-ának rendelkezése pedig nem tölti ki tartalommal a létre nem jött megállapodást, illetve a Kjkt. 60. § (1) bekezdését. A kereset jogalapjaként megjelölt jogszabály, a Kjkt. 60. § (2) bekezdésének a rendelkezése pedig csupán azokat a szempontokat határozza meg, amelyekről

a feleknek a megállapodásukban kell rendelkezni. A felperes felülvizsgálati álláspontjával szemben, a 2014/26/EU irányelv (a továbbiakban: KJK-irányelv) 17. cikke is ezt a jogértelmezést támasztja alá, mivel arról rendelkezik, hogy a tagállamok annak biztosítására fogadnak el rendelkezéseket, hogy a felhasználók közösen megállapított vagy előre meghatározott időpontban és közösen megállapított vagy előre meghatározott formátumban megadják a közös jogkezelő szervezet számára a közös jogkezelő szervezet által képviselt jogok gyakorlására vonatkozóan rendelkezésükre álló olyan lényeges információkat, amelyek szükségesek a jogdíjbevételek beszedéséhez és a jogosultakat megillető összegek felosztásához és kifizetéséhez. Az ilyen információnyújtás formátumának eldöntésekor a közös jogkezelő szervezetek és a felhasználók lehetőség szerint figyelembe veszik az önkéntes iparági normákat. A Kjkt. sem az időpontot, sem a formátumot nem határozza meg, a jogalkotó a KJK-irányelvet úgy ültette át, hogy a felek közös megállapodására utalta ezeket a kérdéseket, a Kjkt. 60. § (3) bekezdésében előírva az önkéntes iparági normák - lehetőség szerinti – figyelembe vételét.

A Kjkt. 60. § (2) bekezdése – a felek érdekeinek kölcsönös biztosítása érdekében – kötelezően írja elő, hogy a feleknek az adatszolgáltatás részletes szabályait szerződésben kell megállapítaniuk, ez a rendelkezés pedig, amint arra a másodfokú bíróság is helytállóan utalt, olyan szerződéskötési kötelezettséget előíró rendelkezés, amely értelmében a 2013. évi V. törvény 6:71. §-a alapján a bíróság létrehozhatja a szerződést, és meghatározhatja annak tartalmát a Kjkt. 60. § (1) és (2) bekezdéseinek a keretei között.

Pfv.I.21.135/2020/6.

Az árfolyamkockázati tájékoztatás nem tisztességtelen, ha megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének.

Az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: 1959-es Ptk.) 205.§-ának (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő, devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az 1996-os Hpt. 203.§-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásulvételét az ügyfél aláírásával igazolja. A rendelkezésre álló iratok azt igazolják, hogy a felperes írásbeli tájékoztatást kapott, kockázatteltáró nyilatkozatot írt alá, mégpedig a 2008. június 25-i szerződéskötést megelőzően 2008. május 22-én, amikor a felperes benyújtotta kölcsönkérelmét a II. rendű alpereshez.

Az Európai Unió Bíróságának az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő csupán annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A perbeli esetben a felperes tisztában volt azzal, hogy az általa forintban igényelt kölcsönt a II. rendű alperes forintban folyósítja, de devizában tartja nyilván, a kölcsön törlesztése forintban történik. Tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződésben rögzített deviza árfolyam napról-napra változik, svájci frank esetében bármilyen irányban és bármilyen mértékben, ezért az esedékesség napján fizetendő törlesztő részlet forint összege előre nem megállapítható. Figyelmeztetést kapott arra vonatkozóan, hogy ha a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztő részlet forintban fizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet, illetve árfolyamváltozás esetén a törlesztő összegben a tőke és a hiteldíj egymáshoz viszonyított aránya változik, és ha ennek következtében a havi törlesztő részlet csak a hiteldíj egy részének a megfizetésére elegendő, a hiteldíj fennmaradó része a tőke összegét fogja növelni. A tájékoztatás egyértelmű volt

abban, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot a felperes viseli.

Mindezek szerint a II. rendű alperes által adott tájékoztatás alkalmas volt arra, hogy a felperes felismerje annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás lehetősége valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, akár jelentős is lehet, így az a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti.

A felperes felülvizsgálati kérelme indokainak kiegészítéseként hivatkozott az Európai Unió Bírósága C–609/19. és C–776/19. (helyesen: C–776/19-C–782/19. egyesített) számú ügyekben hozott határozataira. A határozatokból kitűnik: az Európai Unió Bírósága ítélkezési gyakorlata szerint a deviza alapú kölcsönszerződések érvényességét érintő perekben a nemzeti bíróság feladata, hogy az adott ügy valamennyi körülményének figyelembevételével a nemzeti jogszabályok alapján határozzon az adott árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességességéről vagy tisztességtelenségéről. Ez a perbeli esetben is így történt. A perben eljáró bíróságok arra a megállapításra jutottak, hogy a II. rendű alperes tájékoztatása alkalmas volt arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan, hiszen a tájékoztatás a korlátozásra utaló adatot nem tartalmazott. A felperes az így kapott tájékoztatás alapján értékelni tudta az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit: megérthette, hogy az árfolyamok folyamatosan változnak, kedvezőtlen irányú árfolyamváltozás is bekövetkezhet, és az ezzel járó terheket neki kell viselnie. Annak megítélésakor, hogy a felperes felmérhette-e a kölcsönszerződés megkötésének a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt gazdasági következményeit, figyelembe vehető az is, hogy a felperes 2005-2013. között valutapénztárosként dolgozott, 2006. július 12-én (tehát a perbeli 2008. június 25-i szerződés aláírását megelőzően) pedig a II. rendű alperessel már kötött CHF alapú kölcsönszerződést.

A felülvizsgálati kérelem érvei szerint az árfolyamkockázati tájékoztató nem hívta fel a figyelmet a kockázatvállalás korlátlanlására, amely nem azonos a kockázat „jelentős” mértékével. Az adott esetben a II. rendű alperes tájékoztatása figyelmeztette a felperest arra, hogy az árfolyamok egymáshoz viszonyított változása az adott esetben akár „jelentős” mértékű is lehet. A változás „jelentős” mértéke valóban nem azonos a kockázatvállalás „korlátlanlásával”, a perbeli tájékoztatás azonban a kockázatvállalás „korlátlanlását” illetően is megfelel az Európai Unió Bírósága elvárásainak. Az Európai Unió Bírósága a C–227/18. sz. végzésében rámutatott: megfelel a világos és érthető megfogalmazás követelményének a deviza alapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, hogy az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, amennyiben a fogyasztó értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit, és a rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztőrészletek összege egyértelműen meghatározható. Az adott esetben a felperes megfelelő tájékoztatást kapott, ennek ismeretében kötötte meg a szerződés, amelynek rendelkezései alapján a kölcsön és a törlesztőrészletek összege kiszámítható.

Helytállóan mutatott rá a másodfokú bíróság ítélete indokolásában, hogy ha a felperes úgy érezte volna, hogy nem kapott kellő mélységű tájékoztatást az árfolyamkockázatot illetően, nem volt elzárva annak lehetőségétől, hogy további tájékoztatást kérjen a II. rendű alperestől. A II. rendű alperes az általa ismert adatokról, körülményekről tájékoztatta a felperest. Az árfolyamváltozás mechanizmusát nem a II. rendű alperes irányította, így nem tudta garantálni a törlesztőrészletek összegének változatlanságát, és erről tájékoztatta a felperest. A változás mértéke nem volt előre látható, azonban ezt a körülményt a felperes elfogadta, megkötötte a szerződést, amelyben szerepe volt annak is, hogy már volt tapasztalata az ilyen jellegű szerződéseket illetően.

A C–609/19. és a C–776/19-C–782/19. számú előzetes döntéshozatali ügyekben az Európai Unió Bírósága francia érvénytelenségi perekkel összefüggésben válaszolta meg a nemzeti bíróság által feltett kérdéseket. Az előzetes döntéshozatali eljárásokkal érintett perek kiindulópontja eltér a jelen perbeli ügytől, hiszen az Európai Unió Bírósága döntések indokolásából kitűnik: azokban az ügyekben a kölcsönszerződések – a jelen perbelitől eltérő szerződési konstrukció miatt – említést sem tettek az árfolyamkockázatról, a szerződések kiindulópontja az volt, hogy az EUR és a CHF paritása nem változik, ezért egyáltalán nem említették meg az árfolyamkockázatot. Ezzel szemben a jelen perbeli esetben a II. rendű alperes tájékoztatta a felperest az árfolyamkockázatról, a II. rendű alperes eljárása

megfelelt az Európai Unió Bírósága korábbi határozataiban kifejtetteknek (így a C–51/17., a C–186/16. és a C–118/17. sz. határozatokban említett szempontoknak).

Az Európai Unió Bírósága a C–609/19. és a C–776/19-C–782/19. számú ügyekben a felülvizsgálati érveléssel ellentétben arra a következtetésre jutott, hogy a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, a Tanács 93/13/EGK irányelvének 3 cikk. (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy valamely kölcsönszerződés azon feltételei, amelyek előírják, hogy a számla pénzneme a deviza, a fizetés pénzneme pedig az euró, és amelyek következtében az árfolyamkockázatot – amelynek felső határa nem korlátozott – a kölcsönfelvevő viseli, a felek említett szerződésből eredő jogaiban és kötelezettségeiben jelentős egyenlőtlenséget idézhetnek elő a fogyasztó kárára, amennyiben a szolgáltató az átláthatóság követelményét a fogyasztóval szemben tiszteletben tartva nem számíthatott észszerűen arra, hogy ez utóbbi az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az ilyen szerződési feltételekből eredő aránytalan árfolyamkockázatot.

A perbeli esetben a felperes – megfelelő tájékoztatást követően – elfogadta azt, hogy az árfolyamváltozás következtében a törlesztőrészlet akár jelentős mértékben is megemelkedhet, az árfolyamváltozásból eredő kockázat viselését teljes mértékben ő vállalta, és az árfolyamváltozást illetően felső határt nem állapítottak meg, azaz a felperest terhelő árfolyamkockázat nem korlátozott.

A felperes által hivatkozott előzetes döntéshozatali ügyekből az állapítható meg: a nemzeti bíróságnak meg kell vizsgálnia, hogy a szolgáltató tisztességes és méltányos eljárása esetén észszerűen elvárhatta-e, hogy a fogyasztó az egyedi megtárgyalást követően elfogadja az általa támasztott feltételt. A jelen perbeli esetben a II. rendű alperes világos és átlátható árfolyamkockázati tájékoztatást adott a felperesnek, a felperes pedig az árfolyamkockázati tájékoztatás megismerését követően elfogadta, hogy az árfolyamváltozásból eredő kockázatot viseli, megkötötte a perbeli szerződést és felvette a kölcsönt.

Pfv.IV.21.140/2020/8.

I. Annak megítéléséhez, hogy a térbeli megjelölés kizárólag olyan formából áll-e, amely a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges, nem csak a megjelölés grafikai ábrázolását lehet figyelembe venni, egyéb olyan információk is felhasználhatók, mint az érintett vásárlóközönség általi észlelés és ismeret, ezeknek az információknak azonban objektív és megbízható forrásból kell származniuk.

II. Az áru formájából álló megjelölés nem kizárt a védjegyotalomból automatikusan amiatt, hogy az áru formája formatervezési mintaoltalom alatt áll, vagy ha azt kizárólag dísz tárgy formája alkotja.

III. Az áru formájából álló megjelölés esetén annak megítéléséhez, hogy a forma hordozza-e az áru értékének lényegét, az érintett vásárlóközönségnek a grafikailag ábrázolt árura vonatkozó észlelését vagy ismereteit is figyelembe lehet venni, feltéve, ha objektív és megbízható információkból lehet azt a következtetést levonni, hogy a fogyasztóknak az adott áru megvásárlására vonatkozó döntését igen nagy mértékben ez a jellemző határozza meg.

Az Európai Unió Bírósága a 2020. április 23-án kihirdetett, C-237/19. számú ítéletében a következők szerint válaszolta meg a 2008/95/EK Irányelv (a továbbiakban: Irányelv) értelmezése tárgyában a Kúria által feltett kérdéseket:

1) Az Irányelv 3. cikk (1) bekezdés e) pontjának ii. alpontját úgy kell értelmezni, hogy annak megállapításához, hogy valamely megjelölés kizárólag az árunak a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formájából áll-e, nem csak a megjelölés grafikai ábrázolását lehet figyelembe venni. A grafikai ábrázoláson kívül egyéb olyan információk is felhasználhatók a szóban forgó megjelölés alapvető jellemzőinek meghatározásához, mint például az érintett vásárlóközönség általi észlelés. Ezzel szemben, noha a megjelölés grafikai ábrázolásából nem következő információkat is figyelembe lehet venni annak megállapításához, hogy ezek a jellemzők a szóban forgó áru valamelyik műszaki funkciójának felelnek-e meg, ezeknek az információknak objektív és megbízható forrásból kell származniuk, és nem terjedhetnek ki az érintett vásárlóközönség általi észlelésre.

2) Az Irányelv 3. cikk (1) bekezdés e) pontjának iii. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az érintett vásárlóközönségnek a kizárólag az áru formájából álló megjelöléssel, grafikailag ábrázolt árura

vonatkozó észlelését vagy ismereteit figyelembe lehet venni e forma valamely alapvető jellemzőjének megállapításakor. Az e rendelkezésben foglalt kizáró ok akkor alkalmazható, ha objektív és megbízható információkból azt a következtetést lehet levonni, hogy a fogyasztóknak a szóban forgó áru megvásárlására vonatkozó döntését igen nagy mértékben ez a jellemző határozza meg.

3) Az Irányelv 3. cikk (1) bekezdés e) pontjának iii. alpontját úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésben foglalt kizáró okot nem kell minden esetben automatikusan alkalmazni a kizárólag az áru formájából álló megjelölésre, ha az formatervezésiminta-oltalom alatt áll, vagy ha azt kizárólag egy dísz tárgy formája alkotja.

Az Európai Unió Bírósága a 1997. évi XI. törvény (a továbbiakban: Vt.) 2. § (2) bekezdés b) pont második fordulatának tartalmilag megfelelő Irányelv 3. cikk (1) bekezdés e) pont ii. alpontjának értelmezése körében úgy foglalt állást, hogy a grafikai ábrázoláson kívül egyéb olyan információk is felhasználhatók a szóban forgó megjelölés alapvető jellemzőinek meghatározásához, mint például az érintett vásárlóközönség általi észlelés, azonban ezeknek a megjelölés grafikai ábrázolásából nem következő információknak objektív és megbízható forrásból kell származniuk, és nem terjedhetnek ki az érintett vásárlóközönség általi észlelésre [37].

Az adott esetben tehát annak megállapításához, hogy a lajstromozni kért megjelölés kizárólag a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges formából áll-e, az Európai Unió Bírósága válaszában tükrében azt kellett megítélni, hogy a vásárlók szubjektív észlelésén, eshetőleges ismeretein vagy objektív, megbízható információon alapul-e az az ismeret, hogy a megjelölés szerinti térbeli test a formai és anyagszerkezeti tulajdonságai miatt mindig egyensúlyi helyzetbe (talpra) áll.

Az Európai Unió Bírósága ítéletéből nem következik az, hogy a műszaki hatás vizsgálata során a bíróságoknak és a hatóságnak bizonyítékokkal alátámasztott tényeken nyugvó „műszaki elemzést” kell végezniük annak megállapításához, hogy a megjelölés lényegi jellemzői az áru funkcióját valósítják-e meg. Az ítélet kérelmező által hivatkozott 35-37. pontjaiban csupán a szövegkörnyezetből kiragadott megállapításként szerepel az, hogy a kizáró ok vizsgálata során figyelembe vehető „információknak objektív és megbízható forrásból kell származniuk, és nem terjedhetnek ki az érintett vásárlóközönség általi észlelésre” [37.].

Az Európai Unió Bírósága ugyanis tartalmilag azt fejtette ki, hogy a célzott műszaki hatás vizsgálata során csupán a vásárló észlelésére nem alapozható megállapítás, mert az érintett vásárlóközönség nem feltétlenül rendelkezik ahhoz szükséges szakértelemmel, hogy az áru műszaki funkcióit pontosan meg tudja határozni [36.], ennél fogva az ilyen, szükségszerűen szubjektív elemeket tartalmazó értékelés nem egyeztethető össze a kizáró okkal elérni kívánt céllal [35.]. Az érintett áru műszaki funkcióinak meghatározása objektív és megbízható információkon kell alapuljon, ilyen objektív és megbízható információ lehet az árunak a védjegybejelentéskor esetleg benyújtott leírása, az áruval kapcsolatban korábban biztosított szellemi tulajdonjogokra vonatkozó adatok, az áru funkcióira vonatkozó közvélemény-kutatások és szakértői vélemények, vagy bármely más releváns dokumentum, például tudományos publikációk, katalógusok és internetes oldalak, amelyek az áru műszaki funkcióját ismertetik [34.]. Az Európai Unió Bírósága - tartalmilag - tehát egyértelműen úgy foglalt állást, hogy a grafikai ábrázoláson kívül egyéb olyan információk is felhasználhatók a megjelölés alapvető jellemzőinek meghatározásához, mint például az érintett vásárlóközönség általi észlelés, a vásárlók észlelésének/ismereteinek azonban objektív és megbízható forrásból kell származniuk [37.]

A kérelmező az SZTNH előtti eljárásban táblázatba foglalva csatolta a Gömböc felfedezésének 2006-2007 években történt széles körű sajtó-megjelenését, amely igazolja, hogy a felfedezés és annak kézzel fogható, tárgyiasult valósága a hazai és külföldi média kiemelt figyelmébe került. Ebből csupán néhányat kiemelve: „Tudományos szenzáció: a Gömböc - „Instabil egyensúlyi helyzet - mesterségesen először”, Magyar tudósok megalkották a «matematikai őssejtet», „Magyar találmány egy matematikai szaklap címlapján” (The Mathematical Intelligencer 2006. évi 4. számának címlapjára a gömböc képe került), „Magyar matematikusok fejtették meg a Gömböc-rejtélyt”, „Évtizedes sejtést igazoltak a Műegyetemén”. A Gömböc jellegzetes tulajdonságai és a vele kapcsolatos ismeretek nemcsak a médiában, hanem számos internetes oldalon is közlésre kerültek és elérhetőek. Minderre tekintettel a Kúria nemcsak a kérelmező által igazoltan, hanem nyilvános elérhetőségénél fogva a 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 163. § (3) bekezdése alapján a köztudomás szerint is megállapíthatónak

tartotta, hogy a megjelölés szerinti térbeli test esetében a forma és funkció közötti kapcsolat ismerete objektív megbízható forrásból származik.

A fent kifejtettekre figyelemmel a Kúria az SZTNH álláspontjával értett egyet, amely célzottan a fogyasztók számára hozzáférhetővé tett internetes forrásokból származó információk figyelembe vételével megállapította: a megjelölést alkotó test formai kialakítása azt a műszaki célt szolgálja, hogy a test mindig talpra álljon, azaz a megjelölés kizárólag olyan formából áll, amely a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges. Az SZTNH a vásárlóközönség széles köre számára is rendelkezésre álló adatokból vonta le azt a következtetést, hogy a teljes test formai kialakítása a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges. Megállapítását a fent ismertetettek szerint, az eljárás adatai alátámasztják. Az adott esetben figyelembe vett vásárlói információk – az Európai Unió Bírósága megállapításainak is megfelelő – olyan objektív és megbízható forrásokon alapulnak, amelyek az Európai Unió Bírósága által támasztott kritériumoknak megfelelnek és a kizáró ok alkalmazását megalapozzák. Ezért önmagában az, hogy az SZTNH a kizáró ok vizsgálata során figyelembe vett vásárlói információk - Európai Unió Bírósága ítéletében meghatározott kritériumoknak egyébként megfelelő - forrását nem az „objektív és megbízható” kifejezésekkel nevesítve jelölte meg, a döntés érdemét nem befolyásolja, így ez a körülmény a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és az eljárás megismétlését nem indokolja.

Az eljárás adatai alapján megállapítható tehát: a 28. osztályba sorolt „játékok” áruk vonatkozásában a célzott műszaki hatás, a test egyensúlyi pontba való visszaállása lehetővé teszi, hogy a megjelölés szerinti térbeli test játékként funkcionáljon, ilyen módon alkalmas a vásárlói döntés befolyásolására. Eltérő indokok alapján, érdemben azonban az elsőfokú bíróság is helyesen jutott arra a következtetésre, hogy a Gömböc test, mint játék, minden alapvető funkcionális jellemzője az elérni kívánt műszaki hatásnak alárendelten került kialakításra, ezért a megjelölés kizárt az oltalomból. A kérelmezőnek a felülvizsgálati eljárásban az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásban hozott ítéletének közlését követően előterjesztett észrevételében tett új hivatkozását, miszerint a célzott műszaki hatás - az eddigi érvelésével szemben - nem a test talpra állása, hanem az egynél több instabil pont kiküszöbölése, az SZTNH és az eljárás bíróságok nem vizsgálták, ezért azt, hogy ezen érvelésre tekintettel a jogerős végzés jogszabályt sért, megállapítani nem lehet. Ettől függetlenül, a kérelmező által tudományos áttörésként értékelt egynél több instabil pont kiküszöbölése, mint célzott műszaki hatás sem változtat azon a tényen, hogy a tárgyi megjelölés szerinti test teljes formai kialakítása azt a műszaki célt (is) szolgálja, hogy a test mindig az egyensúlyi pontjába álljon vissza.

Felülvizsgálati kérelmében megalapozottan kifogásolta a kérelmező, hogy a másodfokú bíróság lényeges eljárási szabályt sértve mellőzte a „játékok” áruk vonatkozásában az SZTNH és az elsőfokú bíróság eljárásának tárgyát képező Vt. 2. § (2) bekezdés b) pont második fordulója szerinti kizáró ok (a forma a célzott műszaki hatás eléréséhez szükséges) vizsgálatát, és önkényesen vonta az értékelés körébe az addig nem vizsgált Vt. 2. § (2) bekezdés b) pont harmadik fordulója szerinti kizáró okot (a forma az áru értékének a lényegét hordozza), amelyre így az eljárás során a kérelmezőnek nem volt módja nyilatkozatot tenni. Ez a lényeges eljárási szabálysértés, miután a Kúria a másodfokú bíróság érdemi döntésével - eltérő indokok mellett - egyetértett, a jogerős végzés hatályon kívül helyezését és a másodfokú bíróság új eljárásra utasítását nem indokolta.

A lajstromozni kért megjelölés árujegyzékének 14. és 21. osztályba sorolt „dísz tárgyak” áruai esetében az adott kizáró ok alkalmazása szempontjából azt kellett megítélni, hogy a megjelölés szerinti forma az áru értékének lényegét hordozza-e.

A Vt. 2. § (2) bekezdés b) pont harmadik fordulatának tartalmilag megfelelő Irányelv 3. cikk (1) bekezdés e) pont iii. alpontjának értelmezése körében az Európai Unió Bírósága a 3. számú kérdésre adott válaszában egyértelműen állást foglalt abban a kérdésben, hogy az áru formájából álló megjelölés nem kizárt a védjegyoltalomból automatikusan amiatt, hogy az áru formája formatervezési mintaoltalom alatt áll, vagy ha azt kizárólag dísz tárgy formája alkotja. A művészi vagy díszítő értékkel rendelkező áru formájából álló megjelölés esetében ugyanakkor vizsgálhatónak tartotta azt, hogy objektív és megbízható információkból lehet-e olyan következtetést levonni, hogy a fogyasztóknak az árura vonatkozó döntését igen nagy mértékben ennek a formának egy vagy több jellemzője határozza meg [59].

Az SZTNH és a másodfokú bíróság a dísz tárgyak áruk esetében a megjelölés szerinti térbeli test feltűnő,

letisztult, kifinomult formai kialakítására tekintettel találták alkalmazhatónak a szóban forgó kizáró okot, figyelemmel arra is, hogy az áru értékének lényegét egy formatervezési mintaoltalom alatt álló dizájn hordozza. A Kúria megítélése szerint azonban egyéb szempontok vizsgálata nélkül ez az álláspont lényegében a formatervezési mintaoltalom alatt álló külső megjelenést, illetve a dísz tárgy formáját automatikusan zárja ki a védjegyoltalom megszerzésének lehetőségéből, amely nem áll összhangban az Európai Unió Bírósága gyakorlatával.

A Kúria a „dísz tárgyak” áruk esetében az Európai Unió Bírósága 2. számú kérdésre adott válaszát tartja irányadónak a szóban forgó kizáró ok vizsgálatához. Eszerint az áru formájából álló megjelölés esetén a forma valamely alapvető jellemzőjének megállapításakor az érintett vásárlóközönségnek a grafikailag ábrázolt árura vonatkozó észlelését vagy ismereteit figyelembe lehet venni, feltéve, ha objektív és megbízható információkból lehet azt a következtetést levonni, hogy a fogyasztóknak az adott áru megvásárlására vonatkozó döntését igen nagy mértékben ez a jellemző határozza meg.

Az eljárás során nem volt vitás, hogy a bejelentett térbeli megjelölés a Gömböc árut grafikailag ábrázoló tárgyra vonatkozik, amelynek alapvető jellemzője, hogy billegő állapotból mindig az egyensúlyi pontba áll vissza.

A kérelmező a felülvizsgálati kérelmében és az eljárás során mindvégig azzal érvelt, hogy a dísz tárgyak áruk tekintetében a Gömböc áru értékének lényegét az a matematikai felfedezés hordozza, amelynek a kézzel fogható szimbólumává vált. A kérelmező a felülvizsgálati eljárásban az Európai Unió Bírósága előzetes döntéshozatali eljárásában hozott ítéletének közlését követően előterjesztett észrevételében - korábbi álláspontjának ellentmondva - már azzal érvelt, hogy a Gömböc áru legjelentősebb értéke a saját története, valamint alkotóinak kiléte, és ezek az áru formájához nem kapcsolódó tényezők határozzák meg az áru megvásárlására vonatkozó fogyasztói döntést, amely az Európai Unió Bírósága ítéletének tükrében a kizáró ok alkalmazását nem teszi lehetővé.

Az Európai Unió Bírósága a szóban forgó kizáró ok alkalmazásához szükségesnek tartotta annak megállapíthatóságát, hogy a fogyasztóknak az áru megvásárlására vonatkozó döntését igen nagy mértékben a megjelölést kizárólagosan alkotó forma egy vagy több jellemzője határozza meg [41.], az áru formájához nem kapcsolódó jellemzőket, mint például az áru műszaki jellemzőit vagy ismertségét, ezzel szemben nem tartotta relevánsnak [42.]. Hangsúlyozta ugyanakkor azt is, hogy bár az átlagos fogyasztó feltételezett észlelése önmagában ugyan nem döntő tényező a kizáró ok alkalmazásához, mégis hasznos értékelési szempont lehet a megjelölés „alapvető jellemzőinek” meghatározása során [44.]. Ebből következően - az Európai Unió Bírósága álláspontja szerint - a szóban forgó kizáró ok az alapügyben szereplő tényállás mellett megengedi, hogy az illetékes hatóság a megjelölésnek az érintett vásárlóközönség általi észlelésére és ismereteire tekintettel megállapítsa, hogy a megjelölést kizárólagosan alkotó forma egy matematikai felfedezés kézzel fogható szimbólumából áll, s mivel az illetékes hatóság úgy ítélte meg, hogy ez a körülmény az adott formát különlegessé és feltűnővé teszi, juthatott arra a következtetésre, hogy - a 44. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat értelmében vett - alapvető jellemzőről van szó, és meg kell vizsgálni, hogy a megjelölést kizárólagosan alkotó forma e körülmény folytán az árunak jelentős értéket kölcsönöz-e [45.].

Az SZTNH és a másodfokú bíróság az áru értékének lényegét a formatervezett külső kialakításban ragadták meg. A Kúria az elsőfokú bíróság indokaival értett egyet - amellyel az eljárás korábbi szakaszában tartalmilag egyezően érvelt kérelmező is -, mely szerint a Gömböc árut a fogyasztók egy elméleti jellegű tudományhoz, a matematikához kapcsolódó kérdésre adott válasz tárgyban megtestesült formájaként tartják számon, tudománytörténeti értéke miatt akarják megvásárolni és birtokolni. A fent ismertetett kiterjedt hazai és nemzetközi sajtónyilvánosságra, a nyilvánosan hozzáférhető ismeretekre, mint objektív, megbízható információra tekintettel pedig okkal vonható le az a következtetés, hogy a vásárlóknak a Gömböc áru megvásárlására vonatkozó döntését igen nagy mértékben ez az alapvető jellemző: a forma tudománytörténeti és szimbolikus értéke határozza meg. Ezért eltérő indokaitól függetlenül, érdemben jogszabálysértés nélkül állapította meg a jogerős végzés, hogy a dísz tárgyak áruk vonatkozásában a megjelölés kizárólag olyan formából áll, amely az áru értékének lényegét hordozza, így nem részesülhet védjegyoltalomban.

A védjegyoltalom alapvető funkciója a versenytársak azonos vagy hasonló áruinak, illetve szolgáltatásainak megkülönböztetése, az áru valamely gyártótól való származására, eredetére való utalás

biztosítása. A tárgyi térbeli megjelölés egy matematikai felfedezés három dimenzióban megalkotott formájából áll, lényege és értéke a szellemi alkotásban testesül meg, amelynek védelmére az áruk egymástól való megkülönböztetésére szolgáló oltalmi forma nem alkalmas.

Pfv.I.21.240/2020/5.

A világos és érthető árfolyamkockázati tájékoztatás nem tisztességtelen.

Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: Európai Unió Bírósága) az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell térnie a kölcsön felvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak lehetőségéről tájékoztatni csupán a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A perbeli esetben a bank által adott írásbeli árfolyamkockázati tájékoztatásban szerepel: a bank tájékoztatta a felperest, hogy a forinttól eltérő devizanemben történő hitelfelvétel előre pontosan nem becsülhető árfolyam- és kamatkockázat tudatos vállalását jelenti, azaz a felperes vállalása szerint az árfolyamváltozás terhét ő viseli. A jelentős árfolyamromlásra utaló figyelmeztetés is szerepel a tájékoztatásban, hiszen a bank arról tájékoztatta a felperest, hogy az árfolyam és a kamat bármilyen irányú változása akár együttesen is bekövetkezhet, ami kedvezőtlen esetben a forintban számított adósságterhek egymásra épülő, felhalmozó (kumulatív) növekedését eredményezheti. Az adósságterhek egymásra épülő, felhalmozódó növekedéséről szóló tájékoztatás tulajdonképpen arra irányuló figyelemfelhívás volt, hogy az árfolyamromlásnak súlyos gazdasági következményei lehetnek a fogyasztót, jelen esetben a felperest érintően.

Az Európai Unió Bírósága több határozatban is megfogalmazott iránymutatása szerint nem meghatározott kifejezéseknek kell szerepelnie az árfolyamkockázati tájékoztatásban, hanem a tájékoztatás egészének kell alkalmasnak lennie arra, hogy a fogyasztó felismerje annak veszélyét: az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Mindezek a perbeli esetben megvalósultak.

Az Európai Unió Bírósága a C-397/11. számú előzetes döntéshozatali eljárásra irányuló ügyben kimondta, hogy a fogyasztó és az eladó (vagy szolgáltató) közötti egyenlőtlen helyzetet csak a szerződő feleken kívüli pozitív beavatkozás egyenlítheti ki, azaz a nemzeti bíróság – amennyiben a rendelkezésére állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek – hivatalból köteles vizsgálni a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló, a Tanács 1993. április 5-ei 93/13/EGK irányelve hatálya alá tartozó szerződési feltétel tisztességtelen jellegét, ezzel ellensúlyozva a fogyasztó és a kereskedő közötti egyenlőtlen helyzetet. Következésképpen az uniós jog által az érintett területen a nemzeti bíróságokra ruházott feladat nem korlátozódik annak pusztán lehetőségére, hogy valamely szerződési feltétel esetlegesen tisztességtelen jellegét megítélje, hanem magában foglalja e kérdés hivatalból történő vizsgálatának kötelezettségét is amennyiben a rendelkezésükre állnak az e tekintetben szükséges jogi és ténybeli elemek. Mindezek szerint az adott kérdések hivatalból megítélésének feltétele, hogy a bíróságok rendelkezésére álljanak az ehhez szükséges jogi és ténybeli elemek, amelyek csak akkor fognak a bíróságok rendelkezésére állni, ha azokat a felek (elsősorban a felperes) a bíróság rendelkezésére bocsátják.

A bíróságoknak nem volt feladata hivatalból vizsgálni a per anyagát nem képező semmisségi okot, vagy okokat. Egyébként is csak a nyilvánvaló, az eljárás adatai alapján egyértelműen megállapítható semmisséget lehet hivatalból figyelembe venni. A per anyagát képező, azaz a bíróság rendelkezésére álló jogi és ténybeli elemek megléte lehet egy kérdés hivatalbóli megítélésének kiindulási alapja. Mindezek szerint nem valósult meg súlyos eljárási szabálysértés azáltal, hogy az első- és a másodfokú

bíróság a végrehajtás megszüntetése iránti perben nem vizsgálta hivatalból, hogy a felperes által felhozottakon túlmenően esetlegesen milyen más okból lehet semmis a perrel érintett szerződés.

Pfv.V.21.247/2020/6.

A kiegyenlítés rendeltetése az ügynök által felépített és a megbízóhoz hű maradó ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatból a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnése után a megbízónál keletkező előny megosztása.

A perbeli jogvita elbírálásánál irányadó 2000. évi CXVII. törvény (a továbbiakban: Küt.) 18. §-ának (a 86/653/EGK tanácsi irányelv (a továbbiakban: Irányelv) 17. cikkével összhangban álló) szabályai szerint kiegyenlítés akkor jár, ha a kereskedelmi ügynök a megbízó számára új ügyfeleket szerzett; az így szerzett új ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatából a megbízó az ügynöki szerződés megszűnését követően is jelentős előnyre tesz szert; a kiegyenlítés fizetése méltányos; valamint az az „elvesztett” jutalékgigény összegével arányos. A kiegyenlítésre való jogosultság egyes feltételei konjunktívak, azaz bármelyik feltétel hiánya akadályát jelenti a sikeres perlésnek. A Küt. 18. § (2) bekezdése szerint az új ügyfél szerzésével egy megítélés alá esik, ha a kereskedelmi ügynök a korábbi ügyféllel fennálló üzleti kapcsolatot olyan lényegesen kibővíti, hogy az megfelel az új ügyfél megnyerésének. A 18. § (1) bekezdés b) pontja szerint a kiegyenlítés megfizetése különösen akkor méltányos, ha a kereskedelmi ügynök a szerződés megszűnése következtében elveszíti olyan jutalékhoz való jogát, amely őt a szerződés hatályban maradása esetén az általa szerzett ügyfelekkel a jövőben létrejövő szerződések után megilletné.

A kiegyenlítés nem tekinthető kártérítésnek, nem az a célja, hogy a kereskedelmi ügynököt olyan helyzetbe hozza, mintha nem szűnt volna meg az ügynöki szerződés. A felperesnek határozott időre kötött szerződése állt fenn, annak időmúlással bekövetkezett megszűnése, továbbá az, hogy az alperes nem kötött vele új szerződést, nem jogellenes. A kiegyenlítés rendeltetése nem a kereskedelmi ügynök elmaradt bevételének a kompenzálása, hanem a felek szolgáltatásai értékegyensúlyának a fenntartása. Azért van rá szükség, mert a szerződés megszűnése után a megbízónak a kereskedelmi ügynök tevékenysége következtében vagyoni előnye keletkezik. A jogszabály alapján ezt a vagyoni előnyt kell megosztani a felek között annak érdekében, hogy az előny ne csak a megbízónál maradjon, hanem az annak elérésében szintén részes ügynök is részesüljön abból. Az előnyt az jelenti, hogy a megbízó bevételre tehet szert a kereskedelmi ügynök által felépített és a megbízóhoz hű maradó ügyfelekkel fennálló üzleti kapcsolatból. Az előnyt a kereskedelmi ügynöknek az ügyfélszerző vagy az azzal egy tekintet alá eső tevékenysége alapozza meg. Ennek megfelelően e tevékenységek jutalékának elvesztése a kiegyenlítésre alapot adó jutalékvesztés.

A felperes 60 hónap alatt kapott jutalékai havi összesítő táblázataiban megjelölte, a beadványaiban pedig részletezte azokat a tevékenységeket (értékesítéseket), amelyek után az alperes a jutalékszabályzatok szerint jutalékot fizetett a részére. Az F/52. számú táblázathoz azt a nyilatkozatot fűzte, hogy abban az új ügyfél megszerzésével azonos megítélés alá eső tevékenységhez kapcsolódó jutalékokat mutatta ki. A jogerős ítéletben foglaltak szerint az e jutalékokhoz való jog elvesztése alapozta meg a kiegyenlítésre való jogosultságot.

A Kúria ezzel szemben arra mutatott rá, hogy az egyenleg feltöltéssel az ügyfélnek az alperessel fennálló üzleti kapcsolata nem bővült, a felperes olyan egyszeri jellegű, dare-típusú tevékenységet végzett, amely a Kúria értelmező gyakorlata szerint nem jár új ügyfelek szerzésével (Kúria Pfv.V.20.215/2014/4, Pfv.V.20.923/2018/9.). A felperes saját nyilatkozata szerint sem az ő tevékenységétől függött a termék-értékesítés, hanem a vásárlók maguk döntöttek a kártya feltöltéséről, és az alperesnek ebből különösebb ügyfélszerzési munka nélkül, ügyfélkezeléssel „generálódik” bevétele. A Kúria egyetértett az alperesnek azzal az álláspontjával, hogy ügyfélmegtartás esetén a fennálló kapcsolat folytatásáról és nem a kibővítéséről van szó. A felperes által is ügyfélszolgálati tevékenységnek minősített kártyacsere, előfizető váltás, számlafizető váltás, számhordozás, számlabefizetés ugyancsak nem esik egy tekintet alá az ügyfélszerzéssel. Az azonos szerződéses kapcsolat meghosszabbítása sem felel meg a Küt. 18. §-a követelményeinek. Az említett értékesítésekhez kapcsolódó tranzakciós jutalékok pedig a kiegyenlítés szempontjából nem minősülnek elvesző jutaléknak.

A migrációs (értéknövelő) szolgáltatások kapcsán elmaradt jutalékról akkor lehet szó, ha a megbízó az ügyfélszerzést nem egy egyszeri jutalékkal honorálja. Ha a jutalék egyszeri, előre fizetett, akkor kérdéses, hogy az ilyen jellegű tevékenység után kaphatott-e volna a felperes további jutalékot akkor, ha nem szűnik meg a jogviszony. A megbízási jutalékszabályzat szerint migrációs jutalék csak azon tevékenységre történő migrációk esetén kerül elszámolásra, amelyekre új értékesítés esetén tranzakciós jutalék kerül kifizetésre. Az értéknövelő szolgáltatások tehát, ha a kapcsolat kibővítését eredményezik, alapjául szolgálhatnak a kiegyenlítésnek, de a perbeli esetben ennek fennállta a felperes tényelőadásából sem volt megállapítható, az összegszerűség pedig nem került kimunkálásra, alátámasztásra.

A kiegyenlítést olyan ügyfélkapcsolatok kiépítése indokolja, amelyek a megbízóval a kereskedelmi ügynöki szerződés megszűnését követően is fennmaradnak. A kiegyenlítés iránti igény akkor alapos, ha az ügynök új ügyfeleket szerzett, vagy a meglévőkkel a kapcsolatot kibővítette. Az Irányelv 17. cikkének értelmezése szerint is az új ügyfelek számára eső éves jutalékösszeg lehet a kiindulási alap, amit a közvetítói tevékenység sajátosságainak megfelelően kell megítélni. A közvetítő tevékenységére visszavezethető előnyt a perbeli esetben – a felperes tevékenységének jellegére tekintettel – csak a törzsügyfelek jelentenek, mert a megbízó velük köthet ügyleteket anélkül, hogy terhelné jutalékfizetési kötelezettség. A felperes tényállítási kötelezettsége ellenére nem mutatta ki, hogy az általa szerzett ügyfelek közül mely ügyfelek minősülnek törzsügyfélnek. A tevékenységének jellege (bolti értékesítés) ugyanis a törzsvevőkör meghatározását mindenképpen szükségessé tette volna, mert ez esetben nem tekinthető minden ügyfél új vagy törzsügyfélnek. Tényadatok hiányában a törzsvevők forgalmon belüli aránya nem volt megbecsülhető.

Pfv.I.20.067/2021/5.

A nem világos, nem érthető árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelen.

Az 1959-es Ptk. 205. §-ának (3) bekezdése értelmében a felek a szerződés megkötésénél együttműködni kötelesek és tájékoztatniuk kell egymást a megkötendő szerződést érintő minden lényeges körülményről. Ezt az általános együttműködési és tájékoztatási kötelezettséget a fogyasztónak minősülő ügyféllel megkötésre kerülő devizahitel nyújtására irányuló szerződés esetén az 1996-os Hpt. 203. §-a akként konkretizálja, hogy a pénzügyi intézménynek fel kell tárnia a szerződéses ügyletben az ügyfelet érintő kockázatot, amelynek tudomásul vételét az ügyfél aláírásával igazolja.

Az Európai Unió Bíróságának az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben felállított követelményrendszere szerint a tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztő részletekre gyakorolt hatására, annak a mechanizmusnak a konkrét működésére, amelyre az érintett feltétel utal. A tájékoztatásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó megértse: az árfolyamkockázatot ő viseli, az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, az korlátlan. Nem elegendő annak a lehetőségéről tájékoztatni a fogyasztót, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték emelkedhet, vagy csökkenhet, hanem értékelni kell tudnia az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is.

A Kúria irányadó gyakorlatát az árfolyamkockázati tájékoztatással összefüggésben a Gfv.VII.30.090/2020/9. számú határozat összegzi. Eszerint az árfolyamkockázati tájékoztatás akkor felel meg nem csak a 6/2013. és a 2/2014. polgári jogegységi határozatokban, hanem az Európai Unió Bírósága döntéseiben megfogalmazott követelményeknek is, ha a szokásosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó a szerződéskötéskor fel tudja ismerni annak veszélyét, hogy az árfolyamromlás valós, a kölcsön futamideje alatt bekövetkezhet, akár jelentős is lehet, így a gazdasági helyzetét súlyosan érintheti. Azaz az árfolyamváltozás következtében a pénzügyi kötelezettségvállalása esetleg jelentős, súlyos következménnyel jár.

Ez a figyelemfelkeltés hiányzik a perben vizsgált árfolyamkockázati tájékoztatásból, amelyben csupán az szerepel, hogy a törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyamváltozás irányának függvényében akár kedvezően, akár kedvezőtlenül is érintheti a felperest, és ha a forint árfolyama gyengül a svájci frankkal szemben, akkor a törlesztő részlet növekszik.

A jelentős árfolyamromlásra utaló figyelmeztetés hiánya, az arra vonatkozó figyelemfelhívás, hogy ennek esetlegesen súlyos gazdasági következményei lehetnek, arra vezetett, hogy a felperes nem tudott valós képet alkotni az őt esetlegesen terhelő pénzügyi kötelezettség mértékéről, nem tudta reálisan felmérni az általa vállalt kockázatot, annak lehetséges következményeit.

A tájékoztatás emiatt nem felel meg a tisztességes árfolyamkockázati tájékoztatással szemben támasztott követelményrendszernek, a nem megfelelő tájékoztatás következtében az árfolyamkockázatra vonatkozó szerződéses rendelkezés tisztességtelen, ami miatt a szerződés teljesen érvénytelen, ebből következően a közvetlen végrehajtás alapjául nem szolgálhat. Ezért a felperes elleni végrehajtás megszüntetése indokolt volt.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott a Kúria Pfv.V.20.637/2018/5. számú eseti döntésére, amely a jelen felülvizsgálati eljárást és felülvizsgálati döntést illetően nem tekinthető precedens értékű döntésnek, mert a hivatkozott döntésében a Kúria nem vizsgálta érdemben az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének kérdését. A hivatkozott ítélet [41] pontja szerint ugyanis a Kúria a Pfv.V.20.637/2018. számú eljárásban eljárási okból – Pp. 272.§ (2) bekezdésében említett tartalmi hiány miatt – nem vizsgálhatta érdemben az árfolyamkockázattal kapcsolatos felülvizsgálati hivatkozásokat, ezért pusztán megjegyzés szintjén rögzítette az álláspontját.

Pfv.I.20.125/2021/3.

A devizaalapú lakossági fogyasztási kölcsönszerződéssel kapcsolatos árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségének vizsgálata.

Az árfolyamkockázati tájékoztatás esetleges elégtelensége – azaz ha a tájékoztatás nem világos, nem érthető – nyitja meg az utat az árfolyamkockázat viselését a fogyasztóra telepítő – főszolgáltatásként egyébként nem vizsgálható – szerződési feltétel tisztességtelenségének vizsgálata előtt. Mindez azt jelenti, hogy ha az alperes az árfolyamkockázatról a vele szerződő fogyasztót megfelelően tájékoztatta, akkor az árfolyamkockázat telepítése az esetleges tisztességtelenség körében nem vizsgálható, ellenkező esetben, elégtelen tájékoztatás esetén mondható ki csupán a tisztességtelenség miatti érvénytelensége, ami – lévén főszolgáltatás – a szerződés egészének érvénytelenségére vezet.

Az adott esetben azonban helytállóan érvelt az alperes azzal, hogy a perbeli esetben is alkalmazott szerződéses konstrukciót, azon belül az alperesnek a jelen perbeli szerződés megkötésekor is alkalmazott árfolyamkockázati tájékoztatóját a Kúria több perben vizsgálta, és a Bírósági Határozatok Gyűjteményében is közzétett ítéleteiben azt megfelelőnek találta (l. a Gfv.VII.30.319/2019/7., a Gfv.VII.30.020/2018/5., a Gfv.VII.30.371/2020/7., a Gfv.VII.30.220/2020/6., a Pfv.I.21.062/2019/14. és a Pfv.I.20.306/2019/6. számú eseti döntéseket). Az adott esetben nincsen olyan körülmény, amely azt indokolná, hogy a Kúria eltérjen az említett számú ítéletekben kifejtett állásponttól, ennek pedig az az oka, hogy az alperesi tájékoztató megfelel a szerződéskötés időpontjában irányadó jogszabályi rendelkezésnek (régii Hpt. 203. § (6) bekezdés), a Kúria polgári jogegységi határozatainak és az Európai Unió Bírósága joggyakorlatának is. A szerződésbe foglalt és külön okiratban átadott tájékoztatásból kitűnik, hogy a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, továbbá figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az alperes nem vállal át. Az alperes tájékoztatója tehát kifejezetten tartalmazza a másodfokú bíróság által az Európai Unió Bírósága gyakorlatára figyelemmel hiányolt „jelentősen” kifejezést, így a tájékoztató alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár „jelentős” hatását.

A kifejtettek értelmében a jogerős ítélet a 1959. évi IV. törvény 209.§ (1) bekezdésébe és az 1952. évi III. törvény 206. § (1) bekezdésébe ütközően jogszabálysértő, mert a másodfokú bíróság a bizonyítékok okszerűtlen értékelésével állapította meg az alperesi tájékoztatás elégtelenségét és ez okból az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés érvénytelenségén keresztül a szerződés egészének érvénytelenségét.

Gfv.VI.30.314/2020/17.

A fogyasztói kölcsönszerződésben alkalmazott devizakonstrukcióban a folyósítani vállalt kölcsönösszeg forintösszegben való feltüntetése mellett annak devizában történő megállapításához egyértelműen meghatározták a felek az átszámításra irányadó időpontot és a vonatkozó árfolyamot, kellően kiszámíthatóvá tették a törlesztőrészek összegét is.

I. A Kúria elsőként azt rögzíti, hogy az Európai Unió Bírósága előtt C-932/19. számon kezdeményezett előzetes döntéshozatali eljárás a felülvizsgálati kérelem benyújtását követően, 2021. szeptember 2-án befejeződött, amivel megszűnt a felülvizsgálati eljárás felfüggesztésének lehetősége a megjelölt előzetes döntéshozatali eljárás okán és szükségtelemmé vált a felperesek vonatkozó kérelmének érdemi elbírálása [1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 152. § (2) bekezdés, 3/2005. (XI. 14.) PK-KK vélemény].

II. Az Európai Unió Bírósága előtt C-932/19. számon kezdeményezett – időközben befejezett – előzetes döntéshozatali eljárással összefüggésben rögzítette a Kúria, hogy a felülvizsgálati kérelem hivatkozásával ellentétben önmagában az, hogy a másodfokú bíróság döntésével nem várta be a megjelölt előzetes döntéshozatali eljárást, nem tette jogszabálysértővé a másodfokú bíróság döntését, és önmagában semmiképpen nem, legfeljebb csak az adott előzetes döntéshozatali eljárásban hozott határozat tartalmától függően eredményezhette volna a felülvizsgálni kért ítélet hatályon kívül helyezését, amely utóbb jelzett helyzet jelen ügyben – a későbbiekben részletezettek szerint – szintén nem merült fel.

III. Tévesen hivatkozott a felülvizsgálati kérelem az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 231. § (2) bekezdésének mikénti értelmezésére és a jogerős ítélet emiatt jelentkező hibájára. Az ügyben másodfokon eljáró bíróság az rPtk. 231. § (2) bekezdésében foglalt rendelkezést nemcsak az rPtk. 205. § (2) bekezdésének, de az Európai Unió Bírósága időközben meghozott C-932/19. számú ítéletének is megfelelően értelmezte, amellyel a Kúria egyetértett, a jogerős ítélet helyes indokainak megismétlése nélkül a következőket emelte ki.

A Kúria a 2/2014. PJE jogegységi határozatában – amelynek elveit emelte utóbb jogszabályi szintre a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) – kimondta már, hogy a különmű árfolyamok alkalmazását előíró szerződéses feltétel tisztességtelensége miatt a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződésekben szereplő vételi és eladási árfolyamok, mint átszámítási árfolyamok helyett – az rPtk. 231. § (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív törvényi rendelkezés alapján – a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyama válik a szerződés részévé, mindaddig, amíg kógens törvényi rendelkezés (így az 1996. évi XCII. törvény [a továbbiakban: rHpt.] szerint) nem lépett azok helyébe. A 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 6. cikk (1) bekezdésének az Európai Unió Bírósága által a C-26/13. számú ítéletben kifejtett értelmezésére is tekintettel, amely szerint amennyiben a szerződés a tisztességtelen szerződési feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, a tisztességtelen feltételt a nemzeti jog diszpozitív rendelkezése helyettesíti, rögzíti a jogegységi határozat, hogy a magyar jog vonatkozó diszpozitív rendelkezését az rPtk. 231. § (2) bekezdése tartalmazza. Eszerint a más pénznemben meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben levő árfolyam alapulvételével kell átszámítani. Ez pedig nem más, mint a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyama, az rPtk. vonatkozó rendelkezésének megalkotásakor jellemző devizagazdálkodás adottságai miatt.

Ezen túl az rPtk. 231. § (2) bekezdésével kapcsolatban a 6/2013. PJE jogegységi határozat azt tartalmazza, hogy az rPtk. e szabálya azt határozza meg, hogy a kirovó és a lerovó pénznem eltérése esetén hogyan kell kiszámítani, a teljesítéskor mennyit kell az adósnak fizetnie ahhoz, hogy a kirótt tartozását teljesítse. Ez az átszámítás nem jelent pénzváltást, csupán a folyósított összegnek, illetve a törlesztett összegeknek a teljesítéskori árfolyam alapján történő kiszámítását.

Az előzőekben kifejtettek közül következik az is, amelyre az ügyben másodfokon eljáró bíróság ugyancsak helytállóan mutatott rá ítéletében, hogy a DH1 tv. 3. § (2) bekezdésének szabálya – amely szerint az árfolyamrész semmis kikötésének helyébe mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép – az rPtk.

előzőekben vizsgált rendelkezését egyértelműsíti, ahogy utóbbit a Kúria értelmezte a 2/2014. PJE jogegységi határozatában.

Nem áll ellenében az előzőekkel az Európai Unió Bírósága C-932/19. számú ítélete sem, amely szerint a fogyasztói irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamra vonatkozó, tisztességtelennek tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog hivatalos árfolyam alkalmazását előíró rendelkezésével váltsa fel, anélkül hogy e bíróságnak lehetősége lenne az érintett fogyasztó azon kérelmének helyt adni, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság is úgy ítéli meg, hogy e szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése értelmében továbbra is terheli, feltéve, hogy ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.

Mindebből következően megalapozatlanul érveltek a felperesek a szerződéskötés kori árfolyam általuk értelmezett jelentőségére az ügyben, az ekkor irányadó vételi árfolyam ügyszerepe és semmisségére egyaránt. A felek közti szerződés tartalma nem hagy kétséget afelől, hogy a szerződő felek – az rPtk. 523. § (1) és a 231. § (2) bekezdésének megfelelően – egyedül a szolgáltatásaik teljesítésére, vagyis a folyósításra és a törlesztésre kötötték ki az adott vételi, illetve eladási árfolyam alkalmazását, mindkét esetben a későbbi folyósítási értesítő adattartalmára utalással (I.1., III.2.). A kölcsönösszeg szerződéses meghatározása során nem voltak tekintettel az esetükben nem releváns szerződéskötés kori vételi árfolyamra, hiszen a kölcsönösszeget egyedül forintban rögzítették megállapodásukban, a már elemzett konstrukcióban. Elvi jelleggel kiemeli ugyanakkor a Kúria, hogy a deviza alapú fogyasztói konstrukciója – ahogy azt a 6/2013. PJE jogegységi határozat elemezte, majd értelmezte az 1/2016. PJE jogegységi határozat is – a teljesítés (ideértve mind a folyósítást, mind a törlesztést) körében teszi szükségessé a kirovó pénznemben meghatározott összeg lerovó pénznemre, illetve a lerovó pénznemben kifejezett összegek kirovó pénznemben kifejezett összegre történő átszámítását. A kölcsönösszeg a szerződéskötés napján a másik pénznemben ilyen feltételek mellett nem határozható meg, hiszen a szerződéskötést követően irányadó, jövőben határozottá váló átszámítási árfolyamot a szerződéskötés kor egyik fél sem ismeri, a kölcsönösszeg azonban az adott átszámítási referencia időpont bekövetkezésekor objektíve ismertté, egyben kiszámíthatóvá és ellenőrizhetővé válik. Amennyiben a kölcsönösszeget a szerződéskötés napján mindkét pénznemben megadják, a két összeg közül az egyik mindenképpen csak tájékoztató jellegű.

Megalapozatlanul utaltak a felperesek az ügyben eljáró bíróságok mulasztására szerződési feltételek tisztességtelenségének és ezen alapuló semmisségének hivatalból történő észlelésével összefüggésben. Azon túlmenően, hogy e körben a felülvizsgálati kérelem csupán általánosságban hivatkozott a semmisség észlelésével kapcsolatos bírósági mulasztásra, anélkül, hogy a felperesek az ügyre egyediesített tartalommal kifejtették volna álláspontjukat és megjelölték volna a véleményük szerint fennálló, de észlelni elmulasztott semmisségi okot, az azt hordozó szerződéses rendelkezést, tartalmát és az érvénytelenség mibenlétét, rögzíti a Kúria, hogy a kereseti kérelemhez kötöttség szabálya és a kereseti kérelemben való túlterjeszkedés tilalma mellett [rPp. 3. § (2) bekezdés, 213. § (1) bekezdés, 215. §] – a kereset tárgya és a felperesek kereseti tényállítása mentén – nem volt megállapítható az ügyben eljáró bíróságok kötelezettségének elmulasztása a rendelkezésre álló bizonyítási anyag alapján tényként egyértelműen megállapítható, nyilvánvaló semmisség észlelését illetően [1/2005. (VI. 15.) PK vélemény, 2/2010. (VI. 28.) PK vélemény 4.a) és b) pont].

A fogyasztói irányelv rendelkezéseiből sem vezethető le az előzőektől eltérő elvárás, miként azt az irányelv 4. cikk (1) és 6. cikk (1) bekezdésének értelmezésével az Európai Unió Bírósága is kimondta a C-511/17. számú ügyben hozott ítéletében. Eszerint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló fogyasztói irányelv 6. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az a nemzeti bíróság, amely a fogyasztó által annak megállapítása iránt indított kereset tárgyában jár el, hogy az e fogyasztó által az eladóval vagy szolgáltatóval megkötött szerződésben foglalt bizonyos

feltételek tisztességtelenek, csak azokat a feltételeket köteles megvizsgálni, amelyek kapcsolódnak a jogvitának a felek által meghatározott tárgyához, amint rendelkezésére állnak az ehhez szükséges – adott esetben bizonyításfelvétellel kiegészített – jogi és ténybeli elemek. A nemzeti bíróság az elé terjesztett jogvita tárgyának keretei között köteles hivatalból megvizsgálni valamely szerződési feltételt azon védelem címén, amelyet a fogyasztói irányelv értelmében biztosítani kell a fogyasztónak, annak elkerülése érdekében, hogy a fogyasztó követeléseit elutasítsa egy – adott esetben jogerőre emelkedő – határozattal, miközben e követeléseknek helyt lehetett volna adni, ha a fogyasztó a tájékozatlansága folytán nem mulasztott volna el hivatkozni e feltétel tisztességtelen jellegére.

A Kúria ettől függetlenül e körben a teljesség kedvéért rögzíti, hogy a jogerős ítélet jogszabálysértés nélkül következtetett az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését előíró szerződéses rendelkezés érvényességére. A felperesek az árfolyamkockázat viseléséről nem egyedül és első ízben az aláírt kölcsönszerződés vizsgált pontjából (V.4.) szereztek tudomást, hanem az I. rendű alperestől már a szerződéskötést jóval megelőzően tájékoztatást tartalmazó iratot kaptak az árfolyamkockázat mibenlétéről, az általuk aláírt – az alábbiakban részletesen elemzett – kockázatfeltáró nyilatkozat szerint.

A szerződési feltételek világos és érthető jellegéhez alapvető jelentőségű – de nem egyedülként érvényesülő – alaki, nyelvtani szempontból elvárt érthetőséggel kapcsolatban megállapítható, hogy mind a kockázatfeltáró nyilatkozat, mind pedig a vizsgált V.4. szerződéses pont – szerkezeti elhelyezéséből, valamint megszövegezéséből adódóan – áttekinthető szerkezetben, egyértelműen azonosítható és értékelésre alkalmas, érthető tartalommal jelentek meg a fogyasztó számára. A perbeli esetben az alaki szempontú érthetőség elvárása ezáltal nem sérült. Az I. rendű alperes által alkalmazott megoldás – a külön okiratba foglalt kockázatfeltáró nyilatkozattal a fogyasztók előtt a szerződéskötést megelőzően feltárt és megismertetett ügyleti kockázatokra, majd a fogyasztók ezt követő, a szerződés megkötésével egyidejű nyilatkozatával a korlátlan árfolyamkockázat viseléséről – a szerződéskötés következményeinek kellő idejű megismerhetőségét biztosította, ahogy arra vonatkozó elvárását az Európai Unió Bírósága is következetesen megfogalmazta ítéleteiben (C-51/17. 76. pont). A felperesek részéről a kölcsönszerződés megkötését megelőzően aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat vizsgálatával megállapítható, hogy az irat szemléltető, a forint árfolyamának a szerződésben kikötött devizához képest lehetséges változására részletes és informatív szöveges magyarázatot adott a devizaalapú kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra, egyben a svájci frank alapú kölcsönügyleteknek az euró alapú ügyleteket is meghaladó kockázatára. A vizsgált kockázatfeltáró nyilatkozat első két bekezdése – összevetésüket kellően szolgáló alakban, egymást követően, de két külön bekezdésben – hangsúlyozottan szerepeltette a devizaalapú kölcsön kockázatának alapvető okát: a forintban igényelt, de devizában nyilvántartott kölcsön forintban történő folyósítását a banknak a folyósítás napján érvényes deviza vételi árfolyamán, illetve a kölcsön forintban történő törlesztését az egyes törlesztések esedékességének napját megelőző napon érvényes deviza eladási árfolyamon. Ezt követően emelte ki az irat a szerződésben rögzített devizaárfolyammal kapcsolatban, hogy az „napról napra változik”, – míg euró esetében meghatározott 15 %-os sávon belül, addig – a svájci frank esetében „bármilyen irányban és bármilyen mértékben”, ebből következik, hogy az „esedékesség napján megfizetendő törlesztőrészlet forintösszege előre nem állapítható meg”, amennyiben „a folyósítás napján érvényes árfolyamhoz képest a forint árfolyama gyengül, a devizában megállapított törlesztőrészletek forintban megfizetendő ellenértéke akár jelentős mértékben is emelkedhet”. Hangsúlyozta az irat az adósok kötelezettségeiként, hogy a szerződésben szereplő devizanem „állandó változására” tekintettel a kölcsön törlesztésül szolgáló lakossági folyószámlán kötelesek az esedékesség időpontjában az aktuális törlesztőrészlet bank általi beszedéséhez elegendő forintösszeget tartani.

A fentiekén túl külön-külön pontokban kitért a kockázatfeltáró nyilatkozat – az I. rendű alperes által a fix törlesztőrészlet periódus alkalmazásának tartamán belül érvényesített kamat és kezelési költség változásokon, a devizanem-váltással járó kockázaton, a forintban nyilvántartott lakáspénztári megtakarítás törlesztéskor figyelembe vett deviza ellenértékén túl – az árfolyamváltozások következtében fennálló aktuális kölcsöntartozás és a bejegyzett jelzálogjog egymáshoz viszonyított arányának alakulása miatt az adósok további kötelezettségére: amennyiben a jelzett arányszám a 86%-ot meghaladja, az adósok kötelesek az I. rendű alperes felszólítására pótfedezet bevonásáról gondoskodni, avagy megfelelő mértékű előtörlesztést teljesíteni, ellenkező esetben az I. rendű alperes a

szerződést felmondhatja, ami az adósok teljes tartozását egyösszegben esedékessé teheti.

A felperesek ezt követően tettek külön nyilatkozatot az irat végén arról, hogy az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét megértették, a devizában nyilvántartott kölcsön folyósítását kérik, a felmerülő kockázatot viselik.

A felek között – a már ismertetett tartalommal – megkötött devizaalapú kölcsönszerződés utalt a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére: a forintösszegben meghatározott kölcsönösszeg devizában való megállapítására és nyilvántartására, egyúttal a folyósítás és a törlesztések pénznemeként egyaránt a forintban történő teljesítésre.

Mindezeket követően szól a keresettel támadott kölcsönszerződés V.4. pontja a felperesek megtett nyilatkozataként arról, hogy adósként tudomásul vették, a forint/deviza árfolyam piaci mozgásából adódóan felmerül a veszteség kockázata; nyilatkoztak tudomásukról miszerint a „szerződés futamideje alatt” a folyósítás napján érvényes, a bank által alkalmazott forint/deviza árfolyamhoz képest a forint árfolyamának gyengülésével a devizában megállapított törlesztőrészek forintban megfizetendő ellenértéke „akár jelentős mértékben is” emelkedhet, „amely kockázat vagyoni kihatásait teljes mértékben” ők viselik, az árfolyamváltozásból eredő veszteség lehetőségét gondos megfontolás tárgyává tették és fizetéképességüknek megfelelően mérlegelték.

A felek közti kölcsönszerződés ismertetett kikötései, valamint a szerződéskötés előtt aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat együttesen meghatározott tartalma alapján a felperesek – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – nemcsak azt vehették számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerjék annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségükre gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésüknek nincs felső határa, az korlátlan. A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan az I. rendű alperes részéről nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a keresettel támadott főszoftáratást megállapító szerződéses kikötés tisztességtelensége [rPtk. 209. §].

Gfv.VI.30.389/2020/7.

A fizetési késedelemre alapított felmondás jogszerűségének megítélése során vizsgálni kell, hogy az adósnak - a kölcsönszerződésben érvényesen kikötött szolgáltatás vonatkozásában és az általa teljesített valamennyi, akár a szerződés érvényes részéhez kapcsolódó túlfizetési figyelembevételével - keletkezett-e lejárt tartozása, késedelembe esett-e.

Megalapozatlanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem az árfolyamkockázat mibenlétével és összefüggéseivel kapcsolatban adott tájékoztató hibájára, és ebből következően a perbeli szerződésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó feltételei tisztességtelenségére. Tévesen érvelt továbbá az árfolyamrés semmis kikötése miatt a vizsgált szerződés teljesíthetőségének hiányára, illetve az alperes amellet szóló érdekére és annak ügödöntő jelentőségére, hogy a szerződés érvényessé nyilváníása számára nem elfogadható a diszpozítív jogszabályi rendelkezéssel.

Az ügyben eljárt bíróságok jogszabálysértés nélkül foglaltak állást az árfolyamkockázat kérdéskörében a perbeli szerződést megelőző kockázatfeltáró nyilatkozat és a megkötött kölcsönszerződés vonatkozó szabályozása együttes vizsgálatának szükségességéről [1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdés, 209. § (1) és (2) bekezdés, 2/2014. PJE jogegységi határozat, C-186/16. számú ítélet], és helyállón foglaltak állást az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötések átláthatóságáról is. Az árfolyamkockázat mibenléte és összefüggései megítélését illetően a Kúria az alábbiakat emeli ki a felülvizsgálati kérelem hivatkozásai miatt, amelyek döntően az Európai Unió Bírósága ítélezési gyakorlatán, kiemelten a C-51617. számú ügyben hozott ítéletén alapultak.

Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény, a devizaalapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszoftáratására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem

érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolása].

Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszert maga a 13/93/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv), az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az Európai Unió Bíróságának a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg, miként azokat a Kúria is értékelte és figyelembe vette vonatkozó jogegységi döntése meghozatalakor [2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

A C-26/13. számon indult előzetes döntéshozatali eljárásban – amelyet az alapügyben vizsgált devizaalapú szerződésben kikötött árfolyamrész, vagyis a folyósításra előírt vételi típusú árfolyammal szemben a törlesztőrészletek kiszámítására az adott deviza eladási árfolyama alkalmazását lehetővé tévő szerződéses feltétel tett indokoltá – a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével úgy foglalt állást az Európai Unió Bírósága, hogy az adott alapügyben szereplőhöz hasonló szerződési feltétel esetén a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket.

Az Európai Unió Bírósága az előzőekben hivatkozott ítéletében tehát a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerébe tartozóként generális jelleggel határozta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül a fogyasztó megalapozott döntéséhez olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Szintén általánosan megfogalmazott követelményként jelenik meg az Európai Unió Bírósága ítéletében az az elvárás, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének, továbbá a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére. A felállított szempontrendszer alkalmazása során fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó értendő, hanem az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó. Az Európai Unió Bírósága ítéletének az a része, amely meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működése, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszony bemutatásának elvárására vonatkozik, a konkrét előzetes döntéshozatali eljárás alapját jelentő szerződéses feltételre specializált megállapítás, abból következően, hogy az eljárásban vizsgált különmű árfolyamok kikötése – a szerződéses feltétel természetéből adódóan – feltételez és magában hordoz egy szükségszerű számítási műveletet.

A Kúria a C-26/13. számú ítélet kihirdetése után, annak iránymutató megállapításai figyelembevételével hozta meg a 2/2014. PJE jogegységi határozatát, a 6/2013. PJE jogegységi határozattal addig el nem döntött jogkérdésekről. Idetartozott egyebek mellett a devizaalapú kölcsönszerződésekben az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó kikötés megítélése is.

A 2/2014. PJE jogegységi határozat értelmében a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvéből következően a vizsgált szerződéses feltétel tekintetében a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának felső határa nincs [2/2014. PJE jogegységi határozat III/1. pontjához tartozó indokolás]. Kiolvasható a jogegységi döntés indokolásából az is, hogy az árfolyamkockázat várható alakulásának, realitásának megjelölése nem elvárás a fogyasztó felé teljesítendő tájékoztatással szemben. Ez utóbbi körbe tartozó többletinformációnak – így a fogyasztó által viselendő

árfolyamkockázat nem valós vagy korlátozott jellegére közölt adatnak – csupán a szerződés egyértelmű megfogalmazásával, illetve a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben, a bennük foglalt tájékoztatást lerontó hatás tulajdonítható.

Mindezeket követően hozta meg az Európai Unió Bírósága a C-51/17. számú ítéletét, amelyben kifejezetten az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses feltétellel összefüggésben értelmezte a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdését. Kimondta, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A pénzügyi intézmények feladatába tartozó tájékoztatásnak ki kell terjednie a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Mindezek közelebbről annyit jelentenek, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére.

Téves a felülvizsgálati kérelem álláspontja a kamatlábak változásának elvi jelentőségére és az árfolyamkockázati tájékoztató erre kiterjedően elvárt szükségképpeni tartalmára a C-51/17. számú ítélet alapján. Az Európai Rendszerkockázati Testületnek az Európai Unió Bírósága hivatkozott döntésében is háttéranyagként megjelenő, ERKT/2011/1. számú 2011. szeptember 21-i ajánlása (a továbbiakban: Ajánlás) 1. szakasz A.1. pontja valóban tartalmazza azt a tételt – amelyet a C-51/17. számú határozat indokolása át is vesz –, hogy a tagállamoknak ajánlott előírniuk a pénzügyi intézmények számára, hogy a kölcsönfelvevőket megfelelően tájékoztassák a devizahitelezéssel járó kockázatokról, illetve hogy a tájékoztatásnak elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy a kölcsönfelvevők tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, ki kell terjednie legalább a kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Az így megfogalmazott konkrét ajánlás egyes elemei között azonban szükséges a differenciálás, amely – magyarázatával együtt – világosan kiténik az Ajánlás mellékletéből. A Testület a hitelminőséget rontó hatások azonosítására és elkülönítésére, különösen az árfolyam és a külföldi kamatok számlájára együttesen írható hatások felkutatására fókuszálva vizsgálta a devizahitelek kamatkockázatát és árfolyamkockázatát: vizsgálata során jól elhatárolható különbséget tett elsőként a rögzített és a lebegő árfolyamrendszert alkalmazó országok (előbbitől a válság alatt a devizahitelezés árfolyamkockázata nem materializálódott), majd pedig a lebegő árfolyamrendszert alkalmazó országok között az egyes árazási rendszerek szerint. Megállapította, hogy a lebegő árfolyamrendszert alkalmazó országoknál attól eltérően jelentkezett a belföldi pénznem leértékelődése, hogy a különféle hitelfajtákat kínáló bankok milyen árazási rendszert alkalmaztak: amennyiben a devizalapú hitel kamatát a piaci kamatlábhoz kötötték (Ausztria, Lengyelország, Románia), – annak ellenére, hogy az euró és svájci frank kamatok csökkenése ellensúlyozta az adott ország pénzneme árfolyamának leértékelődéséből származó negatív hatásokat –, a belföldi árfolyam és a külföldi kamatlábak kölcsönhatásba kerültek. Ettől eltér a Magyarországon tapasztalt helyzet: a magyar bankok árazási gyakorlata ugyanis lehetővé teszi a lakossági hitelkamat egyoldalú meghatározását, ezzel együtt a külföldi kamatok változásának figyelmen kívül hagyását, így az emelkedő devizahitel-kamatok felerősítették az árfolyamkockázat materializálódását (egyidejűleg fellépő árfolyam- és kamatsokk) (Ajánlás melléklet II. A devizahitelezéssel járó kockázatok, II.1. a devizaárfolyam és a külföldi kamatok változásának hatása a hitelkockázatra).

Az Ajánlás elvárása a belföldi árfolyam alakulása (a hazai fizetőeszköz leértékelődése) mellett a külföldi

kamatláb-emelkedés hatására kiterjedő tájékoztatást illetően kizárólag ott, azokkal a tagállamokkal szemben értelmezhető, amelyek esetében a belföldi árfolyam és a külföldi kamatlábak kölcsönhatása – a bankok egyedi és egyoldalú kamatmeghatározása helyett a kizárólag a piaci kamatlábhoz kötöttség miatt – felmerülhet. A perbeli esetben ugyanakkor az alperes részére adott tájékoztatás a devizaügylet kockázatairól – a későbbiekben részletezett tartalommal – kitért a kamatkockázat kérdésére is.

Az előzőekben ismertetett követelményrendszernek az alperes által támadott szerződéses feltételre konkretizált alkalmazása körében hangsúlyozza a Kúria, hogy az alperes az árfolyamkockázat viseléséről nem egyedül és első ízben az aláírt kölcsönszerződés vizsgált pontjaiból (3. pont harmadik bekezdés, 4. pont harmadik-negyedik bekezdés, illetve az ÁSZF 5.2. pontja) szerzett tudomást, hanem a vele szerződő hitelezőtől már a szerződéskötést megelőzően tájékoztatást tartalmazó iratot kapott az árfolyamkockázat mibenlétéről, az általa aláírt – az alábbiakban részletesen elemzett – kockázatfeltáró nyilatkozat szerint.

A szerződési feltételek világos és érthető jellegéhez alapvető jelentőségű – de nem egyedülként érvényesülő – alaki, nyelvtani szempontból elvárt érthetőséggel kapcsolatban megállapítható, hogy mind a kockázatfeltáró nyilatkozat, mind pedig a vizsgált szerződéses pontok – szerkezeti elhelyezésükből, valamint megszövegezésükből adódóan – áttekinthető szerkezetben, egyértelműen azonosítható és értékelésre alkalmas, érthető tartalommal jelentek meg a fogyasztó számára. A perbeli esetben az alaki szempontú érthetőség elvárása ezáltal nem sérült.

Az alperes részéről a kölcsönszerződés megkötését megelőzően aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat vizsgálatával megállapítható, hogy az irat szemléltető, a forint árfolyamának a szerződésben kikötött devizához képest lehetséges változására részletes és informatív szöveges magyarázatot adott a devizaalapú kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra, amelyeket táblázatok és grafikonok a szemléltetést kiegészítő jelleggel egészítettek ki. A kockázatfeltáró nyilatkozat külön címszó alatt, kiemelten foglalkozott a devizaalapú kölcsönrel járó speciális kockázatokkal: rögzítette, hogy amennyiben az adósnak forintban képződik a jövedelme, akkor abból kell gondoskodnia a devizában fennálló tartozásának törlesztéséről, ami azt jelenti, hogy a devizakölcsön törlesztéséhez (visszafizetéséhez) forintot kell a kölcsön devizanemére átváltania (konvertálnia). A devizában meghatározott törlesztés forintban kifejezett összegét az aktuális forint/deviza átváltási árfolyam mértéke határozza meg. Az árfolyam a devizapiaci körülmények változása miatt szinte állandóan változik: hol kisebb, hol nagyobb mértékben; egy devizaösszegben hol több, hol kevesebb forintot kell fizetni. Ezért az adósnak a bankkal szemben devizában fennálló tartozásának, illetve a devizában meghatározott törlesztésének forintra átszámolt összege az árfolyam változásával együtt módosul. Az árfolyamváltozás az adós számára kockázatot jelent, hiszen ezeket az ingadozásokat nem lehet előre kiszámítani, ezt a kockázatot nevezik árfolyamkockázatnak.

Külön sorban egyértelműen kiemelte ezt követően az irat, hogy: devizaalapú kölcsön esetén az árfolyamkockázatot az adós („Ön”) viseli. Azt tovább elemezve rögzítette, hogy az adós által deviza alapon, de forintban igényelt kölcsönt a bank a szerződéskötéskor aktuális árfolyamon számítja át devizára, devizaalapú kölcsön esetén az adós devizában fog tartozni a bank felé. Visszafizetéskor pedig a devizában meghatározott törlesztőrészt akkor tudja a legolcsóbban átváltani forintról a kölcsön devizanemére, ha egy devizaegységért minél kevesebb forintot kell kiadni, vagyis a forint erős az adott devizához képest.

Külön kiemelte az irat, hogy amennyiben az adós a banktól felvett deviza alapú kölcsönét forintban fizeti vissza (a szerződésben a havi törlesztőrészlet forintban került meghatározásra), akkor az árfolyam változása a forintban meghatározott havi fizetési kötelezettséget a hathónapos kamatperiódus alatt nem befolyásolja. A kamatperiódus alatt az adósnak változatlan forintösszeget kell törlesztenie, az árfolyamváltozás elszámolása a havi esedékességkor a fennálló tőketartozás terhére vagy javára fog megtörténni. Az árfolyamkockázatot az adós nem a havi törlesztőrészlet azonnali megváltozása által viseli, hanem a fennálló tőketartozása nő vagy csökken kisebb vagy nagyobb mértékben ahhoz képest, hogy a havi esedékességkor érvényes árfolyam a törlesztőrészlet forintban történő fixálásakor érvényes árfolyamhoz képest milyen irányban és mértékben változik. Kiemelten felhívta a bank az adós figyelmét e helyen, hogy a forintárfolyam jelentős gyengülése esetén előfordulhat, hogy az adott hónapban a forintban fizetett összeg a devizában fizetendő kamat összegére sem nyújt fedezetet, ebben az esetben a

kölcsönszerződésben meghatározott módon a fennálló tőketartozás növekszik. A kamatperiódus induló napján a bank a fennálló – az árfolyamváltozások miatt havi elszámolásokkal növelt, illetve csökkentett – tőketartozás, a hátralévő futamidő, az aktuális kondíciók és a kamatperiódus induló napját két banki munkanappal megelőző napon közzétett utolsó deviza eladási árfolyam alapján meghatározza a kamatperiódus ideje alatt forintban fizetendő törlesztőrészlet összegét. A kamatperiódus letelte után a törlesztőrészlet változhat a hiteldíj, illetve a devizaárfolyam változása miatt.

A tájékoztató néhány példán keresztül szemléltette is az árfolyamkockázat alakulását: a kölcsön felvételekor aktuális árfolyam és az így fennálló tartozás két esetét, ugyanígy visszafizetésnél az akkor irányadó árfolyam két eltérő esetét modellezve. Ezen túlmenően táblázatban mutatta meg, hogy milyen árfolyamváltozással éri el a devizakölcsön összege a forintkölcsön törlesztőrészletének összegét. További grafikon az euró forinttal szemben korábban alakult árfolyamát mutatta, azzal, hogy a bank az euróról rendszeresen elemzéseket készít, amelyek bankfiókjaiban és honlapján is elérhetők.

Kitért egyúttal az irat és külön kérte az adós figyelmét devizakölcsön igénylésekor arra, hogy a forint és a kölcsön devizaneme közötti kamatkülönbség csak adott kamatperiódus alatt fix; a futamidő alatt mind a forint-, mind a devizakamatok változhatnak, az is előfordulhat, hogy a forint-deviza kamatszint között akkor fennálló különbség (ami a tájékoztató első része szerint abban jelentkezett, hogy az euróban fennálló tartozás után fizetendő hiteldíj (kamatt, kezelési költség) mértéke alacsonyabb a forintkölcsönökénél) mérséklődik (2/3). A kamatláb, a havi kezelési költség, havi konverziós jutalék és a törlesztőrészletek kizárólag az első kamatperiódusra vonatkoznak; az első kamatperiódust követően a kondíciók a hatályos Lakossági Kondíciós Listában meghatározottak szerint változnak. A megváltozott kondíciókról a bank értesítő levélben tájékoztatja az ügyfeleit (2/5). A kamatkockázat azt jelenti, hogy a kamatperiódus alatt a kamat mértéke állandó, azonban az adott kamatperiódus leteltével a bank a kamat mértékét felülvizsgálja. A következő kamatperiódusra megállapított kamat mértéke lehet alacsonyabb és magasabb is az előző kamatperiódusra megállapított kamat mértékénél. A kamat emelkedése növeli a havi törlesztés összegét, ami az adós számára kockázatot jelent, hiszen ezeket az ingadozásokat nem lehet előre kiszámítani (kamatkockázat). Emiatt nagyon fontos, hogy az igényelt hitelösszeg a háztartás teherviselőképességének gondos mérlegelésével kerüljön megállapításra (3/5).

Az alperes ezt követően tett külön nyilatkozatot az irat végén – két helyen is – arról, hogy a fenti tájékoztatóban foglaltakat tudomásul vette az árfolyamváltozásokból eredő kockázat jellegét megértették, a devizában nyilvántartott kölcsön folyósítását kérik, a felmerülő kockázatot viselik.

A felek között – a már ismertetett tartalommal – megkötött devizaalapú kölcsönszerződés utalt a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére: az euróban meghatározott kölcsönösszegre, az adott deviza átváltás árfolyam annak forintmegfelelőjére, a folyósítás és a törlesztések pénznemeként egyaránt a forintban történő teljesítésre.

Mindezeket követően szól a perbeli kölcsönszerződés 3. pont harmadik bekezdése és 4. pontja az alperes megtett nyilatkozataként arról, hogy adósként tudomásul vette, amennyiben az első kamatperiódust követően a HUF/EUR deviza eladási árfolyam vagy a kamatláb emelkedik, vagy a kölcsön bármely más kondíciós feltételének összege nő, a havi törlesztőrészlete a szerződésben tájékoztató jelleggel megjelölt összeghez képest magasabb összeg lesz. Tudomásul vette továbbá, hogy a havi törlesztőrészlet mértékét egyszerre befolyásolja az aktuális kamatszint és egyéb hiteldíj, valamint a forint deviza eladási árfolyamának alakulása. Amennyiben a kamatszint, vagy egyéb hiteldíj nő, és/vagy a forint árfolyam a hitel devizanemével szemben gyengül, a havi törlesztőrészlete tovább emelkedik. Amennyiben a forint pénznemben megállapított havi törlesztőrészlet nem elegendő a kezelési költség, díjak és kamat összegének fedezésére, a bank a meg nem fizetett kamatot tőkésíti, az a fennálló tőketartozását is növeli.

A kölcsönszerződés ismertetett kikötései, valamint a szerződéskötés előtt aláírt kockázatfeltáró nyilatkozat együttesen meghatározott tartalma alapján az alperes – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – nemcsak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerje annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan. A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan a bank részéről nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a főszoigáltatást megállapító

szerződéses kikötések tisztességtelensége, ez okból a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége [rPtk. 209. §].

Megalapozatlanul hivatkozott a felülvizsgálati kérelem a 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) 3. § (2) bekezdésének és az rPtk. 239. § (2) bekezdésének együttes jelentőségére és értelmezésére az ügyben.

Leszögezte a Kúria, hogy a 2/2014. PJE jogegységi határozatában – amelynek elveit emelte utóbb jogszabályi szintre a DH1 tv. – kimondta már, hogy a különmemű árfolyamok alkalmazását előíró szerződéses feltétel tisztességtelensége miatt a devizaalapú fogyasztói kölcsönszerződésekben szereplő vételi és eladási árfolyamok, mint átszámítási árfolyamok helyett – az rPtk. 231. § (2) bekezdésében meghatározott diszpozitív törvényi rendelkezés alapján – a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyama válik a szerződés részévé, mindaddig, amíg kógens törvényi rendelkezés nem lépett azok helyébe. A fogyasztói irányelv 6. cikk (1) bekezdésének az Európai Unió Bírósága által a C-26/13. számú ítéletben kifejtett értelmezésére is tekintettel, amely szerint amennyiben a szerződés a tisztességtelen szerződési feltétel elhagyása esetén nem teljesíthető, a tisztességtelen feltételt a nemzeti jog diszpozitív rendelkezése helyettesíti, rögzíti a jogegységi határozat, hogy a magyar jog vonatkozó diszpozitív rendelkezését az rPtk. 231. § (2) bekezdése tartalmazza. Eszerint a más pénznemben meghatározott tartozást a fizetés helyén és idején érvényben levő árfolyam alapulvételével kell átszámítani. Ez pedig nem más, mint a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyama, az rPtk. vonatkozó rendelkezésének megalkotásakor jellemző devizagazdálkodás adottságai miatt.

Ezen túl az rPtk. 231. § (2) bekezdésével kapcsolatban a 6/2013. PJE jogegységi határozat is tartalmazza, hogy az rPtk. e szabálya azt határozza meg, hogy a kirovó és a lerovó pénznem eltérése esetén hogyan kell kiszámítani, a teljesítéskor mennyit kell az adósnak fizetnie ahhoz, hogy a kirótt tartozását teljesítse. Ez az átszámítás nem jelent pénzváltást, csupán a folyósított összegnek, illetve a törlesztett összegeknek a teljesítéskori árfolyam alapján történő kiszámítását.

Mindebből következően a DH1 tv. 3. § (2) bekezdésének szabálya – amelynek értelmében az árfolyamrész semmis kikötésének helyébe mind a folyósítás, mind pedig a törlesztés tekintetében a Magyar Nemzeti Bank hivatalos deviza árfolyamának alkalmazására irányuló rendelkezés lép – az rPtk. előzőekben vizsgált rendelkezését egyértelműsíti, ahogy utóbbi a Kúria értelmezte a 2/2014. PJE jogegységi határozatában.

Kiemeli a fentiekben túl az Európai Unió Bírósága időközben meghozott C-932/19. számú ítéletét is, amely szerint a fogyasztói irányelv 6. cikkének (1) bekezdését úgy kell értelmezni, hogy azzal nem ellentétes az olyan nemzeti szabályozás, amely a fogyasztóval kötött kölcsönszerződéseket illetően semmisnek nyilvánítja az árfolyamrészre vonatkozó, tisztességtelennek tekintett kikötést, és arra kötelezi a hatáskörrel rendelkező nemzeti bíróságot, hogy e kikötést a nemzeti jog hivatalos árfolyam alkalmazását előíró rendelkezésével váltsa fel, anélkül hogy e bíróságnak lehetősége lenne az érintett fogyasztó azon kérelmének helyt adni, amely a kölcsönszerződés teljes érvénytelenségének megállapítására irányul, még akkor is, ha az említett bíróság is úgy ítéli meg, hogy e szerződés fenntartása ellentétes lenne a fogyasztó érdekeivel, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, amely a fogyasztót az említett szerződés egy másik kikötése értelmében továbbra is terheli, feltéve, hogy ugyanez a bíróság az önálló mérlegelési jogkörének gyakorlása keretében és anélkül hogy az e fogyasztó által kifejezett szándék elsőbbséget élvezhetne e mérlegelési jogkörhöz képest, meg tudja állapítani, hogy az e nemzeti jogszabályban így előírt intézkedések megtétele valóban lehetővé teszi azon jogi és ténybeli állapot helyreállítását, amelyben az említett fogyasztó e tisztességtelen kikötés hiányában lett volna.

A felmondás jogszerűségének megítélése során ugyanakkor a másodfokú bíróság – eltérő, azonban téves jogi álláspontja miatt – nem tulajdonított jelentőséget az érvénytelen szerződési feltételekkel előírt fizetési kötelezettségnek, amellyel szemben a Kúria a korábban hozott ítéleteiben (Gfv.VII.30.212/2019/6., Gfv.VII.30.328/2018/10., Gfv.VII.30.254/2018/7.) már megadott és azóta a 4/2021. PJE jogegységi határozatban is megjelenő szempontokat követte.

A Kúria a 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2 tv.) hatályának értelmezésével a 4/2021. PJE jogegységi határozatában kimondta: a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződések részleges semmissége miatt szükséges elszámolási kötelezettséget előíró DH2 tv. szerinti elszámolás nem zárja

ki, hogy a bíróság a polgári jog szabályai szerint utólag vizsgálja, hogy alapos volt-e a pénzügyi részéről a szerződésnek az adós fizetési késedelmére alapított felmondása. A DH2 tv. ugyanis az árfolyamrész alkalmazását és az egyoldalú szerződésmódosítást lehetővé tevő tisztességtelen kikötésekkel kapcsolatos elszámolás keretében – a szabályozás lényegét tekintve – az érintett kölcsönszerződések részleges érvénytelensége folytán a törlesztőrészek megfelelő újraszámításáról és a semmis kikötések alapján teljesített befizetések elszámolásáról rendelkezett. A törvény – sem közvetve, célján keresztül, sem pedig a konkrét szabályozási tartalma révén – nem tér ki, nem rendezi a szerződő felek, így a hitelező pénzügyi intézmény felmondási jogát, annak mikénti gyakorlását, nem rendelkezik az elszámolás eredményének a kölcsönszerződés korábbi felmondására vonatkozatható hatásáról. Ezáltal sem a DH1, sem a DH2 tv. nem zárja ki a késedelemre alapított felmondás jogszerűtlenségének utólagos, külön perben történő vizsgálatát és megállapítását, ezen felül pedig a DH2 tv.-hez kapcsolódó MNB rendeletek, amelyek az elszámolás módszertani kérdéseit, gyakorlati-technikai lebonyolítását szabályozzák, sem tartalmazzák a felmondás jogszerűségének megítélésére kiható előírásokat.

Kitért arra is a jogegységi határozat, hogy a felmondás alapvető joghatása, hogy a szerződést megszünteti [rPtk. 321. § (1) bekezdés], a hitelezőnek a kölcsönszerződésből eredő követelése pedig egyösszegben esedékessé válik [rPtk. 319. § (2), bekezdés, 526. § (2) bekezdés], amelyek kiküszöbölésére a DH2 tv. szerinti elszámolás önmagában objektíve nem alkalmas: ha a felmondás az adós számára sérelmes, annak joghatásai a törlesztőrészek újraszámításával, a tisztességtelen kikötések alapján teljesített befizetések jóváírásával teljes körűen nem háríthatók el.

A szerződésszegésre alapított felmondás jogszerűségét a szerződés érvényes rendelkezései és az irányadó jogszabályok alapján kell megítélni (ezt fejezi ki annak megállapítása, hogy a felmondás jogszerű, avagy jogellenes), nem pedig az érvénytelen szerződéses kikötések alapján. Az érvénytelenség általános jogkövetkezménye az, hogy az ilyen ügyletre nem lehet jogot alapítani, vagyis a felek által célzott joghatások nem érhetők el [1/2010. (VI. 28.) PK vélemény 2. pont]. A szerződés részleges érvénytelensége esetén az érvénytelen kikötések kiesnek a szerződésből, azokhoz – az érvénytelenség általános jogkövetkezményének megfelelően – joghatás nem fűződhet. A kölcsönszerződés érvénytelen kikötése alapján ezért az adósnak nem keletkezhet fizetési kötelezettsége, a törlesztőrészek érvénytelen szerződéses rendelkezésen alapuló részének nemteljesítésével tehát nem eshet késedelembe, szerződésszegés e körben nem valósulhat meg. A kölcsönszerződés fizetési késedelemre alapított felmondása jogszerűségének megítélése során mindezek értelmében kell azt vizsgálni, hogy az adósnak keletkezett-e lejárt tartozása, tehát késedelembe esett-e, és a késedelem – a mértékére, illetve a hátralék összegére figyelemmel – olyan érdeksérelmet okozott-e a hitelezőnek, olyan súlyos szerződésszegésnek tekinthető-e, amely megalapozhatja a szerződés azonnali hatályú felmondását.

A kifejtettekre tekintettel a Kúria a jogerős ítéletet az 1952. évi III. törvény 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, és az ügyben elsőfokon eljáró bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

A megismételt eljárásban a fizetési késedelemre alapított felmondás jogszerűségének megítélése során a kereset megalapozottságához vizsgálni kell az előzőekben kifejtettek szerint, hogy az alperesnek – a szerződésben érvényesen kikötött szolgáltatás vonatkozásában és az általa teljesített valamennyi, akár a szerződés érvénytelen részéhez is kapcsolódó befizetései figyelembevételével – keletkezett-e lejárt tartozása, késedelembe esett-e, és a késedelem – a mértékére, illetve a hátralék összegére figyelemmel – megalapozhatta-e a perbeli szerződés azonnali hatályú felmondását.

Gfv.VI.30.028/2021/4.

Nem zárja ki az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselésére vonatkozó szerződés feltétel tisztességtelenségének érdemi vizsgálatát, hogy a kölcsönszerződés - jellemzően a fogyasztóval szerződő fél által előre megfogalmazott feltételeken keresztül - milyen formában ragadja és fogalmazza meg az árfolyamkockázat viselését. A jogellenesnek állított felmondás jogkövetkezményének elbírálásához fűződő érdek esetén fennáll a jogvédelem szükségessége a megállapítási keresettel összefüggésben.

A felperesnek a kölcsönszerződés 12. pont harmadik bekezdésében foglalt kikötést érintő keresete

egyértelműen azon alapult, hogy az árfolyamkockázat korlátlan viselését a fogyasztóra telepítő szerződéses feltétel nem átlátható, megfogalmazása nem világos és nem érthető, ami a szerződés érvénytelenségét eredményezi.

Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpeni és automatikus következmény, a devizaalapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolása].

Leszögezte a Kúria, hogy az, hogy a fogyasztóval kötött kölcsönszerződés, jellemzően a fogyasztóval szerződő fél által előre megfogalmazott szerződéses feltételeken keresztül milyen formában ragadja és fogalmazza meg az árfolyamkockázat viselését – adott esetben akár úgy, hogy az a fogyasztó kockázatviselést tudomásul vevő nyilatkozataként jelent meg a szerződésben, mint ahogy a perbeli szerződésben is –, nem jelenti, hogy az árfolyamkockázat viselésére így vonatkozó külön kikötésnek nincs a fogyasztóra kötelezettséget telepítő tartalma, ebből következően nem zárható ki az adott kikötés tisztességtelenségének érdemi vizsgálata, ahogy azt az ügyben eljáró ítélőtábla tette az 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 209/B. § (1) bekezdésének alkalmazásával.

Megállapítható a keresettel támadott szerződéses pont értékelésével és annak a szerződés további rendelkezéseivel történt összevetésével, hogy a perbeli szerződésben a vizsgált kikötés az, ami az árfolyamkockázat fogyasztó általi viselését közvetlenül kifejezi és egyértelművé teszi. A vizsgált szerződéses feltétel – függetlenül a megfogalmazás módjától – valójában tényleges szerződéses tartalmat hordoz: az egyik szerződő fél, a fogyasztó felperes fizetési kötelezettségét fejezi ki az árfolyamkockázat viselésével összefüggésben. Ebből következően tévesen hárította el az ítélőtábla a vonatkozó kereset érdemi elbírálását az rPtk. 209/B. § (1) bekezdésének alkalmazásával, az adott kikötésnek tulajdonítható, a fogyasztó kötelezettségeire vonatkoztatható tartalom hiánya miatt.

Tévedett az ítélőtábla a felmondás jogellenessége vizsgálatát kizáró eljárásjogi feltételek megítélésében is [1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 123. §]. A felülvizsgált ítéletben ezzel kapcsolatban megjelölt – a másodfokú bíróság által döntése alapjául figyelembe vett – eseti döntésekben (Gfv.VII.30.054/2019/6., Gfv.VII.30.158/2019/4.) a Kúria nem kölcsönszerződés felmondása jogszerűtlenségének, hanem felmondásról készült közjegyzői okirat közokirati jellege hiányának megállapítására irányuló keresetekkel összefüggésben mondta ki az adósok perben elérhető jogvédelmének, ezáltal a megállapítási kereset adott eljárásjogi feltételének hiányát a kért megállapítással. A támadott közjegyzői okirat e jellegének vitatásával – az erre vonatkozóan kért megállapítással – az adott per felperese a felmondással esedékessé tett követelés közvetlen végrehajthatóságának törvényi feltételét teszi ugyanis vitássá, amellyel a közokirat alapján vele szemben megnyíló közvetlen végrehajtás lehetőségét és elrendelését kívánja elkerülni. Az adós azonban a közvetlen végrehajtás törvényben meghatározott feltételeinek hiányára hivatkozással jogait külön jogorvoslati eszközökkel megvédheti: a végrehajtás elrendelésének jogkövetkezményei kiküszöbölhetők a végrehajtási eljárás keretében a végrehajtási záradék törlésével [a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 211. § (2) bekezdés], peres eljárásban pedig a végrehajtás megszüntetése iránti per indításával [rPp. 369. §, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 528. § (2) bekezdés; BH2019.301.].

Az előzőtől különböző eset – amelyet a Kúria ítélezési gyakorlatában következetesen ekként kezel (Gfv.VII.30.356/2016/7.) –, ha a kereset a felmondás jogszerűtlenségének megállapítására irányul. A jogellenesnek állított felmondás jogkövetkezményeinek elhárításához fűződő érdek esetén fennáll a jogvédelem szükségessége a kért megállapítással, mivel a felmondás valamennyi joghatásának elhárítására és a felperes sérült jogainak orvoslására a végrehajtási eljárásban biztosított jogorvoslatok, vagy a végrehajtás megszüntetésére irányuló per nem alkalmasak. A felmondás alapvető joghatása, hogy a szerződést megszünteti [rPtk. 321. § (1) bekezdés], amelynek elhárítására a végrehajtási eljáráshoz kapcsolódó jogorvoslatok nem képesek. E joghatás kiküszöbölését az adós a felmondás jogszerűtlenségére hivatkozással sem perben az rPp. 369. §-a, illetve 2018. január 1-jét követően indított

eljárásban a Pp. 528. §-a alapján, sem a végrehajtási eljárás keretében a Vht. 55-56/A. §-ai szerint nem követelheti. A felmondás jogellenességének megállapítása iránti keresetet ezért érdemben el kellett volna bírálni.

Megalapozatlanul állította a felülvizsgálati kérelem az alperesek közti engedményezési szerződéssel szemben előterjesztett kereset érdemi elbírálásra való alkalmasságát és annak jogsértő elmaradását a jogerős ítélet eredményeként. Abból ugyanis, hogy a kötelezett nem alanya az engedményezési szerződésnek, és szabályszerű értesítése az engedményezésről kizárja, hogy a régi jogosult kezéhez a kötelmet megszüntető hatállyal teljesíthessen, következik, hogy az engedményezési szerződés esetleges érvénytelensége az engedményezési szerződés alanyainak jogviszonyára hat ki – az érvénytelenség jogkövetkezményeit a közöttük fennálló jogviszonyban kell levonni –, az érvénytelenség a kötelezett fizetési kötelezettségét nem befolyásolja. Az adóst, ha az engedményezőtől kapott szabályszerű értesítés alapján joghatályosan teljesített, arra hivatkozással, hogy az engedményezés érvénytelen, nem lehet ismételt kötelezetti pozícióba helyezni [rPtk. 328. § (1), (3) és (4) bekezdés, 329. § (1) bekezdés; EBH2005. 1222., EBH2003. 868., EBH2002. 647.]. Mindezek figyelembevételével a bírósági gyakorlat nem ismeri el a kötelezett keresethetőségi jogát az engedményezési szerződés érvénytelenségének megállapításában.

A felülvizsgálati kérelem további hivatkozásai az előzőekben részletezettek szerint a jogerős ítélettel érdemben el nem bírált keresetek érdemére tartoztak, ennél fogva a felülvizsgálati eljárás kereteit meghaladták.

A megismételt másodfokú eljárásban az érintett keresetek tárgyában az előzőek figyelembevételével kell döntenie a bíróságnak a felperes fellebbezéséről és az elsőfokú ítélet felülbírálatáról, a fellebbezésnek az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó kikötés tisztességtelenségét és a felmondás jogszerűtlenségét érintő részei érdemi vizsgálatával.

Gfv.VI.30.035/2021/4.

A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan a hitelező részéről a szerződésben nyújtott tájékoztatás teljesítette az átláthatóság követelményét.

Az adós fizetési kötelezettségét szabályozó kikötések átláthatóságának, vagyis annak megítélése során, hogy az árfolyamkockázat mibenlétéről a fogyasztó megfelelő tartalmú tájékoztatást kapott-e a szerződéskötéskor – egyéb írásbeli vagy szóban adott tájékoztatás hiányában – a megkötött kölcsönszerződés vonatkozó szabályozása bírt egyedül jelentőséggel a perben [1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (3) bekezdés, 209. § (1) és (2) bekezdés, 2/2014. PJE jogegységi határozat, Európai Unió Bírósága C-186/16. számú ítélete].

Az árfolyamkockázat a kirovó és a lerovó pénznem eltéréséből adódó, szükségképpen és automatikus következmény, a devizaalapú kölcsönszerződések jellegéből következik [6/2013. PJE jogegységi határozat III/2. a) pontjához tartozó indokolás; Európai Unió Bírósága C-51/17. számú ítélet]. A kölcsönszerződés részét képező általános szerződési feltételeknek az árfolyamkockázat viselését szabályozó kikötései a szerződés főszolgáltatására vonatkoznak, ezért adott esetben nem világos, nem érthető jellegük miatt idézhetik elő a szerződés – egészének – érvénytelenségét, a kikötések tisztességtelenségén keresztül [1/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolása].

Az árfolyamkockázat mibenlétét szabályozó szerződéses feltételek átláthatóságával kapcsolatban felállított követelményrendszer maga a fogyasztói irányelv, az irányelvet a hazai jogba átültető szabályozás, valamint az Európai Unió Bíróságának a fogyasztói irányelvet kötelező jelleggel értelmező ítéletei adják meg, miként azokat a Kúria is értékelte és figyelembe vette vonatkozó jogegységi döntése meghozatalakor [2/2014. PJE jogegységi határozat 1. pontjához tartozó indokolás].

A C-26/13. számon indult előzetes döntéshozatali eljárásban – amelyet az alapügyben vizsgált devizaalapú szerződésben kikötött árfolyamrész, vagyis a folyósításra előírt vételi típusú árfolyammal szemben a törlesztőrészek kiszámítására az adott deviza eladási árfolyama alkalmazását lehetővé tévő szerződéses feltétel tett indokolttá – a 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 4. cikk (2) bekezdésének értelmezésével úgy foglalt állást az Európai Unió Bírósága, hogy az adott alapügyben

szereplőhöz hasonló szerződési feltétel esetén a szerződési feltétel világos és érthető megfogalmazásának követelménye alatt nem kizárólag az érintett feltétel nyelvtani szempontú érthetőségét kell érteni a fogyasztó számára, hanem azt is, hogy a szerződésnek átlátható jelleggel fel kell tüntetnie az érintett feltételben meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működését, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszonyt oly módon, hogy a fogyasztónak módjában álljon egyértelmű és érthető szempontok alapján értékelni a számára ebből eredő gazdasági következményeket.

Az Európai Unió Bírósága az előzőekben hivatkozott ítéletében tehát a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdésével összefüggésben a világos és érthető megfogalmazás szempontrendszerébe tartozóként generális jelleggel határozta meg az alaki és nyelvtani érthetőség teljesülését, továbbá ezen felül a fogyasztó megalapozott döntéséhez olyan egyértelmű és érthető kritériumok megadását, amelyekből a fogyasztó előre láthatja a kikötés eredményeként jelentkező, őt érintő gazdasági következményeket. Szintén általánosan megfogalmazott követelményként jelenik meg az Európai Unió Bírósága ítéletében az az elvárás, hogy a fogyasztó számára ténylegesen lehetőséget kell biztosítani a szerződés valamennyi feltételének, továbbá a szerződéskötés következményeinek megismerhetőségére. A felállított szempontrendszer alkalmazása során fogyasztó alatt nem a konkrét fogyasztó értendő, hanem az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó. Az Európai Unió Bírósága ítéletének az a része, amely meghatározott külföldi pénznem átváltási mechanizmusának konkrét működése, valamint az e mechanizmus és a kölcsön folyósítására vonatkozó többi feltételben előírt mechanizmus közötti viszony bemutatásának elvárására vonatkozik, a konkrét előzetes döntéshozatali eljárás alapját jelentő szerződéses feltételre specializált megállapítás, abból következően, hogy az eljárásban vizsgált különmemű árfolyamok kikötése – a szerződéses feltétel természetéből adódóan – feltételez és magában hordoz egy szükségeszerű számítási műveletet.

A Kúria a C-26/13. számú ítélet kihirdetése után, annak iránymutató megállapításai figyelembevételével hozta meg a 2/2014. PJE jogegységi határozatát, a 6/2013. PJE jogegységi határozattal addig el nem döntött jogkérdésekről. Idetartozott egyebek mellett a devizaalapú kölcsönszerződésekben az árfolyamkockázat korlátlan viselésére vonatkozó kikötés megítélése is.

A 2/2014. PJE jogegységi határozat értelmében a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság elvéből következően a vizsgált szerződéses feltétel tekintetében a fogyasztót olyan helyzetbe kell hozni a szerződéskötéskor, hogy megfelelően fel tudja mérni az általa vállalt kötelezettségeket, árfolyamkockázat esetén azt, hogy a jövedelme szerinti pénznem leértékelődésével annak hatása a fizetési kötelezettségére korlátlan. Az általános szerződési feltételekben szereplő, az árfolyamkockázat mibenlétére, tartalmára, viselésére vonatkozó kikötés akkor világos és érthető, ha az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára felismerhető, hogy a számára kedvezőtlen árfolyamváltozás korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának felső határa nincs [2/2014. PJE jogegységi határozat III/1. pontjához tartozó indokolás]. Kiolvasható a jogegységi döntés indokolásából az is, hogy az árfolyamkockázat várható alakulásának, realitásának megjelölése nem elvárás a fogyasztó felé teljesítendő tájékoztatással szemben. Ez utóbbi körbe tartozó többletinformációnak – így a fogyasztó által viselendő árfolyamkockázat nem valós vagy korlátozott jellegére közölt adatnak – csupán a szerződés egyértelmű megfogalmazásával, illetve a megfelelő tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozattal szemben, a bennük foglalt tájékoztatást lerontó hatás tulajdonítható.

Mindezeket követően hozta meg az Európai Unió Bírósága a C-51/17. számú ítéletét, amelyben kifejezetten az árfolyamkockázat viselésére vonatkozó szerződéses feltétellel összefüggésben értelmezte a fogyasztói irányelv 4. cikk (2) bekezdését. Kimondta, hogy a szerződési feltételek világos és érthető megfogalmazásának követelménye ahhoz, hogy a fogyasztók tájékozott és megalapozott döntéseket hozhassanak, magában foglalja, hogy az árfolyamkockázattal kapcsolatos feltételnek nemcsak alaki és nyelvtani szempontból, hanem a konkrét tartalom vonatkozásában is érthetőnek kell lennie a fogyasztó számára, abban az értelemben, hogy az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó ne csupán azt legyen képes felismerni, hogy a nemzeti fizetőeszköz a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti devizához képest leértékelődhet, hanem értékelni kell tudnia egy ilyen feltételnek a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is. A pénzügyi intézmények feladatába tartozó tájékoztatásnak ki kell terjednie a

kölcsönfelvevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására. Mindezek közelebbről annyit jelentenek, hogy a kölcsönfelvevőnek világos tájékoztatást kell kapnia egyrészt arról, hogy a deviza alapú kölcsönszerződés aláírásával bizonyos mértékű árfolyamkockázatot vállal, amely gazdaságilag nehezen viselhetővé válhat, amennyiben az a pénznem, amelyben jövedelmét kapja, leértékelődik azon devizához képest, amelyben a kölcsönt nyújtották; másrészt fel kell hívnia a banknak a figyelmet az átváltási árfolyam lehetséges változásaira és a devizában felvett kölcsönrel összefüggő kockázatokra; végül pedig a fogyasztó számára tényleges lehetőséget kell biztosítani az összes szerződéses feltétel megismerésére.

A pénzügyi intézményeket az árfolyamkockázattal összefüggésben terhelő tájékoztatási kötelezettség tekintetében nem elvárás sem az árfolyamváltozás prognózisa, várható alakulása a szerződéses futamidejére, sem pedig az árfolyamkockázat realitásának megjelölése, szemben az ügyben eljáró másodfokú bíróságnak a felülvizsgált ítélet indokolásával kitűnő álláspontjával. Ez utóbbi körbe tartozó többletinformációnak – így a fogyasztó által viselendő árfolyamkockázat nem valós vagy korlátozott jellegére közölt adatnak – csupán a szerződés egyértelmű megfogalmazásával, illetve a megfelelő tartalmú kockázatteljáró nyilatkozattal szemben, a bennük foglalt tájékoztatást lerontó hatás tulajdonítható [6/2013. PJE III.3. pontjához tartozó indokolás].

Az előzőekben ismertetett követelményrendszernek az alperes által támadott szerződéses feltételre konkretizált alkalmazásával elsőként azt emeli ki a Kúria, hogy a szerződési feltételek világos és érthető jellegéhez alapvető jelentőségű – de nem egyedülként érvényesülő – alaki, nyelvtani szempontból elvárt érthetőséggel kapcsolatban megállapítható, hogy a vizsgált szerződéses pontok – szerkezeti elhelyezésükből, valamint megszövegezésükből adódóan – áttekinthető szerkezetben, egyértelműen azonosítható és értékelésre alkalmas, érthető tartalommal jelentek meg a fogyasztó számára. A perbeli esetben az alaki szempontú érthetőség elvárása ezáltal nem sérült.

A kölcsönszerződés vonatkozó pontjai vizsgálatával megállapítható, hogy a szerződés szövege kellően magyarázó, a forint árfolyamának a szerződésben kikötött devizához képest lehetséges változására megfelelően informatív szöveges magyarázatot adott a devizaalapú kölcsönügyletekben rejlő – a forintügyletektől eltérő – kockázatokra.

A perbeli devizaalapú kölcsönszerződés mellett, hogy utalt a kirovó és a lerovó pénznem eltérésére: a forintban meghatározott kölcsönösszegre és az adós ugyancsak forintban teljesítendő törlesztési kötelezettségére, annak devizában való nyilvántartására és az adott bank ügyletre irányadó árfolyamaira, a szerződés 7. pontja – a törlesztőrészlet számadatát követően, az alperes fizetési kötelezettségei között – kiemelt bekezdésben rögzítette, hogy devizaalapú finanszírozás esetén a törlesztőrészek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyam és kamat alakulásától függően változhat, amelynek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást is növeli. A szerződés lejárat előtti megszűnése vagy módosulása esetén a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyam-különbözet egyösszegben esedékessé válik.

A hitelező Üzletszabályzata – amelynek átvételéről, megismeréséről és az ott írtak elfogadásáról az alperes magában a szerződésben külön nyilatkozott, ezáltal a szabályzat részévé vált a felek szerződésének [rPtk. 205/B. § (1) bekezdés] – a 18.3.2. pont alatt, devizaalapú szerződés címszó megjelölésével a következő értelmezést és magyarázatot adta. A devizalapú szerződések változó kamatozású szerződések, az ügyfél fizetési kötelezettségei forintban teljesítendők. Deviza alapú szerződés esetén a törlesztőrészekre a BB Rt. által a szerződés devizanemére meghirdetett árfolyamok módosulásának függvényében az alábbiakban meghatározott árfolyam-különbözet – a futamidő szerint utolsóként esedékessé váló törlesztőrészlet kivételével – kerül érvényesítésre: esedékes törlesztőrészlet x (aktuális árfolyam – bázis árfolyam)/bázis árfolyam. Az Üzletszabályzat nyomban e helyen meg is adta a két árfolyam értelmezését: bázis árfolyam alatt a BB Rt. szerződésben meghatározott árfolyamai közül a folyósítás napját követő első banki napjának végén érvényben levő (számlakonverziós vételi) árfolyamát kell érteni, aktuális árfolyam alatt pedig a banknak a törlesztőrészlet esedékessége napjának végén érvényben levő (számlakonverziós eladási) árfolyamát. Külön sorban és külön címszó megjelölése mellett kitért az Üzletszabályzat e helyen az árfolyam-különbözet elszámolására is. Eszerint

míg fix futamidejű devizalapú szerződések esetén az ügyfél által fizetendő árfolyam-különbözet a következő törlesztőrészlet esedékességével kerül kiterhelésre, az ügyfél számára jóváírandó árfolyam-különbözet pedig a 21. pont szerinti sorrend figyelembevételével kerül elszámolásra, a 18.3.3. pont szerint változó futamidejű devizalapú szerződés esetén az árfolyam-különbözet elszámolása a futamidő változását eredményezi. Utóbbi esetben az árfolyam-különbözet az adott törlesztőrészlet tőke-, majd kamattartalmát módosítja. Az árfolyam-különbözet elszámolását követően a hitelező a szerződés futamidejét és az utolsó törlesztőrészlet nagyságát úgy módosítja, hogy a törlesztőrészlet összege – az utolsó kivételével – ne változzon, és az utolsó törlesztőrészlet összege az induló törlesztőrészlet összegét ne haladja meg. Amennyiben azonban már a kamatváltozás lehetséges hatásaként bekövetkezett, hogy a futamidő elérte a maximális futamidőt és az utolsó törlesztőrészlet összege elérte az induló törlesztőrészlet nagyságát, az árfolyam-különbözet elszámolása mindaddig a hátralévő törlesztőrészletek változását eredményezi, amíg a törlesztőrészletek összege az eredeti törlesztőrészlet összeg alá nem csökken. Rögzítette a szabályzat – a vonatkozó matematikai képlet egyidejű megadásával, az ott alkalmazott teljesítési árfolyam alkalmazásával – azt is, hogy a hátralévő tőke- és az esetleges kamattartozás árfolyam-különbözete a szerződés lejárat előtti megszűnése vagy előtörlesztés esetén egyösszegben válik esedékessé, elszámolására az előtörlesztés, illetve az egyösszegű teljesítés jóváírásával kerül sor.

Ezt követően tartalmazta az Üzletszabályzat 18.3.4. pontja, hogy devizalapú finanszírozás esetén a törlesztőrészletek forintban fizetendő összege a devizanem árfolyamának és a kamatának alakulásától függően változhat, amelynek jelentős kockázata abban rejlik, hogy a forint leértékelődése nemcsak az esedékes törlesztőrészletek növekedését eredményezheti, de a teljes hátralévő tőketartozást érintő árfolyamkülönbözet egyösszegben esedékessé válik.

Az alperes így tett nyilatkozatot a felek közti szerződés 7. pontjában arról is, hogy tudatában van a devizalapú finanszírozás fokozott kockázatának, és vállalja ennek következményeit.

Hangsúlyozta a Kúria, hogy – a jogerős ítélet megállapításától eltérően – az árfolyamkockázat várható alakulásának és realitásának megjelölése nem elvárás a fogyasztó felé teljesítendő tájékoztatással szemben a korábban, a [37] bekezdésben már részletezettek szerint, kiemeli továbbá, hogy a felek közti szerződés az árfolyamkockázat adós általi viselését tekintve nem kizárólag a törlesztőrészletek mértékében megmutatkozó hatásra fókuszált, a fogyasztó pénzügyi kötelezettségei között világosan rögzítette az árfolyamkockázat alakulásának (a forint leértékelődésének) az adós tőketartozására gyakorolt hatását is. Az Üzletszabályzat vizsgált rendelkezései az árfolyam-különbözet elszámolásának szabályozásával nem hagynak kétséget afelől sem, hogy az árfolyamkockázat konkrétan miként jelentkezik a fogyasztó szerződéses fizetési kötelezettségében – az alperes esetében a változó futamidejű kikötéssel szóló kölcsönszerződésben (törlesztőrészlet, tőketartozás, futamidő) –, alapvetően abból következően, hogy az árfolyam-különbözet az adott törlesztőrészlet tőke- és kamattartalmát egyaránt módosíthatja. A szöveges levezetés logikus és érthető magyarázatán túl az Üzletszabályzat 18.3.2. pontjában adott, összesen három matematikai alpműveletet (kivonás, szorzás, osztás) tartalmazó képlet is világosan szemlélteti a törlesztőrészletre irányadó „aktuális árfolyam” és a kölcsön folyósításakor figyelembe vett „bázis árfolyam” eltérését és e két összetevő különbségének az adós által megfizetendő árfolyam-különbözetben mutatkozó jelentőségét. Hasonlóan egyértelmű a 18.3.3. pontban a hátralévő tőketartozás árfolyam-különbözetére kidolgozott matematikai képlet. A felülvizsgálati ellenkérelem álláspontjától eltérően az árfolyam-különbözetnek a szerződés alatti elszámolására vonatkozó – az előzőekben ismertetett és elemzett – szabályozás nem rontotta le az árfolyamkockázat mibenlétét és viselését világosan kifejező szerződéses tartalmat.

Mindebből következően a kölcsönszerződés és a részévé vált Üzletszabályzat ismertetett kikötéseinek együttesen meghatározott tartalma alapján az alperes – az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó mércéjén keresztül – nemcsak azt vehette számításba, hogy a perbeli kölcsönszerződéshez kapcsolódik árfolyamkockázat, de fel kellett ismerje annak konkrét lényegét, mibenlétét, a fizetési kötelezettségére gyakorolt hatását, továbbá azt, hogy kockázatviselésének nincs felső határa, az korlátlan. A korlátlan árfolyamkockázat viselésére vonatkozóan a bank részéről nyújtott tájékoztatás teljesítette a világos és érthető megfogalmazás, illetve az átláthatóság követelményét, ebből következően nem volt megállapítható a főszolgáltatást megállapító szerződéses kikötések tisztességtelensége, ez okból a perbeli kölcsönszerződés érvénytelensége [rPtk. 209. §].

Rögzíti végül a Kúria, hogy a perbelivel azonos szerződési feltételekkel kapcsolatban az előzőekben részletezettekkel lényegében azonosan foglalt állást a Kúria a Gfv.VII.30.322/2020/6. számú határozatában is. A Gfv.VII.30.315/2020/5. és a Gfv.VII.30.256/2020/10. számú döntések a felperes jogelődjének lakásvásárlással összefüggésben kidolgozott, a perbelitől eltérő tartalmú szerződéses feltételeire vonatkoznak.

Kfv.V.35.144/2021/9.

A számlabefogadónak észszerű intézkedéseket kell tennie annak érdekében, hogy ne váljon az adókijátszás részesévé. Amennyiben a tanú adatainak zártan kezelése a hatósági eljárásban indokolt volt, mert a közreműködése miatti súlyosan hátrányos következményeket valószínűsíti, a fél kérelmére a közigazgatási perben sem oldható fel a védelem.

A Kúria rámutatott arra, hogy az elsőfokú bíróság ítélete kellő alaposággal és részletességgel vizsgálta a kifogásolt számlák Áfa tartalma levonásának megtagadásával kapcsolatos minden összefüggést, a felperes a felülvizsgálati kérelmében nem tudta alátámasztani, hogy kirívóan okszerűtlen mérlegelésen, iratellenes megállapításokon alapulna az elsőfokú bíróság döntése. A számla kibocsátásával az adó áthárítása megtörténik, ezzel adójogi kapcsolat jön létre a számlakibocsátó és a számlabefogadó között, amely egyben kötelezettséget ró a számla befogadójára, a beszerzőre nézve: tegyen meg minden észszerű intézkedést arra nézve, hogy elkerülje az adókijátszásban való részvételt. A rá áthárított adó levonásának feltétele – miként arra az elsőfokú bíróság is helyesen utalt – az adóáthárítást tartalmazó számlák hitelessége.

A perbeli esetben az alperes a levonásba helyezett számlák fiktív voltát állapította meg, rögzítve, hogy nem bizonyított a számlákban foglalt gazdasági események létrejötte a számlákban feltüntetett felek között, és az általa feltárt objektív körülmények alapján a felperes nem tett meg minden észszerű intézkedést arra nézve, hogy az adókijátszásban való részvételt elkerülje. Az elsőfokú adóhatósági határozat többek között a 99. oldalon foglalkozik ezen objektív körülményekkel, az alperesi határozat pedig a 15-16. oldalon taglalja az erre vonatkozó megállapítást. Az elsőfokú bíróság feladata volt, hogy figyelemmel a felperes keresetében foglaltakra az alperesi határozat jogszerűségéről, így ezen megállapítás törvényességéről döntsön, a határozatban írtak és a perben felhozott érvek ütköztetése révén. Az alperes határozatának kiadásakor még nem került közzétételre az 5/2016. (IX.26.) KMK vélemény. Az első ízben hozott elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyező kúriai végzés erre mutatott rá, amikor kiemelte, hogy a támadott határozat meghozatalakor a Kúria még nem alkotta meg a KMK véleményét, amely az 2007. évi CXXVII. törvénynek (a továbbiakban: Áfa tv.) értelmezésének gyakorlati szabályairól szól, azonban a véleményben megfogalmazott vizsgálati keretek a bírói gyakorlatban már érvényesültek; a nemzeti bíróság feladata, hogy örködjön az adó levonás megtagadásának szabályszerűsége felett az Európai Unió Bírósága által kidolgozott teszt alkalmazása útján.

A Kúria megállapítása szerint ezt a feladatot az elsőfokú bíróság elvégezte. Részletesen ismertette az Európai Unió Bírósága és a Kúria eseti döntései szerinti gyakorlatot. Ennek megfelelően a levonási jog gyakorlása csak abban az esetben tagadható meg, ha az adózó feltárt ismeretei alapján bizonyítható, hogy vagy eleve részese volt az adókijátszásnak, vagy eltúrta (tudott), illetve hanyag módon nem vett róla tudomást (tudhatott volna). A perbeli esetben a felperes tudattartalmára vonatkozóan az értékelést az elsőfokú bíróság elvégezte, ennek eredményéről az ítélete [27], [28], [33], [39], [40] pontjaiban számot adott. Rögzítette, hogy melyek azok az objektív körülmények, amelyek alapján a felperesnek az adókijátszásban való részvétele kapcsán a felperesi tudattartalmat igazoltnak tekintette. A megállapításaival a Kúria egyetért, a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra hivatkozással a következőket emeli ki.

Sem a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott elvi határozatok (EBH 2013.K.5. és EBH 2014.K.14.), BH 2021. 53 számon megjelent Kfv.I.35.362/2020. számú eseti döntés, sem a kiemelt Európai Unió Bírósága döntések tükrében nem állapítható meg jogsértő okfejtés vagy kirívóan okszerűtlen mérlegelés az elsőfokú bíróság ítéletében. Az elvi határozatok az objektív körülmények fennállásának adóhatóság általi bizonyítását emelik ki, a Kfv.I.35.362/2020/10. számú ítélet pedig rámutat az Európai Unió

Bírósága C-611/19 számú döntése alapján, hogy az „ismételten megerősítette, hogy a 2006/112 irányelvben előírt levonási jog rendszerével nem egyeztethető össze az, ha ezen jog megtagadásával szankcionálják azt az adóalanyt, aki nem tudta, vagy nem is tudhatta, hogy az érintett ügylet az eladó, illetve a szolgáltató által elkövetett adócsalás részét képezi, vagy hogy az értékesítési láncban az említett adóalany által teljesített ügyletet megelőző vagy követő másik ügylet héacsalást valósít meg.”

Ezzel összefüggésben a Kúria kiemeli, hogy a perbeli esetben az elsőfokú bíróság értékelésében nem kizárólag a szállítói oldalról származó adatok szerepeltek a feltárt objektív körülmények körében, nem önmagában a beszállítókkal kialakított szerződési feltételek, struktúra képezte a felperesi tudattartalommal kapcsolatos vizsgálódás alapját. A számlakibocsátóknál fennálló hiányosságok (iratanyag nem állt rendelkezésre, a beszerzéseik nem igazoltak stb.) összevetését ugyanis elvégezte az elsőfokú bíróság azokkal a feltárt tényekkel, amelyek a felperes felelősségét is felvetették, hogy valóban tett-e észszerű intézkedést az adókiátszás elkerülésére. A kellő körültekintés elmulasztását így okszerűen lehetett alapítani - a fenti körülmények mellett - azokra a felperesnél felmerült körülményekre, mint hogy a kellő körültekintés mellett fel kellett ismernie: a beszállító által kiállított számlákon feltüntetett adatok alapján a beszerzés nem azonosítható, pontos súly és eladási ár a számlákon nem szerepelt. Arra is helyesen hivatkozott az elsőfokú ítélet, hogy a toll minőségének feltüntetése másutt nem, csak a felperesnél nyilvántartott „tollvásárlás elszámolása” elnevezésű dokumentumban került rögzítésre.

Ezzel kapcsolatban hivatkozott a felperes a rekonstruálhatóságra, a saját bizonylati rendszere zártságára, manipulálhatatlanságára. A saját bizonylatok kapcsán kialakított rendszer legfeljebb közvetett módon állhat kapcsolatban a kellő körültekintés igazolásával, önmagában nem helyettesíti azokat az észszerű intézkedéseket, amelyeket az adózó köteles megtenni a számla befogadásakor annak elkerülésére, hogy adókiátszás részese legyen. Az ezzel kapcsolatos megállapításokat részletesen tartalmazta az elsőfokú bíróság ítéletének [30], [33], [36], [49] pontja, érintve a manipulálhatatlanság, a rekonstruálhatóság kapcsán felvetett bizonyítási indítványokat és azok mellőzésére vonatkozó indokokat. Az elsőfokú bíróság helytállóan rögzítette, hogy ezek nem szakkérdések. A felperes a saját bizonylatok kapcsán kialakított rendszerre önmagában nem hivatkozhat alappal, mert a zömében a régi személyes ismeretségre, az ezen alapuló kapcsolatokra épülő szerződő partneri rendszerben kellő körültekintéssel felismerhető a beszállító gazdasági tevékenységének hiánya, az általuk kiállított bizonylatokon a termék beazonosíthatatlansága. Az a körülmény, hogy a felpereshez már bekerült áru esetében a termék minősége megjelenik, az később a saját rendszerében azonosítható, nem értelmezhető a beszállítójával való relációban. A felperes a „toll” megnevezés számlában való feltüntetése kapcsán hivatkozott a Kúria Kfv.I.35.009/2012/6. számú eseti döntésére, azzal, hogy abban az eljárásban ezt nem kifogásolták. Megállapítható, hogy ez a körülmény a hivatkozott ítéletben nem szerepelt a Kúria döntésének szempontjaként, más okokból történt az adóhatósági határozatok hatályon kívül helyezése.

Emberi jogi közlemények

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának magyar vonatkozású ítéletei

Az adott időszakban nem vált véglegessé ilyen határozat.

Az Emberi Jogok Európai Bíróságának kiemelten fontos ítéletei

1. F. O. Horvátország elleni ügye (29.555/13)⁴⁶

A kérelmezőt, aki akkoriban egy állami középiskola tanulója volt, matematikatanára (R.V.) többször sértegette. A tanár többek között „ostobának, idiótának, bolondnak, mucsainak” nevezte a kérelmezőt. A kérelmező az eseményekkel összefüggésben pszichológiai kezelésen esett át.

Édesapja panaszt nyújtott be az iskolához, és számos más illetékes hazai szervhez, köztük az Oktatási Minisztériumnak. Az apa panaszainak eredménye az iskolapszichológus, R.V. és a kérelmező közötti beszélgetés, valamint az Oktatási Hivatal helyzetértékelése lett. A kérelmező eredménytelen büntetőfeljelentést is tett a rendőrségen R. V. ellen, zaklatására hivatkozva. A kérelmező sikertelenül tett panaszt az Alkotmánybíróság előtt a tanár iskolai zaklatása, valamint az illetékes hazai hatóságok nem megfelelő reakciója miatt.

A kérelmező – az Egyezmény 8. cikkére hivatkozva – sérelmezte, hogy a hatóságok nem védték meg a matematikatanár sértéseivel szemben.

A Bíróság megvizsgálta az Egyezmény 8. cikkének alkalmazhatóságát a jelen ügyben. Az oktatás területén hozott intézkedések bizonyos körülmények között érinthetik a magánélet tiszteletben tartásához való jogot, de nem minden olyan cselekmény vagy intézkedés, amelyről azt mondják, hogy hátrányosan érinti egy személy erkölcsi épségét, szükségszerűen vet fel ilyen beavatkozást (l. Costello-Roberts Egyesült Királyság elleni ügyét). A Costello-Roberts-ügy óta azonban a gyermekekkel szembeni fegyelmező intézkedések alkalmazásával kapcsolatos társadalmi felfogás és a jogi normák sokat fejlődtek, hangsúlyozva a gyermekek védelmének szükségességét az erőszak és visszaélés minden formájával szemben. Ez tükröződik a különböző nemzetközi okmányokban és a Bíróság ítélkezési gyakorlatában.

Azok a sértések, amelyeknek R.V. a kérelmezőt kitette, érzelmi zavarral jártak, ami kihatott lelki jólétére, méltóságára és erkölcsi épségére. Ezen túlmenően ezek a sértések az osztályteremben hangzottak el más tanulóknak előtt, és így alkalmasak voltak a kérelmező megalázására és lealacsonyítására mások szemében. A szóban forgó sértések különösen tiszteletlenek voltak a kérelmezővel szemben, és egy tanár követte el őket, aki hatalmat és ellenőrzést gyakorolt felette. Ilyen körülmények között, és figyelembe véve, hogy gyermekként a kérelmezőnek, osztálytársainak és általában a gyermekeknek legjobb érdeke, hogy hatékonyan megvédjék őket az oktatási környezetben történő erőszaktól vagy visszaéléstől, a sérelmezett bánásmód vizsgálat tárgyát képezte az Egyezmény 8. cikk értelmében vett a magánélet tiszteletben tartásához való jog alapján.

Miután megállapította, hogy az Egyezmény 8. cikk alkalmazható, figyelembe véve az eset körülményeit (nevezetesen az iskolában egy tanár által elkövetett zaklatással kapcsolatos állításokat, ahol az erőszak bármely formája, legyen bármilyen enyhe is, elfogadhatatlannak minősül), a Bíróság úgy találta, hogy nem lehetett helye a nem jelentős hátrány kritériumának. Ezért elutasította a Kormányzat ezzel kapcsolatos kifogását.

Nem volt kétséges, hogy a kérelmezőre nézve ilyen következményekkel járó bánásmód, amelyet egy állami iskola tanára alkalmazott, miközben a kérelmező az ő irányítása alatt állt, az Egyezmény 8. cikke

⁴⁶ Az ítélet 2021. szeptember 6-án vált véglegessé.

szerinti beavatkozásnak minősült. El kellett dönten, hogy az ilyen beavatkozás igazolható-e. Ennek értékelése során a Bíróság figyelembe vette azt a tényt, hogy a kérelmező nemcsak a tanár általi zaklatását kifogásolta, hanem azt is, hogy az illetékes hatóságok nem reagáltak a zaklatással kapcsolatos állításaira.

Noha R. V. első kérelmező elleni sértése azt célozta, hogy őt és osztálytársait megfegyelmezze, mert állítólag elkéstek az óráról, a két utóbbi alkalmat nem lehetett másnak tekinteni, mint a kérelmező ellen elkövetett, a kérelmező megalázását, lekicsinylését és nevetségessé tételét jelentő, indokolatlan szóbeli visszaélésnek. Mindenesetre R. V. magatartását nem lehetett igazolni. R. V., mint tanár, a kérelmező felett egyedülálló hatalmi pozícióba került, ami alkalmassá tette tetteit arra, hogy jelentős hatást gyakoroljon a kérelmező méltóságára, jólétére és pszichológiai fejlődésére.

A szóbeli bántalmazás nem volt túl nagy intenzitású, és nem fajult tovább, szisztematikusabb zaklatássá. R. V.-től mint tanártól azonban azt várták, hogy megértse: a szóbeli provokáció és bántalmazás hatásai mélyen érinthetik a tanulókat, különösen az érzékenyebbeket. Ezen túlmenően tanárként tisztában kellett volna lennie azzal, hogy a diákokkal szembeni erőszak minden formája, beleértve a verbális bántalmazást is, bármilyen enyhe is, elfogadhatatlan az oktatási környezetben, és hogy a tanulókkal a méltóságuk és erkölcsi épségük tiszteletben tartásával kellett kapcsolatba lépnie. Ennek megfelelően, tekintettel a pedagógusok bizalmi, tekintélyi és befolyási pozíciójára, valamint a pedagógusok társadalmi felelősségére, nem volt helye annak, hogy a tanuló a tanár bármilyen zaklatását elviselje. A bántalmazás gyakorisága, súlyossága és szándéka nem volt előfeltétele az erőszak és a visszaélés oktatási környezetben történő megállapításának.

A Bíróság úgy találta, hogy a hazai hatóságoknak, bár egy bizonyos mérlegelési mozgásteret élveznek, megfelelő törvényi, adminisztratív, szociális és oktatási intézkedéseket kell bevezetniük annak érdekében, hogy egyértelműen megtiltsák a gyermekek elleni erőszak vagy bántalmazás bármely formáját mindenkor és minden körülmények között, és így zéró tolerancia biztosítsanak az oktatási intézményekben előforduló erőszakkal vagy visszaélésekkel szemben. Ez összefügg az elszámoltathatóság biztosításának szükségességével is a megfelelő büntetőjogi, polgári, közigazgatási és szakmai utakon keresztül. A Bíróság a jelen ügy körülményei között nem tekintette úgy, hogy a büntetőeljárás igénybevétele kritikus az állam Egyezmény 8. cikke szerinti kötelezettségeinek teljesítése szempontjából, ezért tovább vizsgálta, hogy a kérelmező állításait milyen módon kezelték a rendelkezésre álló közigazgatási és szakmai keretek között.

A kérelmező R. V. általi zaklatás miatt az igazgatóhoz intézett első panaszát követően az iskola hatóságai nem tettek konkrét intézkedést mindaddig, amíg apja levelet nem küldött különböző állami hatóságoknak is, amelyben kérte, hogy védjék meg a kérelmezőt a további iskolai zaklatástól. Időközben a kérelmezőt további két esetben verbális bántalmazás érte R. V. részéről.

Az iskola hatóságai békéltető eljárást szerveztek a kérelmező és R. V. között. Ebben a folyamatban az egyetlen intézkedésként R. V. szóbeli szemrehányást kapott az iskolapszichológustól. R. V. magatartásával kapcsolatban azonban nem fogadtak el hivatalos határozatot vagy intézkedést, és nem indították meg a minisztérium előtt a vonatkozó szakigazgatási eljárásokat sem. Egy ilyen békéltető folyamat nyilvánvalóan hatástalan volt. A hazai hatóságok nem ismerték fel, hogy a tét nem pusztán a kérelmező és R. V. közötti ügyek rendezése volt, hanem annak szükségessége, hogy szembenézzenek a helyzettel és kezeljék azt a problémát, amelyet R. V. elfogadhatatlan magatartása okozott, amely nemcsak a kérelmezőt érintette, de néhány más diákot is. Az iskola semmilyen módon sem reagált a kérelmező azon kérésére, hogy helyezték át egy másik osztályba, vagy jelöljenek ki egy másik matematikatanárt az osztályába.

A minisztérium csak a kérelmező édesapjának konkrét kérésére reagált: az ügyet az Oktatási Hivatalhoz küldte pedagógiai oktatási felügyelet céljából. Nem volt azonban arra utaló jel, hogy a minisztérium tanfelügyelősége mérlegelte volna a hatáskörébe tartozó egyéb intézkedések megtételét a kérelmező konkrét panaszainak orvoslása érdekében, mint például a kérelmező kihallgatása vagy a tanulók védelmét szolgáló megfelelő intézkedések meghozatala, a tanárok speciális képzése és adott esetben a vonatkozó eljárás megindítása. Pedagógiai felügyelete keretében a Hivatal a matematikaórán R. V. általi megtartásának módjára összpontosított, anélkül, hogy a kifogásolt események vizsgálatát lefolytatta volna. A Hivatal által levont következtetések kétségesek voltak, tekintettel arra az állításra, miszerint

néhány diák a megtorlástól való félelem miatt nem válaszolt őszintén a Hivatal kérdőívére. Ezen túlmenően a Hivatal következtetéseiben azt javasolta, hogy az ügyet az iskolai hatóságok és a kérelmező édesapja közötti további megbeszélés során oldják meg: a Bíróság nem látta, hogy ez hogyan tekinthető megfelelő intézkedésnek.

Semmi sem utalt arra, hogy a Hivatal vagy a minisztérium nyomon követte volna a kérelmező ügyének vagy iskolai helyzetének további fejleményeit. Ebben az összefüggésben nehéz volt elfogadni, hogy az igazgató egyetlen levele is elegendőnek tekinthető, amelyben azt állítja, hogy a kérelmező édesapja szerint az ügyet rendezték. Valójában semmi sem utalt arra, hogy e levél tartalmát a kérelmező apja jóváhagyta volna. Az állami oktatási igazgatás számára nyilvánvalónak kellett volna lennie, hogy a kifogásolt magatartás típusa és annak a kérelmezőre gyakorolt hatásai gondosabb tudás- és erőforrás-befektetést igényeltek ahhoz, hogy megértsék annak következményeit és hatásait, ha nem biztosítanak megfelelő és elvárható ellátást a kérelmezőnek az iskolában. Összefoglalva, az állami hatóságok nem reagáltak kellő gondossággal a kérelmezőnek az iskolai zaklatással kapcsolatos állításaira. Ennek megfelelően az Egyezmény 8. cikkét megsértették.

A bíróság a kérelmező javára 7.500,-Euro nemvagyoni kártérítést ítelt meg.

A Kúria emberi jogi vonatkozású határozatai

Büntető ügyszak

Bfv.X.276/2021/12.

I. Az Emberi Jogok Európai Bíróságának (EJEB) egyezményesértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósult meg. Ha a megállapított egyezményesértés a jogerős ítéletben megállapított tényállást, az ahhoz vezető okfolyamatot, a bizonyítási eljárás lefolytatását, a bizonyítási eszközök törvényességének értékelését, a bizonyítékok összevetését érinti, az kizárólag megismételt bizonyítási eljárásban, új tényállás megállapítása során küszöbölhető ki.

II. A felülvizsgálatban hozott hatályon kívül helyező határozatnak az első- és másodfokú ítéleten kívül ki kell terjednie az ügyben a Kúria által korábban az ügyben felülvizsgálat során hozott érdemben megváltoztató ítéletre is.

A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § c) pontja értelmében a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak az Alkotmánybíróság vagy nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján is helye van.

A Be. 649. § (4) bekezdése értelmében nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv megállapította, hogy az eljárás lefolytatása vagy a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata megsértette a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezését, feltéve, hogy a nemzetközi emberi jogi szerv joghatóságának Magyarország alá vetette magát.

A Be. 649. § (5) bekezdése szerint nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján felülvizsgálatnak akkor is helye van, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv a nemzetközi szerződés azon rendelkezésének megsértését állapította meg, amely olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely a törvény szerint felülvizsgálattal nem, csak fellebbezéssel támadható.

Az EJEB a 61675/14. számon iktatott kérelem alapján a Kiss-Menczel kontra Magyarország ügyben 2020. június 9. napján meghozott végleges ítéletében megállapította, hogy a kérelmezővel szemben az Egyezmény 6. Cikk 1. pontját és a 3. (d) pontját megsértették. Az ítélet ténybeli alapját az képezte, hogy az EJEB megállapította, az ügyben S. körözés alatt álló, szökésben lévő személy nem volt meghallgatható a tárgyaláson, mivel ismeretlen helyen tartózkodott. Az elsőfokú bíróság a terhelt bűnösségét S.-nek az ügyiratok között található feljelentése és a nyomozás során tett tanúvallomása,

valamint a szakértői vélemény és egyéb bizonyítékok alapján állapította meg. Az EJEK döntése szerint abban a kérdésben, hogy a kérelmező aktívan vagy tudatosan részt vett-e azon ingatlanban folytatott marihuána termesztésében, amely tulajdonában állt ugyan, de nem lakott benne, a rendőrség számára rendelkezésre álló egyetlen tanú S. volt. Mindemellett, bár a fellebbviteli bíróság S. tanúvallomását kizárta a bizonyítékok köréből, a rendőrségi feljelentését továbbra is figyelembe vette. A büntetőeljárás korai szakaszában, amikor S. megjelent a rendőrség előtt, sem a kérelmező, sem jogi képviselője nem volt jelen. Így egy olyan fontos biztosíték hiányzott az eljárásból, amely ellensúlyozta volna azt a hátrányt, hogy S. tárgyaláson nem vizsgálta feljelentését figyelembe vették, mégpedig az, hogy a védelem a nyomozati szakaszban kérdéseket intézhessen a tanúhoz. S. a kérelmező bűnösségének megállapítása tekintetében a kérelmező jelenlétében soha nem tett tanúvallomást semmilyen bíróság előtt, és soha nem állt a védelem rendelkezésére abból a célból, hogy kérdéseket tehesse fel neki, mindazonáltal a kérelmező, mint egyik elkövető bűnösségére vonatkozó rendőrségi feljelentése a büntetőeljárás mindhárom szintjén az ügy része maradt. Annak ellenére, hogy a Kúria és az Alkotmánybíróság álláspontja szerint a bíróságok még S. feljelentésének kizárása esetén is számos bizonyítékkal rendelkeztek a kérelmező ellen, az EJEK nem volt meggyőződve arról, hogy a kérelmező számára megfelelő lehetőséget biztosítottak arra, hogy vitassa azokat az állításokat, melyek döntő fontosságúak voltak bűnösségének megállapítása tekintetében. A bíróság ezért úgy vélte, ez az eljárás ellentétes a kérelmezőnek az Egyezmény 6. Cikk 1. pontjában és 3. (d) pontjában foglalt jogaival. Ezért a bíróság arra a következtetésre jutott, hogy ezeket a rendelkezéseket megsértették.

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény és az ahhoz tartozó nyolc kiegészítő jegyzőkönyv kihirdetéséről az 1993. évi XXXI. törvény rendelkezik.

Az Egyezmény 6. Cikk 1. pontja 1. mondata értelmében mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetve az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően.

A 6. Cikk 3. (d) pont szerint minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van (legalább) arra, hogy kérdéseket intézzen vagy intéztessen a vád tanúhoz és kieszaközölhesse a mentő tanúk megidézését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanúit megidézik, illetve kihallgatják.

A hivatkozott törvény 3. § b) pontja alapján a Magyar Köztársaság Kormánya az Országgyűlés felhatalmazása alapján megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor tett nyilatkozatával teljes jogúan és külön megállapodás nélkül, a viszonyosság feltételével kötelezőnek ismeri el az Európai Emberi Jogi Bíróság joghatóságát az Egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvei értelmezéseivel és alkalmazásával összefüggő minden ügyben kapcsolatban, amennyiben az ezen ügy alapjául szolgáló tények az Egyezménynek és a kiegészítő jegyzőkönyvnek Magyarországra nézve történő hatályba lépését követően következtek be. A törvény az 5. § alapján a kihirdetését követő 8. napon, 1993. április 15. napján lépett hatályba.

Az Egyezmény 46. Cikk 1. pontja szerint a szerződő felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

Felülvizsgálatnak ezért a Be. 649. § (4) és (5) bekezdése szerinti ok fennállása alapján helye van.

A Be. 651. § (3) bekezdése értelmében a 649. § (3)-(5) bekezdésében meghatározott esetben a legfőbb ügyész hivatalból előterjeszti a felülvizsgálati indítványt.

Mindezek alapján a Kúria megállapította, hogy a felülvizsgálati indítványt arra jogosult, törvényben meghatározott okból terjesztette elő, ezért a felülvizsgálati eljárást érdemben lefolytatta.

A Kúria szerint az, hogy az EJEK határozatában megállapította, hogy az eljárás lefolytatása megsértette az Egyezmény 6. Cikk 1. pontját és 3. (d) pontját, jelen ügyben tényszerűen azt jelenti, hogy a terhelt tisztességes eljáráshoz való joga sérült azzal, hogy a büntetőügyben a bíróság eljárása során S. tanúhoz kérdéseket nem intézhetett és nem intéztethetett annak ellenére, hogy S. feljelentését és tanúvallomását az elsőfokú eljárásban, illetve a feljelentését a másodfokú eljárásban, mint a vád kihallgatott tanújának vallomását, figyelembe vették. Ez az eljárási szabálysértés nem feleltethető meg a Be. 649. § (2) bekezdésében megjelölt, felülvizsgálat alapját képező eljárási szabálysértéseknek, erre figyelemmel a

Be. 649. § (5) bekezdésére tekintettel van helye felülvizsgálatnak, mivel az EJEB által megállapított egyezményesértés olyan eljárási szabálysértést valósított meg, amely a Be. szerint felülvizsgálattal nem, csak fellebbezéssel támadható.

A Kúria az EBH 2015.B.7. számon közzétett határozatában kifejtette, az EJEB egyezményesértést megállapító döntése akkor képezi felülvizsgálati eljárás alapját, ha a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződés valamely rendelkezésének sérelme a büntetőügyben eljáró bíróság jogerős ügydöntő határozatában, vagy az ügydöntő határozathoz vezető büntetőeljárásban valósul meg. Az EJEB ítélete önmagában nem dönti el a bűnfelelősséget, de olyan jogi tény, amely megalapozza a jogerős ügydöntő határozat egyezményesértő részének kiküszöbölésére alkalmas felülvizsgálati eljárást, tehát felülvizsgálati ok. Ezek a jelenlegi büntetőeljárási törvény szerinti felülvizsgálati eljárásban is irányadók.

Az Egyezmény hivatkozott rendelkezéseinek sérelme megállapítása folytán a felülvizsgálati eljárást le kell folytatni, a felülvizsgálati eljárás lefolytatása során azonban a Be. rendelkezéseinek megfelelően kell eljárni.

A Be. 659. § (4) bekezdése értelmében a 649. § (5) bekezdésében meghatározott esetben a felülvizsgálati indítványt a törvénnyel kihirdetett nemzetközi szerződéssel ellentétes jogszabály figyelmen kívül hagyásával, illetve a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével kell elbírálni.

A Be. 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. A Be. ezzel ellentétes rendelkezést a 649. § (5) bekezdésében írt felülvizsgálati ok esetén sem tartalmaz, erre figyelemmel a nemzetközi szerződés rendelkezésének megsértése miatt indult felülvizsgálati eljárásban a Kúria a nemzetközi emberi jogi szerv döntésének alapulvételével a jogerős határozatban megállapított tényállás alapján vizsgálhatja, hogy a terhelt bűnösségének megállapítása tekintetében lehetséges-e a nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat hozatala, vagy ahhoz az eljárás megismétlése szükséges (EBH 2009.1949.).

A megállapított egyezményesértés a jogerős ítéletben rögzített tényállást, az ahhoz vezető okfolyamatot, a bizonyítási eljárás lefolytatását, a bizonyítási eszközök törvényességének értékelését, a bizonyítékok összevetését érinti, amely kizárólag megismételt bizonyítási eljárásban, új tényállás megállapítása során küszöbölhető ki. A Kúriának erre – a Be. 659. § (1) bekezdésében szabályozott törvényi tilalom folytán – nincs törvényes lehetősége. A védő észrevételében tett indítványa emiatt nem alapos, a Kúria az egyezményesértést a bizonyítási eljárás ismételt lefolytatása, a bizonyítási eszközök és a bizonyítékok értékelése, a bizonyítékok összevetése nélkül nem tudná orvosolni, ugyanakkor ez felülvizsgálati eljárásban a törvény által tilalmazott. A hatályon kívül helyezés folytán megismételt eljárás során ugyanakkor – a védő álláspontjával szemben – teljes mértékben lehetőség nyílik az egyezményesértés orvoslására, a megismételt eljárásban a lefolytatott bizonyítás során lehetőségessé válik S. felkutatása, tartózkodási helyének megállapítása esetén a bizonyítási eljárásban tanúként történő kihallgatása, melynek során biztosítani lehet, hogy a terhelt és védője a tanúnak kérdéseket tegyen fel, a vád képviselőjével azonos módon és azonos körben. Amennyiben a megismételt eljárás során S. tanúkenti kihallgatása nem lehetséges, úgy lehetőség van arra, hogy a feljelentésében foglaltakat, valamint tanúvallomását a bizonyítási eljárásban az eljáró bíróság kirekessze, és a tényállást kizárólag a bizonyítási eljárásban beszerzett többi rendelkezésre álló bizonyíték felhasználásával, azok törvényessége vizsgálatával, a bizonyítékok egyenként és összességében történő összevetésével, a jogszabályok és a bíróság meggyőződése alapján, indokolt határozatban állapítsa meg. A megállapított megalapozott határozat alapján lehet és kell állást foglalni a megismételt eljárásban a terhelt bűnösségének kérdésében.

A Be. 663. § (1) bekezdés c) pontja értelmében, a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot hatályon kívül helyezi, a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságot új eljárásra utasítja, ha a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv határozata alapján indult felülvizsgálat esetén a törvényben kihirdetett nemzetközi szerződésnek megfelelő határozat meghozatalához az eljárás megismétlése szükséges akkor is, ha a nemzetközi emberi jogi szerv olyan jogsértést állapított meg, amely miatt a megtámadott határozatot e törvény szerint egyébként nem kell

hatályon kívül helyezni.

A Kúria megállapította, hogy a hatályon kívül helyezésnek a legfőbb ügyész indítványában foglaltaktól eltérően az első- és másodfokú ítéleten kívül ki kell terjednie az ügyben a Kúria felülvizsgálat során hozott ítéletére is. A Kúria a felülvizsgálati eljárása során hozott ítéletében a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a Járásbíróság, valamint a Törvényszék ítéletét a terhelt vonatkozásában megváltoztatta, az ellene lopás büntette [1978. évi IV. törvény 316. § (1) bekezdés és (4) bekezdés a) pont] miatt indított büntetőeljárást megszüntette és a halmazati büntetésre utalást mellőzte; egyebekben a megtámadott határozatot a terhelt tekintetében hatályában fenntartotta. A Kúria ezen ítéletében a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ügydöntő határozatok jogerejét a rendkívüli jogorvoslati eljárásban feltörte akkor, amikor azokat megváltoztatva a lopás büntette miatt indult eljárást a büntethetőség elévülése címén, a korábbi Be. 332. § (1) bekezdés a) pont II. fordulata alapján megszüntette. Az eredményes rendkívüli jogorvoslat következtében az első- és másodfokú bíróság ítélete a Kúria felülvizsgálati eljárásban hozott ítéletével együtt alkotja azt a jogerős ügydöntő határozatot, amellyel szemben a nemzetközi szerződéssel létrehozott emberi jogi szerv által megállapított nemzetközi szerződés megsértése miatt jelen felülvizsgálati eljárás folyamatban van. A felülvizsgálati eljárásban ezen nemzetközi szerződés EJEB által megállapított megsértése csak abban az esetben orvosolható, ha a felülvizsgálattal érintett ügydöntő határozatok hatályon kívül helyezésre kerülnek. Amennyiben a jogerős ügydöntő határozatokkal szemben korábban benyújtott felülvizsgálati indítvány elutasításra került volna, úgy értelemszerűen a hatályon kívül helyezés kizárólag a jogerős ügydöntő határozatot megjelenítő első- és másodfokú határozatok tekintetében lett volna szükséges.

A védő észrevételében hivatkozott arra, hogy amennyiben az ügyben született elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére a rendes jogorvoslat előterjesztése során került volna sor, úgy az mindenképpen a terhelt érdekében történnék lenne tekinthető. A Kúria megállapítja, hogy a Be. 649. § (5) bekezdésére alapozva előterjesztett felülvizsgálati indítvány kizárólag a terhelt javára előterjesztett indítványnak tekintendő.

A Kúria a Be. 663. § (3) bekezdése alapján az új eljárás lefolytatására a következő kötelező utasításokat adta:

- A megismételt elsőfokú eljárásban meg kell kísérelni S. tartózkodási helyének felkutatását, amennyiben ez eredményre vezet, őt a tárgyaláson tanúként kell kihallgatni, mely során a megfelelő figyelmeztetéseket követően biztosítani kell, hogy a kihallgatáson a vádló mellett a terhelt és védője is azonos körben, a vád tárgyát érintő kérdéseket tehessenek fel.
- Amennyiben S. tanú felkutatására tett intézkedések nem vezettek eredményre, úgy a feljelentésében foglaltakat, valamint a nyomozás során tett tanúvallomásaiban foglaltakat a Be. 167. § (5) bekezdése szerint olyan bizonyítási eszközökből származó tényeknek kell tekinteni, amelyek a terhelt és védő büntetőeljárás jogainak lényeges sérelmével lettek megszerelve.
- Az ismételten lefolytatott bizonyítási eljárás során a Be. 167. § (4) bekezdése szerint kell a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékelni, a bizonyítás eredményét a bíróságnak az így kialakult meggyőződése szerint kell megállapítani. Az ügyben eljáró bíróságoknak a lefolytatott törvényes bizonyítás alapján megállapított megalapozott tényállás alapján kell állást foglalniuk a terhelt bűnösségének kérdésében.

Bpkf.I.1.071/2021/3.

A Kúria az ítélőtáblának a terhelt letartóztatását felülvizsgáló és fenntartó végzése ellen a terhelt által benyújtott fellebbezést elbírálva az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta.

A Pécsi Ítélőtábla helyesen állapította meg, hogy a vádlott vonatkozásában fennállnak a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés általános feltételei, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 276. § (2) bekezdés a) pontjának ab) és c) pontjának cb) alpontjában meghatározott különös okai.

A Be. 296. §-a szerint a letartóztatás a terhelt személyi szabadságának bírói elvonása a jogerős ügydöntő határozat meghozatala előtt.

A letartóztatás feltételeinek vizsgálatánál konkrét, az adott ügyre vonatkozó tényeken alapulhat az a következtetés, hogy fennáll a szökés, elrejtőzés vagy a bűnisméltés veszélye (BH 2009.7.).

Az Emberi Jogok Európai Bírósága az EJEJ 2013.53129/2009. Imre Zsolt kontra Magyarország ítéletében kifejtette: azt, hogy a vádlott előzetes letartóztatásának fenntartása észszerű-e, minden esetben az ügy speciális vonásainak a fényében kell megítélni. Az elhúzódo fogvatartás egy adott ügyben csak akkor lehet indokolt, ha a közérdek valódi követelményének olyan specifikus jelei állnak fenn, amelyek – az ártatlanság véelme ellenére – nagyobb súllyal esnek latba, mint az Egyezmény 5. cikkében lefektetett, az egyéni szabadság tiszteletben tartását előíró szabályok {indokolás 41.}.

A nyomozási bíró eljárásáról az előzetes letartóztatás elrendelése tárgyában született 93/2011. BK. vélemény szerint, amikor a bíróság az (előzetes) letartóztatás különös feltételeit vizsgálja, rendkívüli gondossággal kell eljárnia. Figyelembe kell venni, hogy olyan feltételezés, amely egy jövőbeli esemény bekövetkezésének a valószínűsítéséből áll, csak tényeken alapuló következtetések útján történhet. A megalapozottan feltehető kifejezés olyan jövőbeli történésre, eseményre utal, amelynek a bekövetkezése a rendelkezésre álló körülményekből, tényekből előrelátható, elképzelhető, várható, gyanítható, vagyis valószínűsíthető, valószínű. A bűncselekmény – büntetési tételben megnyilvánuló – tárgyi súlya csak a konkrét ügy speciális jellemzőjével együtt jut szerephez, illetve ad ilyen következtetésre alapot. A tárgyi súly kapcsán önmagában a (Btk. Általános és Különös Része szerinti) jogalkotói értékelés nem biztosít az előzetes letartóztatás indokoltságára önálló következtetési alapot.

Az előzetes letartóztatás szükségessége a büntetőeljárás törvényben meghatározott különös okok és a konkrét ügy jellemzőjének egybevetett vizsgálata eredményeként válik megismerhetővé (BH 2007.403.).

A jelen ügyben a vádlottal szemben elrendelt és az elsőfokú bíróság által továbbra is fenntartott letartóztatás alapjául szolgáló okok ilyen, megalapozott feltevésen alapuló okok, ezért azok megállapításához az ügy konkrét körülményeinek vizsgálata szükséges. Önmagában az eljárás tárgyát képező bűncselekmény büntetési tételében megnyilvánuló tárgyi súly nem ad alapot az ilyen következtetés levonására, a letartóztatás fenntartásának indokolása körében vizsgálni kell az ügy egyéni körülményeit.

Az ítéletábla a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában írt szökés, elrejtőzés veszélyének ténybeli alátámasztásaként egyrészt a vádlottal szemben kiszabható halmazati büntetés tételkeretét, másrészt azt jelölte meg, hogy a vádlottnak számolnia kell elítélése esetén azzal is, hogy a próbaidőre felfüggesztett korábbi büntetése végrehajtásának elrendelésére kerül sor. A Kúria ebben a körben megállapította, hogy az ügyben eljáró bíróságok a vádlott letartóztatásának fenntartása során a terhére rótt bűncselekmény tárgyi súlyán kívül a halmazati büntetékiszabás miatti büntetés nagyságára, valamint a végrehajtásában felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt történő elkövetésére hivatkoztak, illetve a vádemelést követő és az áttételt követő 6 hónapos felülvizsgálat során hivatkoztak a bíróság e körben is a rendezetlen személyi körülményeire.

A Főügyészség vádirata alapján megállapítható, hogy a vádlottat a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 164. § (1) bekezdésébe ütköző, de a (8) bekezdés I. fordulata szerint minősülő és büntetendő életveszélyt okozó testi sértés büntetével és a Btk. 368. § (1) bekezdésébe ütköző és aszerint büntetendő önbíráskodás büntetével vádolja. A halmazati büntetékiszabásra vonatkozó szabályok szerint ezen vádirati minősítésre figyelemmel akár 12 évig terjedő szabadságvesztés büntetés is kiszabható. A vádlott a Szekszárdi Járásbíróság 2015. április 2. napján jogerős ítéletével kiszabott 1 év fogházbüntetésből 2019. március 5. napján szabadult, a vádiratban rögzített elkövetési idő 2019. április 20., erre figyelemmel a büntetés kiszabás során a vádlott visszaesői minősítését is figyelembe kell venni, amennyiben bűnössége megállapításra kerül.

A vádlott nyomozás során rögzített állandó címe egy hajléktalanszálló, a bírósági eljárásban megadott tartózkodási helye pedig állítása szerint szívességi használat, amelyet okirattal nem támasztott alá. A vádlott befogadó nyilatkozatot nem csatolt annak igazolására, hogy a letartóztatás megszűnése esetén ezen a címen életvitelszerűen élhetne. A vádlott emellett letartóztatását megelőzően nyilatkozata szerint festő alkalmazásban dolgozott és gipszkartonozással foglalkozott. Elvált családi állapotú, egy kiskorú és egy nagykorú gyermeke van.

Mindezeket figyelembe véve megállapítható, hogy a vádlottal szemben kiszabható büntetés súlya, a bűnösség megállapítása esetén a visszaesői minőségére és a halmazatra figyelemmel várhatóan kiszabható szabadságvesztés büntetés hosszú tartama olyan körülmény, amely alapján alappal feltehető, hogy a vádlott jelenléte az eljárásban kényszerintézkedés alkalmazása nélkül nem lenne biztosítható, családi helyzete, személyi körülményei pedig az ebben rejlő veszélyt kedvező irányba ellensúlyozni nem tudják.

A Kúria emellett kiemeli azt, hogy a vádlott korábban külföldön dolgozott, saját nyilatkozata szerint több országban is, erre figyelemmel megalapozottan fennáll annak a veszélye is, hogy a várható büntetés súlya elől külföldre távozna, tekintettel arra, hogy ott esetlegesen meglévő kapcsolataira figyelemmel megélhetését is biztosítani tudná.

A vádlott személyi körülményei, lakhatásának bizonytalansága pedig alátámasztja azt, hogy a letartóztatással elérni kívánt cél enyhébb kényszerintézkedéssel nem biztosítható.

Az ítélet tábla a Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpontjában írt bűnismétlés veszélyének ténybeli alátámasztásaként a vádlott visszaeső voltát, életvezetését és a vád tárgyává tett cselekmény elkövetésének körülményeit jelölte meg. A Kúria ezzel kapcsolatban megállapította, hogy bűnösségének megállapítása esetén a vádlott visszaeső bűnelkövetőnek minősülne, továbbá a visszaesést megalapozó elítélése mellett több alkalommal ítélték el, legtöbbször garázdaság bűncselekménye miatt. A vádiratban írt cselekmény körülményeiből megállapítható, hogy a vádlott a vádiratban terhére rótt cselekményt jogerős szabadságvesztés büntetéséből történő szabadulását követő rövid idővel, közterületen, garázda jelleggel, erőszakosan, a köznyugalom megzavarására alkalmas elkövetési magatartással követte el. A vádlott terhére rótt önbíráskodás, valamint a testi sértés bűncselekmények olyan erőszakos cselekmények, amelyekre figyelemmel megállapítható, hogy a vádlott korábbi elítéléseire tekintettel megalapozottan fennáll annak a veszélye, hogy szabadlábra helyezése esetén újabb, kirívóan közösségellenes, erőszakos, szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekményt követne el. A vádlott családi körülményeire figyelemmel pedig az is feltehető, hogy enyhébb kényszerintézkedés, a kijelölt tartózkodási hely elhagyásának tilalmával járó, mozgását nyomon követő eszközzel biztosított bűnügyi felügyelet elrendelése esetén megélhetése nem lenne biztosított, ez a vagyoni elleni bűncselekmény elkövetésének veszélyét támasztja alá.

Mivel a vádlott esetében a letartóztatás meghatározott okai továbbra is fennállnak, ezért a letartóztatás megszüntetésére nem kerülhet sor (BH 2011.274.).

A terhelt vonatkozásában a letartóztatással elérni kívánt cél enyhébb kényszerintézkedés a fentebb kifejtettek figyelemmel nem biztosítható.

Bpkf.I.1.108/2021/2.

Letartóztatás indokoltságának éves felülvizsgálata keretében az ítélet tábla végzésének helybenhagyása.

A Be. 297. § (4) bekezdésére figyelemmel – tekintettel arra, hogy a vádlott letartóztatásának tartama a vádirat benyújtását követően meghaladta az egy évet – az ítélet tábla a Be. 291. § (1) bekezdés b) pontja alapján a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés fenntartásának indokoltságát felülvizsgálta.

E felülvizsgálat keretében – figyelemmel a vádlottal szemben a szabadságvesztéssel büntetendő bűncselekmény miatt történt vádemelésre – helytállóan állapította meg a táblabíró, hogy a vádlott letartóztatásának a Be. 276. § (1) bekezdés a) pontjában írt általános feltétele fennáll. Megállapítható a kényszerintézkedésnek a Be. 276. § (1) bekezdés b) pontjában írt további konjunktív feltétele is, nevezetesen a szükségesség követelménye. A vádlott letartóztatása a jelenlétének biztosítása és a bűnismétlés megakadályozása érdekében szükséges, az elérni kívánt cél más módon, enyhébb kényszerintézkedés alkalmazásával nem biztosítható.

A bírói engedélyes kényszerintézkedés eljárási törvényben meghatározott különös feltételei – így a Be. 276. § (2) bekezdés a) pontjának aa) és ab) alpontja szerinti szökés, elrejtőzés, valamint a Be. 276. § (2) bekezdés c) pontjának cb) alpontja szerinti bűnismétlés veszélye is – fennállnak.

A rendelkezésre álló iratok alapján – ahogyan arra az ítéletábra is hivatkozott – megállapítható, hogy a vádlott a nyomozati szakban a vele szemben 2018. augusztus 27. napján elrendelt bünygyi felügyelet szabályait 2018. szeptember 13-án megszegte, a mozgását nyomon követő technikai eszközt levágta, a kijelölt ingatlant elhagyta és az Egyesült Királyságba távozott, a magyar hatóságok számára elérhetetlenné vált. Az ellene kibocsátott belföldi és nemzetközi elfogatóparancs alapján elfogására a hegyeshalmi határátkelőhelynél került sor 2020. március 15-én. A Dabasi Járásbíróság V. rendű vádlottat fogolyszökés vétsége miatt 2020. április 23. napján kelt és jogerős 15.B.52/2020/6. számú ítéletével 3 hónap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre és 1 év közügyektől eltiltásra ítélte.

A csatolt befogadó nyilatkozat ellenére megalapozottan hivatkozott a táblabíróság arra is, hogy a vádlott külföldi kapcsolataira, bizonytalan egzisztenciális helyzetére, valamint a jelentős tárgyi súlyú bűncselekmények miatt kiszabható halmazati büntetés mértékére figyelemmel a szökés veszélye továbbra is fennáll.

A vádlott többszörösen büntetett előéletű, a vádban terhére rótt bűncselekményeket a rendelkezésre álló adatok szerint rövid idővel a jogerősen kiszabott büntetését követően, a vele szemben más bűncselekmény miatt folyamatban lévő büntetőeljárás hatálya alatt követte el.

A fentebb leírtak alapján a Kúria egyetértett a Fővárosi Ítéletábra végzése indokolásában kifejtettekkel abban, hogy a vádlott letartóztatása fenntartása a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont aa) és ab) alpontjában, valamint a Be. 276. § (2) bekezdés c) pont cb) alpontjában írt okból az eljárás jelenlegi szakaszában is indokolt és szükséges.

E körben helyesen hivatkozott a táblabíróság az Emberi Jogok Európai Bírósága eseti döntéseire, és a Kúria Bpkf.II.568/2015/2. számú végzésében kifejtettekre is.

Bpkf.II.1.151/2021/2.

Az azonos minősülést eredményező cselekményekkel való összevetésében szinte példa nélkül álló, kivételes tárgyi súlyú büntetőügyben emelt vád tárgyat képező cselekmények egyedi jellemzői az eltelt idő ellenére is alkalmasak a vádlott elérhetlenné válásának valószínűsítésére, ezért a bünygyi felügyelet felülvizsgálat keretében történő fenntartása szükséges és indokolt.

Az ítéletábra törvényesen járt el, amikor a Be. 291. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálta az I. rendű vádlott és a III. rendű vádlott letartóztatásának indokoltságát, és azt megalapozottan, helyes okból és alapvetően helyes indokokkal továbbra is fenntartotta.

Előrebocsátja a Kúria: a kényszerintézkedés vádlottak terhére rótt különös oka valójában annak valószínűsítését jelenti, hogy az I. rendű és a III. rendű vádlott részéről a Be. 39. § (3) bekezdés a) és b) pontjában írt törvényi kötelezettségek önkéntes teljesítése veszélyeztetett, és a törvényben meghatározott terhelti kötelezettségek valószínűsíthető megszegésének eredményeként bekövetkező – az elsőfokú végzésben és a fellebbezésekben hivatkozott szökésnél, illetve elrejtőzésnél jóval tágabb esetkört felölelő – elérhetlenné válásuk megakadályozása céljából, jelenlétük biztosítása érdekében a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazása szükséges.

Az elérhetlenné válás veszélyének mint valamely nemkívánatos jövőbeli esemény lehetséges bekövetkezésének a valószínűsítésére értelemszerűen nem csak olyan körülmény lehet alkalmas, amely a bizonyosság erejével megállapítható. A kényszerintézkedés különös okának megállapításához ugyanakkor a pusztá feltételezés elégtelen, és a bíróság döntésének konkrét adatokból levont, megalapozott, és a vádlott személyére egyéniesített következtetéseken kell alapulnia (EBH 2009.2025.).

A kényszerintézkedés fenntartására alapul szolgáló adatok sorában pedig a vádiratban felrótt cselekmény egyedi jellegzetességei is túl nem becsülhető jelentőségű körülményként esnek számításba annak megítélése során, hogy az I. rendű és a III. rendű vádlott elérhetlenné válásának kockázata az eljárás jelen szakaszában is valós-e.

A vád kétségkívül nem ítéleti bizonyosság, adatai nem tények, és a jogerős ítéletig megállapított tényről nem lehet szó, az eljárásnak csupán tényszerű adatai lehetnek. E vád szerinti adatok alapján azonban következtetés vonható a törvény szerinti eljárási érdek veszélyeztettségére, ami nem a bűnösség

kérdésének eldöntése. Az eljárás, a bizonyítás lefolytatásának érdeke és a vádlott személyi szabadságához fűződő (az ártatlanság vélelméből fakadó) érdeke között kell ugyanis döntenie (Bpkf.III.529/2018/4.).

Az Ítélet tábla tehát távolról sem csak a vád tárgyát képező bűncselekmények büntetési tételéből kiindulva jutott el a kényszerintézkedés további fenntartásának szükségességét megalapozó következtetésre. Ehelyett az elsőfokú bíróság részletesen elemezte a konkrét vádbeli egyedi cselekmények jellemzőit, helyesen utalva e cselekmények vád szerinti megvalósításának időtartamára, a halmazatban álló cselekmények számára, az üzletszerű és bünszervezetben történő elkövetés felrovására vezető megvalósítási módjára. Az ítélet tábla érveiben azonban annyiban kiegészítésre szorulnak, hogy a vádirat szerinti bünszervezet létrehozója és irányítója az I. rendű vádlott volt, miközben a bünszervezetben a III. rendű vádlott is a kezdetektől vezető szerepet töltött be.

Az Ítélet tábla határozatában hivatkozottakon túl utalt a Kúria arra is, hogy bizonyítottsága esetén a bünszervezetben történő elkövetés a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 37. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott következményeket (a szabadlábon lévő terhelttel szemben jogerősen kiszabott szabadságvesztés azonnali fogamatba vételét) vonja maga után, amely ugyancsak fontos szempontként jelentkezik a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés felülvizsgálata során.

Az így számba vett körülmények ismeretében alappal vonható következtetés, hogy az I. rendű és a III. rendű vádlottal szemben vád tárgyává tett cselekmények tárgyi súlya nem csupán a büntetési tételből fakadóan súlyos, de az azonos minősülésre vezető lehetséges cselekményekkel való összevetésében is kirívó, szinte példa nélkül álló. Az egyedi büntetőügy vád szerinti egyedi jellemzői meghatározó módon befolyásolják az eljárás tárgyát képező bűncselekmények bizonyítottsága esetén kiszabandó szabadságvesztésnek az irányadó büntetési tételkeret figyelembevételével meghatározott tartamát. E törvényi fenyegetettségnek pedig nyilvánvalóan a vádlottak személyére is hatása van, a Be. 39. § (3) bekezdés a) pontjában írt terhelti kötelezettségek teljesítését érintő döntésük befolyásolására alkalmasak.

Ekként a védői fellebbezésekben írtakkal szemben a felhívott körülmények együttesen az eljárás jelen szakaszában is alappal teszik megállapíthatóvá az elérhetlenné válás Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában rögzített különös okának fennállását.

Az I. rendű és a III. r. vádlott által kényszerintézkedés hatálya alatt töltött időtartam nem vitásan jelentős, amely ráadásul a bünygyi felügyelet legutóbbi felülvizsgálata óta további hat hónappal növekedett. Ugyancsak nem képezheti vita tárgyát, hogy az időmúlásnak jelentősége van a kényszerintézkedés indokoltságának megítélése során, éppen ezért rendeli a bünygyi felügyeletet a Be. 291. § (1) bekezdése hathavonta felülvizsgálni. Az eljárás tárgyát képező cselekmények fentebb meghatározott kivételes konkrét tárgyi súlya mellett ugyanakkor a további időmúlás, valamint az I. rendű vádlott és a III. rendű vádlott valóban kifogástalan személyi körülményei is csupán mérséklék az elérhetlenné válás veszélyét, de ki nem oltják.

A Bpkf.II.1.086/2020/2. számú végzésben foglalt indokolással összhangban közömbös végül, hogy a vádlott a Be. 430. § (1) bekezdésében írtakkal egyezően lemondhat a tárgyaláson való jelenlét jogáról. A Be. 39. § (3) bekezdés a) és b) pontjában szabott kötelezettségek a terheltet attól függetlenül terhelik, hogy a tárgyaláson való jelenlét jogáról lemondott-e, avagy sem. Ennek megfelelően a jelenlét jogáról lemondó nyilatkozatát követően ismételt jelenléte saját döntése [Be. 431. § (1) és (2) bekezdés] és a bíróságnak a bizonyítás célszerűségével összefüggő döntése [Be. 428. § (2) bekezdés a) pont] mellett éppen az okból is kötelezővé válhat, hogy – a Be. 39. § (3) bekezdés b) pontjában írt kötelezettségének megszegésével nyilvánvaló összefüggésben – védője számára elérhetlenné vált [Be. 428. § (2) bekezdés b) pont]. A jelenlét jogáról lemondott vádlott elérhetőségének is mindenkor biztosítottak kell lennie tehát, ekként a kényszerintézkedés Be. 276. § (2) bekezdés a) pont szerinti célból való alkalmazása a Be. 430. § (1) bekezdés szerinti nyilatkozat megtétele által nem befolyásolt.

Mindezek alapján az Ítélet tábla törvényesen jutott arra az érdemben is helytálló következtetésre, hogy a kényszerintézkedés általános feltételének fennállása mellett a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont) ab) alpontjában írt veszély kiküszöbölésére, az egyaránt kedvező személyi körülményekkel rendelkező és a kényszerintézkedés magatartási szabályait betartó az I. rendű és a III. rendű vádlottal szemben a bünygyi

felügyelet alkalmazása továbbra is szükséges, de egyben elégséges is jelenlétük biztosítása céljából, a vádlottak számára meghatározott magatartási szabályok módosítása nem indokolt.

Ennek megfelelően a Kúria nem tartotta teljesíthetőnek a III. rendű vádlott védőjének másodlagos indítványát sem. A védő a fellebbezésében ugyanis semmilyen okát nem adta, hogy a III. rendű vádlott számára a Be. 281. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott terület kiterjesztése a Be. 292. § (1) bekezdés b) pontja szerint mely okból vált szükségessé. Ehhez képest pedig a III. rendű vádlott tekintetében megállapított magatartási szabályok megváltoztatásának nincs ténybeli alapja.

Ugyancsak indokoltan határozott a Fővárosi Ítéltábla a terheltek mozgását nyomon követő technikai eszköz Be. 283. § (1) bekezdésén alapuló további alkalmazásáról.

Bpkf.II.1.152/2021/2.

Az azonos minősülést eredményező cselekményekkel való összevetésében szinte példa nélkül álló, kivételes tárgyi súlyú büntetőügyben emelt vád tárgyát képező cselekmények egyedi jellemzői az eltelt idő ellenére is alkalmasak a vádlott elérhetlenné válásának valószínűsítésére, ezért a büntügyi felügyelet felülvizsgálat keretében történő fenntartása szükséges és indokolt.

Az ítéltábla törvényesen járt el, amikor a Be. 291. § (1) bekezdés c) pontja alapján felülvizsgálta a II. rendű vádlott letartóztatásának indokoltságát, és azt megalapozottan, helyes okból és alapvetően helyes indokokkal továbbra is fenntartotta.

Előrebocsátja a Kúria: a kényszerintézkedésnek a II. rendű vádlott terhére rótt különös oka valójában annak valószínűsítését jelenti, hogy részéről a Be. 39. § (3) bekezdés a) és b) pontjában írt törvényi kötelezettségek önkéntes teljesítése veszélyeztetett, és a törvényben meghatározott terhelti kötelezettségek valószínűsíthető megszegésének eredményeként bekövetkező – az elsőfokú végzésben és a fellebbezésekben hivatkozott szökésnél, illetve elrejtőzésnél jóval tágabb esetkört felölelő – elérhetlenné válásának megakadályozása céljából, jelenlétének biztosítása érdekében a személyi szabadságot érintő bírói engedélyes kényszerintézkedés alkalmazása szükséges.

Az elérhetlenné válás veszélyének mint valamely nemkívánatos jövőbeli esemény lehetséges bekövetkezésének a valószínűsítésére értelemszerűen nem csak olyan körülmény lehet alkalmas, amely a bizonyosság erejével megállapítható. A kényszerintézkedés különös okának megállapításához ugyanakkor a pusztá feltételezés elégtelen, és a bíróság döntésének konkrét adatokból levont, megalapozott, és a vádlott személyére egyéniesített következtetéseken kell alapulnia (EBH 2009.2025.).

A kényszerintézkedés fenntartására alapul szolgáló adatok sorában pedig a vádiratban felrótt cselekmény egyedi jellegzetességei is túl nem becsülhető jelentőségű körülményként esnek számításba annak megítélése során, hogy a II. rendű vádlott elérhetlenné válásának kockázata az eljárás jelen szakaszában is valós-e.

A vád kétségkívül nem ítéleti bizonyosság, adatai nem tények, és a jogerős ítéletig megállapított tényről nem lehet szó, az eljárásnak csupán tényszerű adatai lehetnek. E vád szerinti adatok alapján azonban következtetés vonható a törvény szerinti eljárási érdek veszélyeztetettségére, ami nem a bűnösség kérdésének eldöntése. Az eljárás, a bizonyítás lefolytatásának érdeke és a vádlott személyi szabadságához fűződő (az ártatlanság vélelméből fakadó) érdeke között kell ugyanis döntenet (Bpkf.III.529/2018/4.).

Az Ítéltábla tehát távolról sem csak a vád tárgyát képező bűncselekmények büntetési tételéből kiindulva jutott el a kényszerintézkedés további fenntartásának szükségességét megalapozó következtetéséig. Ehelyett az elsőfokú bíróság részletesen elemezte a konkrét vádbeli egyedi cselekmények jellemzőit, helyesen utalva e cselekmények vád szerinti megvalósításának időtartamára, a halmazatban álló cselekmények számára, az üzletszerű és bünszervezetben történő elkövetés felrovására vezető megvalósítási módjára. Ugyancsak helyesen utalt a II. rendű vádlott ellen folyamatban lévő párhuzamos büntetőeljárás tényére, függetlenül attól, hogy ezen eljárást az ügyészség a jelen büntetőeljárásban vizsgált alapügytől különítette-e el. Az esetleges egyesítés értelemszerűen éppen a jelen vád tárgyává tett cselekmények körét szélesítené, következésképpen az elkülönítés tényére való hivatkozás sem helyezi eltérő megvilágításba a Törvényszék előtt folyamatban lévő

büntetőeljárásban értékelési körbe vont adatokat.

A Bpkf.II.331/2021/2. számú végzés indokaival összhangban, és a fellebbezés érveit nem osztva erősíti meg a Kúria, hogy a bünszervezeti elkövetést is a II. rendű vádlott terhére rováó vádbeli állítás is kiemelt jelentőséggel bír a kényszerintézkedés különös feltételének vizsgálata során. A bünszervezetben történő elkövetés ugyanis – bizonyítotttsága esetén – a büntetések, az intézkedések, egyes kényszerintézkedések és a szabálysértési elzárás végrehajtásáról szóló 2013. évi CCXL. törvény 37. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott következményeket (a szabadlábon lévő terhelttel szemben jogerősen kiszabott szabadságvesztés azonnali fogamatba vételét) vonja maga után.

Az így számba vett körülmények alapján alappal vonható következtetés, hogy az II. rendű vádlottal szemben vád tárgyává tett cselekmények tárgyi súlya nem csupán a büntetési tételből fakadóan súlyos, de az azonos minősülésre vezető lehetséges cselekményekkel való összevetésében is kirívó, szinte példa nélkül álló. Az egyedi büntetőügy vád szerinti egyedi jellemzői meghatározó módon befolyásolják az eljárás tárgyát képező bűncselekmények bizonyítotttsága esetén kiszabandó szabadságvesztésnek az irányadó büntetési tételkeret figyelembevételével meghatározott tartamát. E törvényi fenyegetettségnek, valamint a bünszervezeti elkövetés esetleges jogerős megállapításának elkerülhetetlen törvényi következményei pedig nyilvánvalóan a vádlott személyére is hatással bírnak, a Be. 39. § (3) bekezdés a) pontjában írt terhelti kötelezettségei teljesítését érintő döntésének befolyásolására alkalmasak.

A védői fellebbezésekben írtakkal szemben tehát a felhívott körülmények együttesen az eljárás jelen szakaszában is alappal teszik megállapíthatóvá az elérhetetlenné válás Be. 276. § (2) bekezdés a) pont ab) alpontjában rögzített különös okának fennállását.

A II. r. vádlott által kényszerintézkedés hatálya alatt töltött időtartam nem vitásan jelentős, amely ráadásul a bűnügyi felügyelet legutóbbi felülvizsgálata óta további hat hónappal növekedett. Ugyancsak nem képezheti vita tárgyát, hogy az időmúlásnak jelentősége van a kényszerintézkedés indokoltságának megítélése során, éppen ezért rendeli a bűnügyi felügyeletet a Be. 291. § (1) bekezdése hathavonta felülvizsgálni. Az eljárás tárgyát képező cselekmények fentebb meghatározott kivételes konkrét tárgyi súlya mellett ugyanakkor a további időmúlás, valamint a II. rendű vádlott valóban kifogástalan személyi körülményei is csupán mérséklék az elérhetetlenné válás veszélyét, de ki nem oltják.

Az augusztus 4. napján benyújtott indítvány indokai azonban túlnyomórészt már korábban is ismertek voltak a bűnügyi felügyelet fenntartása tárgyában határozatot hozó bíróságok előtt. Ennek megfelelően a Kúria a legutóbb hozott Bpkf.II.331/2021/2. számú határozatának [27]-[28] bekezdésében reagált a kényszerintézkedés alkalmazásával kapcsolatos különbségtételt sérelmező védői okfejtésre, [8] bekezdésében pedig az ártatlanság vélelmével kapcsolatos érvekre. A Kúria végzésében e körben általános érvennyel kifejtettek az eljárás bármely szakaszában, így a bűnügyi felügyelet újabb felülvizsgálata során is irányadóak, megisméltésre nem szorulnak.

Ugyancsak ismert volt az ítéletábla előtt az a körülmény, hogy a II. rendű vádlott önként tért haza Ausztriából, valamint, hogy hosszú ideje betartja a bűnügyi felügyelet magatartási szabályait, továbbá az is, hogy személyi, egzisztenciális körülményei rendezettek. Az ítéletábla a védői indítvány e hivatkozásaira alapul szolgáló adatok birtokában tartotta – helyesen – továbbra is mellőzhetetlennek a bűnügyi felügyelet alkalmazását. A Kúria által is ismert és értékelt e körülmények megítélésében nem okoz alapvető változást a védői fellebbezésben megjelölt, a II. rendű vádlott által létesített, munkavégzésre irányuló újabb jogviszony megléte sem.

A gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmények miatt indított büntetőeljárások nagy számára érvényes végül a védői megállapítás, amely szerint a jogerős befejezés időpontja előzetesen nem megbecsülhető. Ehhez képest az enyhébb magatartási szabályokkal körülbástyázott bűnügyi felügyelet alkalmazása mindaddig szükséges és indokolt, amíg annak törvényi feltételei fennállnak.

Mindezek alapján az Ítéletábla törvényesen jutott arra az érdemben is helytálló következtetésre, hogy a kényszerintézkedés általános feltételének fennállása mellett a Be. 276. § (2) bekezdés a) pont) ab) alpontjában írt veszély kiküszöbölésére a kedvező személyi körülményekkel rendelkező és a kényszerintézkedés magatartási szabályait betartó a II. rendű vádlottal szemben a bűnügyi felügyelet alkalmazása továbbra is szükséges, de egyben elégséges is jelenlétének biztosítása céljából, a számára meghatározott magatartási szabályok módosítása nem indokolt.

Kfv.V.35.144/2021/9.

A számlabefogadónak észszerű intézkedéseket kell tennie annak érdekében, hogy ne váljon az adókijátszás részesévé. Amennyiben a tanú adatainak zárt kezelése a hatósági eljárásban indokolt volt, mert a közreműködése miatti súlyosan hátrányos következményeket valószínűsíti, a fél kérelmére a közigazgatási perben sem oldható fel a védelem.

Nem osztotta a Kúria a felülvizsgálati kérelemben megjelenő azon felperesi hivatkozást, miszerint a zárt adatkezeléssel érintett tanúk vallomásának megismerhetősége vonatkozásában az elsőfokú bíróság jogsértést követett volna el, vagy korlátozta volna a felperes eljárási jogainak gyakorlását. A tanú adatainak zárt kezelése mint jogintézmény célját veszélyeztetné, amennyiben a tanú zárt adatkezelésre vonatkozó indokolt, kellő súlyú kérelme ellenére lehetőség nyílna a védelem megszüntetésére. Figyelemmel az elsőfokú bíróság által hivatkozott kúriai eseti döntésre megállapítható, hogy e védettség azt célozza: a tanú úgy teheszen vallomást a hatósági eljárásban, hogy ne kelljen a közreműködése miatti súlyos hátránytól tartania. Ez elősegíti a valóságnak megfelelő nyilatkozat megtételében. A perbeli esetben a tanúk által megjelölt indokok ismeretében helytállóan foglalt állást az elsőfokú bíróság, a súlyos jogkövetkezmény valószínűsítésére tekintettel a tanúk adatainak feltárására nincs mód, a kötelezettsége arra terjed ki, hogy a tanúmehhallgatásról felvett jegyzőkönyvek anonimizált változatának megtekintését biztosítsa a bíróság a felperes részére. A felperes a felülvizsgálati kérelmében is nyilatkozott a kitakart módon megismert tanúvallomások kapcsán, így eljárási jogszabálysértést nem követett el a bíróság; a felperes észrevételezési jogát megelőzően is gyakorolhatta. Nem sérült ezáltal az EJEE (Emberi Jogok Európai Egyezményének) 6. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog vagy az EJEB döntéseiben is megjelenő fegyveregyenlőség elve, a védekezés előkészítéséhez szükséges eszközkhöz való hozzáférhetőség joga. A zárt adatkezeléssel összefüggő előzetes döntéshozatali eljárás kezdeményezése iránti kérelem elutasításának, a tanúbizonyításra vonatkozó és az egyéb bizonyítási indítványok mellőzésének indokát az elsőfokú bíróság ítélete megfelelően tartalmazza.

A fél érdekeinek és a zárt adatkezelést kérő tanú védelméhez fűződő érdek összemérését a jogalkotó elvégezte, és a tanú indokolt kérelme esetén a zárt adatkezelés feloldását nem tette lehetővé. Az már a bizonyítékok mérlegelésére tartozó kérdés, hogy a bíróság, miután jogosult a nem anonimizált tanúvallomási jegyzőkönyveket megismerni, a megismerést követően hogyan értékeli-e a tanúvallomásokat. A perbeli esetben ennek értékelését tartalmazza az ítélet, kiemeli, hogy e nyilatkozatok is az alperesi megállapítást támasztják alá azzal, hogy az adókijátszás tényét az alperes nem kizárólag erre alapozta. A felperes a felülvizsgálati kérelmében ezen értékelés kirívóan okszerűtlen voltát nem tudta alátámasztani. A csatolt, másik vizsgált időszakra vonatkozó ítéletben foglaltak nem voltak figyelembe vehetők a Kúria előtti eljárásban.

Kfv.I.35.240/2021/13.

I. A Kp. tisztességes eljárást a felek kellő informáltsága szempontjából előíró alapvető rendelkezésének egyik tételes következménye, hogy az alperesi védíratot közölni kell a felperessel.

II. A Közösségen belüli használt cikk belföldi adómentes beszerzésének elsődleges feltétele, hogy a számla tartalmazza az értékesítő viszonteladói minőségét. Ennek hiányában szükségtelen vizsgálni, hogy igazolta-e a termék Héa-irányelv használt cikk kereskedőkre vonatkozó 312-325. cikkeinek megfelelő adóztatása. Az értékesítő viszonteladói minőségének és adóztatásának hiányában az áfa a belföldön alanyi mentességet választó beszerző terhén marad.

A felek tisztességes eljáráshoz való jogának egyik eleme a bíróság Kp. 2017. évi I. tv. (a továbbiakban: Kp.) 2. § (6) bekezdésében megfogalmazott kötelezettsége: A bíróság köteles gondoskodni arról, hogy a felek minden, az eljárás során előterjesztett kérelmet, nyilatkozatot, a bírósághoz benyújtott okiratot, bizonyítékot megismerhessenek, és azokra - megfelelő határidőn belül - nyilatkozhassanak. Az alapvető rendelkezés a felek kellő informáltságát írja elő, amelynek a közigazgatási perekben alkalmazott egyik

konkretizált szabálya, az, hogy a bíróság közli a közigazgatási szerv nyilatkozatát a felperessel. Az elsőfokú bíróság a 2. számú végzésével tájékoztatott a kereset a tárgyaláson kívül történő elbírálásról, megküldte az alperes védiratát és 15 napos határidőt adott a nyilatkozattételre azzal, hogy annak leteltét követően dönt a keresetről. A végzést felperes 2020. december 20-án elektronikus úton átvette, nyilatkozatot nem tett. A jogerős ítélet meghozatalára jóval a határidő leteltét követően, csak 2021. február 19-én került sor. Az elsőfokú bíróság semmilyen szempontból nem sértette meg a Kp. 77.§ (5) bekezdését.

Kfv.III.37.778/2021/2.

A felülvizsgálati eljárásnak kizárólag az ügy érdemére kiható jogszabálysértés esetében van helye. A joggyakorlat továbbfejlesztésére már kialakult, a bíróságok által egységesen folytatott joggyakorlat esetén van lehetőség. A Kúria a felperes alapvető eljárási jogainak sérelmét nem látta valószínűsítettnek.

A Kúria nem találta indokoltnak a felülvizsgálati kérelem érdemi vizsgálatát a Boultif- és Ünér kritériumok alkalmazását illetően. Az EJEB ezen két döntése jelen ügy tényállásától teljesen eltérő tényállások mellett születtek, ezért az azokban megjelent feltételrendszer jelen ügyre történő alkalmazhatóságának vizsgálatát, és így módon a felülvizsgálati eljárás lefolytatását a Kúria szükségtelennek tartotta.

Kpkf.V.40.607/2021/3.

Az azonnali jogvédelem iránti kérelem nem alapulhat feltételezéseken és kizárólag az alperesi közigazgatási cselekmény által okozott hátrány képezheti a jogvédelem alapját. Szintén nem képezheti az azonnali jogvédelem alapját az a kérelmezői állítás, hogy a felszámolási eljárásban sérülne a jogvédelmet kérő félnek a tisztességes eljáráshoz, a hatékony jogorvoslatához, a védelemhez való joga. Nem elegendő önmagában a pénzügyi-gazdasági helyzet ellehetetlenülést valószínűsíteni, hanem ok-okozati összefüggést is valószínűsíteni kell a gazdasági ellehetetlenülés és az alperesi közigazgatási eljárási cselekmény között.

Az azonnali jogvédelem tárgyában való döntéskor a bíróságnak a 2017. évi I. törvényben (a továbbiakban: Kp.) meghatározott szempontrendszer szerint kell a mérlegelését elvégeznie. Az EJEB TELTRONIC-CATV v. Lengyelország ügyben hozott döntésének tárgya pedig a tisztességes eljárás és az eljárási illeték/költség viszonya volt, párhuzamba a jelen jogkérdéssel az azonnali jogvédelem biztosításának szükségessége körében az igazságszolgáltatáshoz való hozzáférés nem vonható, mert a fizetési kötelezettség teljesítése a peres jogorvoslati jog gyakorlásának nem feltétele. A jelen ügyben nincs szó kötelezően előírt illetékről, illetve arról, hogy annak meg nem fizetése esetén a felperes elesne a bírósági úttól, jogorvoslattól.

Kfv.III.45.002/2021/2.

Amennyiben a Kp. 118. § (1) bekezdésében rögzített befogadási okok egyike sem áll fenn, a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadja.

Az Emberi Jogok Európai Bírósága a Markovics v. Hungary, a Béres v. Hungary és az Augusztnin v. Hungary (77575/11., 19828/13., 19829/13. sz.) ügyekben a szolgálati nyugdíjak átalakítását, a járandóság összegének a személyi jövedelemadó mértékével való csökkentését és az ellátásnak a jövedelemkorlát elérése miatti felfüggesztését kifogásoló indítványok alapján hozott határozataiban a tulajdonhoz való jog és a diszkrimináció tilalom megsértését nem állapította meg.

Munkaügyi ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Pfv.21.252/2020/25.

I. Önmagában az arra való általános hivatkozás, hogy a Kúria döntéseit és az ítélkezési gyakorlatát sérti a felülvizsgálható határozat, nem alapozza meg a tisztességes eljárás elvének sérelmét.

II. Megfelel az ítélkezési gyakorlatnak az a döntés, amely vagyoni jogi szempontból az élettársi kapcsolatot és az azzal összekapcsolódó házasságkötés esetén a házastársi életközösség időtartamát egységesen kezeli.

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye 6. cikk (1) bekezdése mindenkinek jogot biztosít arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és észszerű időn belül tárgyalja és hozzon határozatot polgári jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott vádak megalapozottságát illetően. Az EJEB alapjogi deklarációjával egyezően foglalt állást az Alaptörvény is, amikor alkotmányos alapjogként rögzítette a pártatlan elbíráláshoz való jogot [Alaptörvény 28. cikk (1) bekezdés]. A hivatkozott emberi és alkotmányos jog tartalmát az Alkotmánybíróság értelmezte: az egyrészt a fél iránti előítéletmentesség és elfogulatlanság követelményét támasztja a bírósággal szemben, másrészt az eljárás szabályozásával kapcsolatos objektív követelmény, ami alapján el kell kerülni minden, a bíró pártatlansága tekintetében jogos kétséget keltő helyzetet [67/1995. (XII.7.) AB határozat]. A független és pártatlan bírósághoz való részjogosítványok egymással szorosan összefüggenek és a tisztességes eljárás követelményrendszerének elemei. A pártatlanság alkotmányos elvének érvényesülése nélkülözhetetlen ahhoz, hogy a bírói döntések a tények valóságához megállapításán nyugodjanak [34/2013. (XI.22.) AB határozat]. Az Alkotmánybíróság – EJEB gyakorlatára (többek között a Piersack kontra Belgium 8692/79 számú ügy) - alapozva a pártatlanság alkotmányos követelményét összefoglalva rámutatott arra, hogy különbséget kell tenni a pártatlanság szubjektív és objektív tesztje között.

Pártatlanság objektív követelménye akkor sérül, ha a jogszabályok az eljárás egyik alanya részére többlet jogot biztosítanak, ez pedig a jelen jogvitában nem állapítható meg, a Polgári perrendtartás mindkét fél részére egyenlő jogot tartalmaz. A szubjektív tesztre vonatkozóan az eljárás bíróságok pártatlanságával kapcsolatban kétely nem merült fel, erre a felperes maga sem hivatkozott. A felperes elfogultsági kifogást nem terjesztett elő, a jogerős ítélet meghozatal után a döntés számára hiányos volta ismeretében a bíróság tisztességes eljárásnak megkérdőjelezése a szubjektív tesztet nem alapozza meg, a tisztességes eljárás eljárásjogi alapelve nem sérül.

A felperes az általános megállapítását meghaladóan nem fejtette ki, hogy a tisztességes eljáráshoz való joga milyen módon sérült. Önmagában arra hivatkozása, hogy az eljárás bíróságok figyelmen kívül hagyták a Kúria döntéseit és a következetesen kialakított ítélkezési gyakorlatot – a konkrét eljárási cselekmény vagy cselekmények feltüntetése és a jogi érvelés hiányában - az Alaptörvény megsértését nem eredményezi.

Nem vizsgálható az indoklás kötelezettség megsértésére hivatkozás [1952. évi III. törvény 221. §]. A felperes generális kijelentése és azt alátámasztóan a joggyakorlat-elemző csoport összefoglaló véleménye idézése a jelen ügyhöz való konkrét kapcsolódás hiányában a felülvizsgálható kérelem érdemi elbírálását nem alapozza meg. A másodfokú bíróság a fellebbezésben foglaltakra kitért és döntését megindokolta.

Pfv.III.20.376/2021/4.

Az indokolt hatósági döntéshez való jog nem jelenti, hogy az ügyben eljáró bíróságot a felek valamennyi érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné.

Hivatkozott a felperes felülvizsgálható kérelmében az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában 1950. november 4-én kelt Egyezmény (kihirdette az 1993. évi XXXI. törvény; a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkének (1) bekezdésére a tisztességes eljáráshoz való joga megsértése körében.

Az Egyezmény aláírói annak preambuluma szerint az Egyezményben részes országok kormányai, amelyek az I. Cikk szerint arra vállaltak kötelezettséget, hogy biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára az Egyezmény I. Fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat. Az Egyezmény tehát az abban részes országok kormányaira rója azt a kötelezettséget, hogy belső jogszabályaikkal megteremtsék az Egyezményben írt jogok és szabadságok gyakorlásának, valamint érvényesítésének rendjét, meghatározzák megsértésük jogkövetkezményeit. Mivel ekként az Egyezmény címzettjei az érintett kormányok, nincs lehetőség az abban meghatározott jogok egyedi jogvitákban való közvetlen érvényesítésére a nemzeti bíróságok előtt. Ennek megfelelően a tisztességes eljáráshoz, illetőleg az eljárás észszerű időn belüli befejezéséhez fűződő jog sérelme esetén sem teremtene az Egyezmény rendelkezései a részes országok bíróságai előtt az egyedi jogvitákban közvetlen igényérvényesítési lehetőséget (Kúria Pfv.IV.21.699/2016/4. közzétéve: BH2017. 148. I., Kúria Pfv.III.21.423/2011/13. közzétéve: BH2013. 45., Pfv.III.20.004/2020/5.) Az Egyezményre való felperesi hivatkozás tehát érdemben nem volt vizsgálható.

Gazdasági ügyszak

Az adott időszakban nem született ilyen tárgyú határozat.

Kiadja: A Kúria Nemzetközi Főosztálya

Felelős szerkesztő: Dr. Pomeisl András József

Szerkesztőbizottság: Dr. Heineman Csilla, Dr. Orosz Árpád, Dr. Osztovits András, Dr. Somogyi Gábor, Szolnokiné Dr. Csernay Krisztina

Munkatárs: Dr. Tancsik Annamária

Figyelem! A jelen hírlevélben közölt anyagok nem tekinthetők a Kúria hivatalos állásfoglalásának, hivatalos fordításnak illetve hivatalos közlésnek, csupán a tájékoztatást és figyelemfelkeltést célozzák, ezért azokra jogokat alapítani nem lehet.